

Tuomo Turja
Jukka Halme
Markus Mervola
Johanna Järvinen-Tassopoulos
Jenni-Emilia Ronkainen

Suomalaisten rahapelaaminen 2011

RAPORTTI

RAPORTTI 14/2012

Tuomo Turja
Jukka Halme
Markus Mervola
Johanna Järvinen-Tassopoulos
Jenni-Emilia Ronkainen

Suomalaisten rahapelaaminen 2011

Tilastoraportti

taloustutkimus oy

**TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS**

© Kirjoittajat ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

Ruotsinkielinen tiivistelmä:

Käännös-Aazet Oy

Englanninkielinen tiivistelmä:

Semantix Lingua Nordica Oy

Kannen kuva: THL

2. tarkistettu versio

ISBN 978-952-245-422-5 (verkko)

ISSN 1798-0089 (verkko)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2012

Saatteeksi

Sosiaali- ja terveysministeriön yksi arpajaislaissa määritelty tehtävä on seurata rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja. Arpajaislain uudistuksessa ministeriön tehtävää laajennettiin siten, että ministeriö vastaa seurannan ja tutkimuksen lisäksi myös rahapelihaittojen ehkäisystä ja hoidon kehittamisestä. Arpajaislain uudistus paalutti myös suomalaisen rahapelijärjestelmän lakipohjaiseksi yksinoikeusjärjestelmäksi, jonka lähtökohtana on rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen mahdollisimman tehokas ehkäisy.

Tämä väestökysely on jatkoa sosiaali- ja terveysministeriön vuosina 2003 ja 2007 toteuttamille vastaaville kyselyille ja toimii yhtenä perustyökaluna rahapelaamisen ja rahapelihaittojen seurannassa sekä rahapelihaittojen ehkäisyn ja hoidon kehittämisessä. Suomalaisen pelaaminen on edelleen yleistynyt. Tällä hetkellä peliongelmaksi arvioidaan 2,7 prosenttia 15–74-vuotiaista, mikä merkitsee väestöestimaattina 110 000 henkilöä. Suomalaiset käyttävät rahapeleihin keskimäärin 14 euroa viikossa ja miehet enemmän kuin naiset. Keskimääräistä suuremman osuuden käytettävissä olevista tuloistaan käyttävät rahapeleihin alimpaan tuloluokkaan kuuluvat, työttömät tai lomautetut, useita kertoja viikossa rahapelejä pelaavat, internetissä rahapelejä pelaavat sekä ongelmapelaajaksi luokitellut vastaajat.

Sosiaali- ja terveysministeriö esitti jo vuonna 2008 yhtenäistä 18 vuoden alaikärajaa kaikille rahapeleille. Tämä ikäraja tuli voimaan viime vuoden puolella välissä ennen tämän kyselyn aineistonkeruuta. Väestökyselyn tulokset osoittavat selkeästi, että ikärajan säätämisellä on pystytty vähentämään alaikäisten pelaamista ja pelaamisesta aiheutuvia haittoja. 18 vuoden alaikäraja saa myös väestön hyväksynnän samalla kun suomalaiset pitävät rahapeliongelmia edelleen vakavana ongelmana. Rahapeliongelma koskee varsin usein nuoria, minkä takia nuorten peliongelmien ehkäisemistä on määrätietoisesti jatkettava.

Yli kaksi kolmasosaa vastaajista pitää rahapeliä pelaamista vakavana ongelmana. Kuusi kymmenestä vastaajasta on sitä mieltä, että pelaamisongelmat ovat lisääntyneet viime vuosina. Suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamien peliyhtiöiden yksinoikeudella, on kolmen neljäsosan mielestä hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittojen laajuutta.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaan rahapelihaittojen seuranta, tutkimusta, ehkäisyä ja hoitoa kehitetään sekä tehostetaan toimia koko väestön sekä erityisesti lasten ja nuorten suojelemiseksi alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja rahapeliongelmien aiheuttamilta haitoilta. Ohjelmassa nykyistä rahapeliä yksinoikeusjärjestelmää kehitetään rajoittamalla ulkomaille tapahtuvaa pelaamista ja viranomaisten, järjestöjen, peliyhteisöjen ja tutkimuslaitosten yhteistyötä pelihaittojen torjunnassa tehostetaan.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkökulmasta rahapelihaittojen ehkäisyssä on jatkossa kiinnitettävä aikaisempaa enemmän huomiota rahapeliä tarjoamaan ja markkinointiin. Järjestelmän kehittämiseksi ja uskottavuuden varmistamiseksi tulee rahapelitoiminnan ohjausta ja yhteiskunnallista sääntelyä edelleen selkeyttää.

Kansliapäällikkö
Kari Välimäki

Tiivistelmä

Tuomo Turja, Jukka Halme, Markus Mervola, Johanna Järvinen-Tassopoulos, Jenni-Emilia Ronkainen. Suomalaisien rahapelaaminen 2011. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 14/2012. 118 sivua. Helsinki 2012.

ISBN 978-952-245-422-5 (verkko); ISSN 1798-0089 (verkko)

Suomalaisten rahapelaaminen 2011 -kyselyssä selvitettiin 15–74-vuotiaiden suomalaisten rahapelaamista ja ongelmapelaamista. Suomalaisen aikuisväestön rahapelaamista on aiemmin selvitetty Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) toimeksiantamilla kyselyillä vuonna 2003 ja 2007. Vuoden 2011 kyselyn suunnittelusta vastasi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Kyselyn tutkimuspalvelut toteutti Taloustutkimus Oy.

Tutkimuksen henkilöt poimittiin Väestörekisteristä yksinkertaisena satunnaisotoksena 15–74-vuotiaista suomalaisista. Otannan koko oli 16 000 henkilöä. Heistä 11129:lle löytyi tieto puhelinnumerosta. Tutkimuksen tiedonkeruu tapahtui puhelinhaastatteluna aikavälillä 3.10.2011 – 14.1.2012. Ennen haastattelua tutkimuksen henkilöt saivat lähestymiskirjeen, jossa kerrottiin tutkimuksesta. Haastattelujen kuluessa lähestyttiin kirjeitse myös henkilöitä, joiden puhelinnumero ei ollut tiedossa ja pyydettiin heitä ilmoittamaan puhelinnumeron, mikäli halusivat mukaan tutkimukseen. Haastattelujen lukumääräksi tuli 4484, joka oli 39,9 % puhelinnumerolisesta otoksesta ja puhelinnumeron ilmoittaneista henkilöistä.

Suomalaisten rahapelaaminen 2011 -kyselyn tavoitteina oli tutkia suomalaisten rahapelikäyttäytymistä ja ongelmapelaamisen esiintyvyyttä sekä asenteita rahapelaamista kohtaan. Kyselyssä kerätyn aineiston avulla voidaan lisäksi tutkia, miten sosiaaliset tekijät, koettu terveys ja hyvinvointi ja päihteiden käyttö ovat yhteydessä rahapelaamiseen ja ongelmapelaamiseen. Rahapelaamisen ja ongelmapelaamisen ilmiöiden muutosten seuranta väestössä on mahdollista käyttäen eri vuosien rahapelaamisen väestötutkimusten (2003, 2007, 2011) aineistoja.

Kyselyn muuttujaryhmistä raportoidaan tässä tilastoraportissa rahapelikäyttäytymistä ja ongelmapelaamista koskevia tuloksia sekä rahapelaamista koskeviin mielipiteisiin liittyviä tuloksia. Lisäksi vertaillaan vuosien 2007 ja 2011 kyselyjen tuloksia 15–74-vuotiaiden suomalaisten keskuudessa. Aineisto on painotettu väestöosuusvastaavaksi ja kaikki raportin tulokset perustuvat painotettuun aineistoon.

Tutkimukseen osallistuneista suomalaisista 78 prosenttia oli pelannut viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana jotakin rahapeliä (naiset 73 %, miehet 83 %). Määrä vastaa noin 3,1 miljoonaa 15–74-vuotiaasta suomalaista. Vuonna 2007 vastaava osuus oli 74 %.

Pelatuimmat pelit viimeisen 12 kuukauden aikana olivat Veikkauksen Lotto/Vikinglotto/Jokeri, Veikkauksen raaputusarvat ja Raha-automaattiyhdistyksen rahapeliautomaatit. Keskimäärin viimeisen 12 kuukauden aikana oli pelattu 2,2 rahapeliä.

Rahapelejä pelanneista 12 prosenttia pelasi rahapelejä vähintään useita kertoja viikossa ja noin kolmasosa (34 %) kerran viikossa. Useita kertoja viikossa pelaavien osuus oli vuonna 2011 hieman pienempi kuin vuonna 2007. Erityisesti nuorilla 15–24-vuotiailla vastaajilla useita kertoja viikossa pelaavien osuus on pienempi kuin vuonna 2007. Alle 18-vuotiailla rahapeleihin osallistuminen oli odotetusti vuonna 2011 (47 %) vähäisempää kuin vuonna 2007 (66 %). Rahapelejä koskeva alaikäraja (18 v.) tuli voimaan asteittain niin, että kyselyyn vastanneilla 15–17-vuotiailla oli ollut mahdollisuus pelata laillisesti rahapeliautomaatteja viimeisen 12 kuukauden aikana.

Rahapeleihin käytetyssä rahamäärässä ei ole kovin suurta muutosta vuosien 2007 ja 2011 välillä. Suomalaiset 15–74-vuotiaat käyttävät rahapeleihin keskimäärin 14,14 euroa viikossa. Määrä on vajaat 50 senttiä suurempi kuin vuonna 2007. Nuoret aikuiset (25–34-vuotiaat) käyttivät pelaamiseen vuonna 2011 vähemmän rahaa kuin vuonna 2007. Sen sijaan yli 50-vuotiailla rahankäyttö pelaamiseen oli vuonna 2011 suurempi kuin vuonna 2007.

Tutkimuksessa arvioitiin ongelmapelaajien lukumäärä South Oaks Gambling Screen (SOGS-R) -kyselyn perusteella. Ongelmapelaajiksi (3+ SOGS-pistettä) viimeisen 12 kuukauden aikana luokiteltiin 2,7 prosenttia Suomen 15–74-vuotiaasta väestöstä (miehet 4,3 %, naiset 1,2 %). Väestöestimaattina tämä vastaa 110 000 henkilöä. Ongelmapelaajista luokiteltiin todennäköisiksi patologisiksi pelaajiksi (5+ SOGS-pistettä) 1,0 prosenttia väestöstä (väestöestimaatti 40 000 henkilöä, sisältyy lukuun 110 000). Vuonna 2007 luokiteltiin 15–74-vuotiaasta väestöstä ongelmapelaajiksi 3,1 prosenttia (väestöestimaatti 125 000 henkilöä). Ongelmapelaaminen oli miehillä selvästi yleisempää kuin naisilla. Peliongelmaisten nuorten (15–24-vuotiaiden) määrä oli vuonna 2011 pienempi kuin vuonna 2007. Ongelmapelaaminen oli kuitenkin edelleen suhteellisesti yleisempää 15–24-vuotiaiden keskuudessa (3,8 %) sekä 25–34-vuotiaiden keskuudessa (4,1 %) kuin yli 35-vuotiailla henkilöillä.

Tutkimuksessa selvitettiin myös vastaajien mielipiteitä rahapelaamisesta. Yli kaksi kolmasosaa vastaajista piti rahapelien ongelmapelaamista vakavana ongelmana Suomessa. Määrä on hieman suurempi kuin vuonna 2007. 75 prosenttia vastaajista pitää hyvänä nykyistä rahapelijärjestelmää, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamien peliyhtiöiden yksinoikeudella. 85 prosenttia vastaajista piti laissa määrättyä 18 vuoden ikärajaa rahapelaamiselle hyvänä tapana vähentää rahapelaamisen ongelmia.

Tiivistäen tulokset kertovat, että rahapeleihin osallistumisessa ja rahapelien pelaamisen tiheydessä sekä rahan käytön määrässä rahapeleihin ei ole tapahtunut suuria muutoksia, kun verrataan vuosien 2007 ja 2011 tuloksia. Ongelmapelaamisen yleinen esiintyvyys väestössä on vuonna 2011 mahdollisesti hieman pienempi kuin vuonna 2007. Nuorten eli 15–24-vuotiaiden keskuudessa rahapeleihin osallistuminen ja ongelmapelaajien määrä on vuonna 2011 vähäisempi kuin vuonna 2007.

Avainsanat: rahapelaaminen, ongelmapelaaminen, rahapelit, pelihaitat, kyselytutkimus, väestökysely

Sammandrag

Tuomo Turja, Jukka Halme, Markus Mervola, Johanna Järvinen-Tassopoulos, Jenni-Emilia Ronkainen. Suomalaisten rahapelaaminen 2011. [Finländarnas penningspel 2011]. Institutet för hälsa och välfärd (THL). Rapport 14/2012. 118 sidor. Helsingfors, Finland 2012. ISBN 978-952-245-422-5 (pdf); ISSN 1798-0089 (pdf)

I enkäten Finländarnas penningspel 2011 utreddes penningspel och problemspelande bland finländare i åldrarna 15–74 år. Penningspel bland den vuxna befolkningen i Finland har tidigare utretts genom enkäter på uppdrag av Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) åren 2003 och 2007. För planeringen av 2011 års enkät ansvarade Institutet för hälsa och välfärd (THL). Forskningstjänsterna i anknytning till enkäten genomfördes av Taloustutkimus Oy.

Personerna i undersökningen plockades ur befolkningsregistret genom enkelt slumpmässigt urval av finländare i åldrarna 15–74 år. Storleken på urvalet var 16 000 personer. För 11 129 av dessa personer kunde telefonnumret spåras. Informationsinsamlingen för undersökningen skedde i form av telefonintervjuer under perioden 3.10.2011–14.1.2012. Före intervjun fick personerna i undersökningen ett brev med information om undersökningen. Under intervjuerna kontaktades även de personer vars telefonnummer saknades per brev och ombads uppge sitt telefonnummer om de ville delta i undersökningen. Antalet intervjuade blev 4 484, vilket var 39,9 procent av urvalet med uppgift om telefonnummer och de personer som uppgett sitt telefonnummer.

Målet med enkäten Finländarnas penningspel 2011 var att undersöka finländarnas spelbeteende och förekomsten av problemspelande samt attityderna till spelande om pengar. Med hjälp av det material som har samlats in i enkäten kan man dessutom undersöka hur sociala faktorer, den upplevda hälsan och välfärden och användningen av alkohol och andra droger står i samband med spelande om pengar och problemspelande. Man kan följa med förändringarna i spelandet om pengar och problemspelet bland befolkningen genom att använda materialet från befolkningsundersökningarna om penningspel från olika år (2003, 2007, 2011).

Av variabelgrupperna i enkäten rapporteras i den här statistikrapporten resultaten beträffande penningspelbeteende och problemspelande samt resultaten beträffande attityderna till penningspelande. Dessutom jämförs resultaten från enkäterna åren 2007 och 2011 bland finländare i åldrarna 15–74 år. Materialet har viktats för att motsvara befolkningsandelarna, och alla resultat i rapporten bygger på det viktade materialet.

Av de finländare som deltog i undersökningen hade 78 procent spelat något penningspel under de senaste 12 månaderna (kvinnor 73 procent, män 83 procent). Andelen motsvarar cirka 3,1 miljoner av finländarna i åldrarna 15–74 år. År 2007 var motsvarande andel 74 procent.

De mest spelade spelen under de senaste 12 månaderna var Veikkaus Lotto/Vikinglotto/Joker, Veikkaus skraplotter och Penningautomatföreningens spelautomater. I genomsnitt hade deltagarna i undersökningen spelat 2,2 penningspel under de senaste 12 månaderna.

Av de personer som hade spelat penningspel spelade 12 procent minst flera gånger i veckan och ungefär en tredjedel (34 procent) en gång i veckan. Andelen personer som spelade flera gånger i veckan var en aning mindre år 2011 än år 2007. I synnerhet var andelen personer som spelar flera gånger i veckan mindre än år 2007 bland de personer i åldern 15–24 år som besvarade enkäten. Deltagandet i penningspel bland personer under 18 år var som väntat mindre år 2011 (47 procent) än år 2007 (66 procent). Den nedre åldersgränsen för penningspel (18 år) trädde i kraft stegvis, så att de personer i åldern 15–17 år som deltog i enkäten hade haft möjlighet att spela på spelautomater lagligt under de senaste 12 månaderna.

Det har inte skett särskilt stora förändringar i den summa pengar som används till penningspel mellan åren 2007 och 2011. Finländare i åldrarna 15–74 år lägger i medeltal ut 14,14 euro i veckan på penningspel. Summan är knappt 50 cent större än år 2007. Unga vuxna (25–34-åringar) lade mindre pengar på spelande år 2011 än år 2007. Däremot lade personer över 50 år mer pengar på spelande år 2011 än år 2007.

Antalet problemspelare bedömdes i undersökningen utifrån enkäten South Oaks Gambling Screen (SOGS-R). Av den finländska befolkningen i åldrarna 15–74 år klassificerades 2,7 procent som problemspelare (3+ SOGS-poäng) under de senaste 12 månaderna (män 4,3 procent, kvinnor 1,2 procent). Som befolkningsestimat motsvarar detta 110 000 personer. Bland problemspelarna klassificerades 1,0 procent av befolkningen (befolkningsestimat 40 000 personer, ingår i siffran 110 000) som patologiska spelare (5+ SOGS-poäng). År 2007 klassificerades 3,1 procent av befolkningen i åldrarna 15–74 år som problemspelare (befolkningsestimat 125 000 personer). Problemspelande var klart vanligare bland män än bland kvinnor. Antalet ungdomar (15–24-åringar) med spelproblem var år 2011 mindre än år 2007. Problemspelande är dock fortfarande relativt sett mer frekvent i åldersgrupperna 15–24 år (3,8 %) och 25–34 år (4,1 %) än bland personer över 35 år.

I undersökningen utreddes även deltagarnas åsikt om penningspel. Mer än två tredjedelar av de tillfrågade ansåg att problem med spel om pengar är ett allvarligt problem i Finland. Andelen är litet större än år 2007. Bland de personer som besvarade enkäten ansåg 75 procent att det nuvarande penningspelsystemet, där spelbolag som styrs av staten har ensamrätt på att ordna spel om pengar, fungerar bra, medan 85 procent ansåg att den åldersgräns på 18 år som lagen anger för spel om pengar är ett bra sätt att minska problemen i anknytning till penningspel.

I sammanfattning berättar resultaten att det inte har skett några stora förändringar i deltagandet i penningspel och spelfrekvensen eller i den summa pengar som läggs på spel när man jämför resultaten från åren 2007 och 2011. Den allmänna förekomsten av problemspelande bland befolkningen är eventuellt en aning mindre år 2011 än år 2007. Deltagandet i spel om pengar och antalet problemspelare är mindre bland ungdomar, dvs. personer i åldern 15–24 år, än år 2007.

Nyckelord: spel om pengar, problemspelande, penningspel, spelrelaterade problem, enkätundersökning, befolkningsenkät

Summary

Tuomo Turja, Jukka Halme, Markus Mervola, Johanna Järvinen-Tassopoulos, Jenni-Emilia Ronkainen. Suomalaisten rahapelaaminen 2011. [Finnish gambling 2011.] National Institute for Health and Welfare (THL). Report 14/2012. 118 pages. Helsinki, Finland 2012. ISBN 978-952-245-422-5; ISSN 1798-0089 (pdf)

In the survey Suomalaisten rahapelaaminen 2011 [Finnish gambling 2011], Finns aged 15 to 74 were polled concerning gambling and problem gambling. Gambling among adult Finns had previously been studied in surveys commissioned by the Ministry of Social Affairs and Health in 2003 and 2007. The 2011 survey was designed by the National Institute for Health and Welfare (THL) and conducted by Taloustutkimus Oy.

The participants were randomly sampled from the domain of Finns aged 15 to 74 in the Population Register. The sample size was 16,000, of whom 11,129 had a registered phone number. The data for the study were collected by phone interviews between 3 October 2011 and 14 January 2012. Before the interview, the participants were sent an introductory letter describing the study. Letters were also sent to participants in the sample whose phone number was not known; they were asked to supply their phone number if they wished to participate in the study. The final number of respondents was 4,484, 39.9% of the group of participants whose phone number was known or who had submitted their phone number.

The purpose of the 'Finnish gambling 2011' survey was to study the gambling behaviour of Finns and the incidence of problem gambling, and also attitudes to gambling. The data collected in the survey also allow the study of how social factors, perceived health and wellbeing and intoxicant use correlate with gambling generally and problem gambling specifically. Changes in gambling and problem gambling in the population can be monitored by analysis of the population studies on gambling from different years (2003, 2007, 2011).

This statistical report focuses on the variable groups that concern gambling behaviour and problem gambling, and on the responses concerning opinions about gambling. Also, the results of the 2007 and 2011 surveys among Finns aged 15 to 74 are compared. The sample has been weighted to correspond to population groups, and all the results reported are based on the weighted material.

Of the Finns who responded to the survey, 78% had engaged in some kind of gambling over the previous 12 months (women 73%, men 83%). This is equivalent to about 3.1 million Finns aged 15 to 74. In 2007, the figure was 74%.

The most frequently mentioned games over the previous 12 months were the Lotto / Viking Lotto / Jokeri games of Veikkaus, Veikkaus scratchcard and the game machines of the Slot Machine Association. Respondents had played an average of 2.2 different games over the previous 12 months.

Of those who had gambled, 12% gambled at least more than once a week and about one third (34%) once a week. The percentage of those who gambled more than once a week was slightly smaller in 2011 than it had been in 2007, particularly among young respondents (aged 15 to 24). Among respondents under the age of 18, gambling was expectedly less common in 2011 (47%) than it had been in 2007 (66%). The 18-year age limit on gambling was enforced gradually; it had still been possible for respondents aged 15 to 17 to play slot machines legally during the previous 12 months.

The average amount of money spent on gambling had not changed appreciably between 2007 and 2011. Finns aged 15 to 74 spend an average of EUR 14.14 on gambling per week. This is just under EUR 0.50 higher than in 2007. Young adults (aged 25 to 34) spent less money on gambling in 2011 than in 2007. By contrast, people over the age of 50 spent more in 2011 than in 2007.

In the study, the number of problem gamblers was estimated using the South Oaks Gambling Screen survey (SOGS-R). The result was that 2.7% of Finns aged 15 to 74 (4.3% of men, 1.2% of women) were classified as having been problem gamblers (3+ SOGS points) during the previous 12 months. The corresponding population estimate is 110,000 persons. Analysing these further, 1.0% of the population (population estimate 40,000, included in the aforementioned 110,000) were identified as probable pathological gamblers (5+ SOGS points). In 2007, the percentage of problem gamblers in the population aged 15 to 74 was 3.1% (population estimate 125,000). Problem gambling was clearly more common among men than among women. The number of young people (aged 15 to 24) with gambling problems was lower in 2011 than in 2007. However, problem gambling remained more common in relative terms in the age groups 15–24 (3.8%) and 25–34 (4.1%) than in age groups over 35.

The survey also polled respondents for their opinions on gambling. More than two thirds of the respondents considered problem gambling to be a serious issue in Finland. This had increased slightly from 2007. The current system of a gambling monopoly held by State-controlled companies was regarded as a good thing by 75% of the respondents, while 85% considered the recent imposing of a legal limit of 18 years for gambling to be a good way to reduce problem gambling.

To summarise, the findings show that no major changes have happened in the incidence or occurrence of gambling, or in the sums of money spent on gambling, between 2007 and 2011. The incidence of problem gambling in the population may have been somewhat lower in 2011 than it was in 2007. However, gambling was less common and the number of problem gamblers lower among young people aged 15 to 24 in 2011 than they were in 2007.

Keywords: gambling, problem gambling, casino games, gambling problems, survey, population survey

Sisälllys

Saatteeksi.....	3
Tiivistelmä.....	4
Sammandrag.....	6
Summary	8
1 Johdanto	11
1.1 Tutkimuksen tausta ja tekijät	11
1.2 Tavoitteet	11
1.3 Menetelmät	12
1.3.1 Otanta ja tiedonkeruu	12
1.3.2 Tulosten virhemarginaali.....	13
1.3.3 Muuttujaryhmät.....	13
1.3.4 Aineiston painotus.....	14
1.4 Tulosten vertailu	15
2 Yhteenveto	16
3 Suomalaisten rahapeliä pelaaminen	20
3.1 Rahapeleihin osallistuminen	20
3.2 Eri rahapelityyppien pelaaminen viimeisen 12 kuukauden aikana	22
3.3 Moneenko rahapeliin on osallistunut	25
3.4 Internetissä pelaaminen.....	27
3.5 Mieluisin rahapeli	29
3.6 Pelaamisen aloitusikä.....	30
3.7 Ensimmäinen pelattu rahapeli.....	31
3.8 Kuinka usein pelaa rahapelejä.....	32
3.9 Rahapeliä pelaamiseen käytetyt rahamäärät	34
4 Ongelmapelaamista koskevat kysymykset.....	39
4.1 SOGS-pisteitykseen kuuluvat kysymykset	39
4.2 Avun hakeminen rahapelaamiseen, läheisten pelaamisongelmat.....	53
5 Suomalaisten SOGS-pisteet	54
5.1 Tulosten tarkastelun taustaa	54
5.2 Ongelmapelaajien määrä.....	55
6 Peliongelmat ja eri rahapelit.....	61
6.1 Rahapeliä pelaaminen	61
6.2 Peliongelmat ja pelaamiseen käytetyt rahamäärät	64
6.3 Peliongelmat ja peleihin kuukausittain käytetyn rahan osuus nettotuloista	64
6.4 Peliongelmaisiksi luokitettujen taustatietoja.....	65
7 Mielipiteet rahapelaamisesta ja ongelmapelaamisesta	67
Lähteet.....	81
Liitteet	
Lähestymiskirjeet	
Kysymyslomakkeet	
Luotettavuusrajataulukot	

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tausta ja tekijät

Suomalaisten rahapelaaminen 2011 – kyselyssä selvitettiin 15–74 -vuotiaiden suomalaisten rahapelaamista ja ongelmapelaamista. Suomalaisen aikuisväestön rahapelaamista on aiemmin selvitetty Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) toimeksiantamilla kyselyillä vuonna 2003 (Ilkas ja Turja 2003) ja 2007 (Aho ja Turja 2007).

Rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen ja ongelmien seuranta on arpajaislain 52§:n nojalla sosiaali- ja terveysministeriön (STM) tehtävä. Tästä toiminnasta aiheutuvat kustannukset veloitetaan rahapeliyhteisöiltä (STM:n asetus 381/2002 peliriippuvuuden seurannan ja tutkimuksen kustannusten korvaamisesta). Terveystieteiden tutkimuslaitos (THL) toteuttaa osaltaan Arpajaislaissa säädettyä haittojen tutkimuksen ja haittojen ehkäisyyn kehittämisen veloitetta STM:n toimeksiannosta. Vuonna 2011 THL:n tutkimuksissa käsiteltiin väestökyselyn lisäksi muun muassa nuorten ja opiskelijoiden rahapelaamista, rahapelipolitiikkaa, pelihaittoja ja rahapeliriippuvuuden lääkettä sekä internetissä toteutettavaa Peli poikki -ohjelmaa. Ongelmapelaajien ja heidän läheistensä tuki- ja hoitopalveluja kehitettiin kumppanuushankkeessa Peliklinikalla Helsingissä, julkaistiin mittava Nuoret pelissä -aineisto yhteistyössä Elämä on parasta huumetta ry:n (nyk EHYT ry), STM:n ja sisäasiainministeriön kanssa, tuettiin työssään ongelmapelaamista kohtaavien täydennyskoulutautumista sekä ylläpidettiin verkkosivustoa www.thl.fi/pelihaitat.

Suomalaisten rahapelaaminen 2011 – kyselyn suunnittelun toteutti THL. Tutkimuksen vastaavat johtajat olivat tutkimusprofessori Hannu Alho ja osastonjohtaja Pekka Hakkarainen. Vastaava tutkija on ollut tutkija Jukka Halme ja muina tutkijoina erikoistutkija Johanna Järvinen-Tassopoulos sekä apulaistutkija Jenni-Emilia Ronkainen. Kyselyn suunnitteluun ja toteutukseen ovat THL:ssä kyselyn eri vaiheissa osallistuneet kehittämisspäällikkö Saini Mustalampi, erikoistutkija Pia Mäkelä, koulutus- ja kehittämisspäällikkö Tuula-Leena Raiski, suunnittelija Maria Bergroth, tutkija Leena Metso, yksikön päällikkö Jaana Suvisaari, tulosalueen assistentti Helena Aavavesi, tutkimuskoordinaattori Sirpa Päivinen sekä monet THL:n tiedotus- ja viestintäosaston ja talousyksikön henkilöt. Lisäksi kyselyn suunnittelussa ovat kommentillaan auttaneet Peliklinikan kehittämisspäällikkö Tapio Jaakkola, Peliklinikan tutkija Antti Murto sekä Peluurin kehittämisspäällikkö Mari Pajula.

Taloustutkimus Oy toteutti kyselyn tutkimuspalvelut. Näihin palveluihin kuuluu myös käsillä olevan tilastoraportin valmistaminen. Taloustutkimus Oy:n vastuuhenkilönä toimi tutkimusjohtaja Tuomo Turja ja tutkijana markkinatutkija Markus Mervola.

1.2 Tavoitteet

Suomalaisten rahapelaaminen 2011 -kyselyn perustavoitteena on tutkia suomalaisten rahapelikäyttämistä ja ongelmapelaamisen esiintyvyyttä sekä asenteita rahapelaamista kohtaan. Kyselyssä kerätyn aineiston avulla voidaan lisäksi tutkia, miten sosiaaliset tekijät, koettu terveys ja hyvinvointi ja päihteiden käyttö ovat yhteydessä rahapelaamiseen ja ongelmapelaamiseen. Tavoitteena on myös tutkia rahapelaamisen ja ongelmapelaamisen ilmiöiden muutoksia väestössä käyttäen aiempien väestötutkimusten (STM 2003, STM 2007) aineistoja.

1.3 Menetelmät

1.3.1 Otanta ja tiedonkeruu

THL toimitti Taloustutkimukselle Väestörekisterikeskukselta tilaamansa 16.000 henkilön satunnaisotoksen 15–74-vuotiaista suomalaisista (yksi henkilö poistettiin otoksesta poiminnan jälkeisen kuoleman johdosta). Taloustutkimus antoi DirektMedia 121 Oy:lle toimeksiannon muodostaa erillinen rekisteri niistä otoshenkilöistä, joille löytyi puhelinnumero. Puhelinnumerot löytyivät 11129 otoshenkilölle. Otokseen jäi siten 4870 henkilöä ilman puhelinnumerotietoa.

Niille otokseen valikoituneille henkilöille, joille puhelinnumero löytyi, lähetti Taloustutkimus ennen puhelinhaastattelujen aloittamista THL:n muotoileman lähestymiskirjeen. Kirjeessä vastaajia informoitiin tutkimuksesta ja motivoitiin osallistumaan. Myös niille vastaajille, joille puhelinnumeroa ei löytynyt, lähetettiin kirje, jossa vastaajia informoitiin tutkimuksesta, ja heille tarjottiin mahdollisuutta soittaa Taloustutkimuksen 0800-alkuisen numeron vastaajaan ja jättämään tänne nimi, osoite ja puhelinnumero puhelinhaastattelua varten. Vastaajaan jätti yhteystietonsa 120 otoshenkilöä. Puhelinhaastattelua varten tavoitettiin kaikki 120 otoshenkilöä, joista kuitenkin yksi kieltäytyi haastattelusta. Lähestymiskirjeet lähetettiin otoshenkilöille THL:n logolla varustetuissa kirjekuorissa.

Tutkimuksen lopulliseksi vastaajamääräksi (so. loppuun viedyt haastattelut) tuli **4484**. Näistä 119 oli sellaisia, jotka olivat itse ottaneet yhteyttä Taloustutkimukseen lähestymiskirjeen perusteella ja jättäneet yhteystietonsa puhelinvastaajaan.

Haastattelut tehtiin 3.10.2011–14.1.2012 välisenä aikana. Haastattelutyöhön osallistui 166 Taloustutkimuksen puhelinhaastattelijaa. Yhden haastattelun keskimääräinen kesto oli 18 minuuttia ja 41 sekuntia. Haastattelut tehtiin joko suomen tai ruotsin kielellä.

Kenttätöön ohjauksesta ja valvonnasta ovat vastanneet tiedonkeruuaikana Jussi Säteri, Jaana Pauni ja Timo Kumpukallio. Puhelinhaastattelijat koulutettiin erikseen projektia varten. Kenttätöön valvoja kävi jokaisen haastattelijan kanssa läpi haastattelutyön kannalta merkittävät asiat. Ennen kuin haastattelija aloitti varsinaisen haastattelutyön, tämä kävi ohjelmoidun kysymyslomakkeen läpi testitilassa yhdessä kenttätöön valvojan kanssa.

Lisäksi haastattelijat ovat saaneet Taloustutkimuksen laatujärjestelmän mukaisen haastattelijakoulutuksen, joka sisältää koulutuksen haastattelutyöhön ja tiedonkeruusovelluksen käyttöön. Taloustutkimuksen haastattelijoilla on käytössään myös haastattelijan käsikirja. Kenttätöitä seurattiin laatujärjestelmämme mukaisesti kuuntelemalla haastatteluja online-kuuntelujärjestelmällä. Tarvittaessa haastattelijoille annetaan henkilökohtaista lisäohjeistusta.

Tiedonkeruun edistymisestä raportoitui säännöllisesti THL:lle. Kenttäajaksi oli alun perin määritelty kolme kuukautta. Kun kenttäaika tuli täyteen 3.1., THL ja Taloustutkimus päättivät jatkaa kenttäaikaa 14.1.2012 saakka mahdollisimman suuren vastaajamäärän saavuttamiseksi.

Vastauskadon minimoimiseksi samaa henkilöä tavoiteltiin useita kertoja eri ajankohtina. Eri aikoja varattiin kymmenen. Puhelinhaastattelujärjestelmä ohjelmoitiin siten, että se tarjosi jokaista tavoittamatonta haastateltavaa kymmenen kertaa ennen kuin kyseisen haastateltavan tavoittelemisen lopetettiin.

tiin. Mikäli soittoajankohta ei soveltunut haastateltavalle, haastattelijat sopivat uuden haastatteluajan. Vastaukset pyrittiin vähentämään myös haastattelun aloituspuheella ja vastaajien motivoinnilla.

Kaikkia otoksessa olevia henkilöitä tavoiteltiin kymmenen kertaa. Otokseen jäi kuitenkin 204 sellaista henkilöä, joiden kanssa oli sovittu uudelleensoittoaika mutta joita ei kuitenkaan saatu tavoiteltua ennen kenttääjan päättymistä.

Osallistumisaktiivisuutta voidaan mitata kolmella eri prosenttiluvulla. Kun otoksesta huomioidaan vain ne henkilöt, joille oli puhelinnumero, vastausprosentiksi tulee 40,3 %. Kun otoksesta huomioidaan ne, joille oli puhelinnumero ja ne, jotka jättivät yhteystietonsa vastaajaan saatuaan lähestymiskirjeen, vastausprosentiksi tulee 39,9 %. Kun huomioidaan koko 15999 henkilön otos, vastausprosentiksi tulee 28,0 %.

Tutkimuksen vastaajamäärä jäi odotettua pienemmäksi. Mitään yksiselitteistä syytä tähän on vaikea nimetä. Niistä puhelinnumerollisen otokseen kuuluvista, jotka eivät osallistuneet tutkimukseen, vastaamisesta kieltäytyi 4279 henkilöä. Vääriä numeroita oli 757 kpl. Ainoastaan viisi haastattelua oli lopetettu kesken haastattelun niin, ettei niitä koskaan saatettu loppuun. Suuri suoraan kieltäytyneiden osuus sekä puhelinnumerottomasta otoksesta saatu vähäinen ilmoittautuneiden määrä näyttäisi viittaavan siihen, että tutkimuksen aihealuetta ei ole koettu kovinkaan läheiseksi. Vähäinen keskeyttäneiden määrä taas näyttäisi viittaavan siihen, että lomake ei kuitenkaan ollut haastatteluun suostuneiden mielestä liian pitkä tai muuten epämieluisa.

1.3.2 Tulosten virhemarginaali

Kokonaistulosten virhemarginaali on suurimmillaan (vastausjakauman ollessa 50 % - 50 %) noin $\pm 1,6$ prosenttiyksikköä ja pienimmillään (vastausjakauman ollessa 2 % - 98 %) noin $\pm 0,4$ prosenttiyksikköä. Viimeisen 12 kuukauden aikana rahapelejä pelanneiden tulosten virhemarginaali on suurimmillaan noin $\pm 1,8$ prosenttiyksikköä ja pienimmillään $\pm 0,5$ prosenttiyksikköä.

1.3.3 Muuttujaryhmät

Vuoden 2011 kyselyn muuttujaryhmät ovat haastattelun etenemisen mukaisesti:

- Rahapelikäyttäytyminen elämän ja viimeisen 12 kuukauden aikana: erilaisten rahapeliä pelaaminen toimipisteissä ja internetissä eli rahapeleihin osallistuminen (elämän aikana); pelaamisen tiheys, pelaamiseen käytetty aika ja raha (pelikohtaisesti viimeisen 12 kuukauden aikana) sekä pelaamisen aloittamisikä ja ensimmäinen rahapeli.
- Asenteet rahapelaamisesta kohtaan (mielipiteet rahapelaamisesta). Vuonna 2007 mukana olleet asennekysymykset, kaksi uutta kysymystä sekä Attitudes Towards Gambling Scale (ATGS-8) (Wardle ym. 2010).
- Internetin käyttö ja video-, tietokone- tai mobiilipeliä pelaaminen viimeisen 12 kuukauden aikana (osallistuminen, pelaamisen määrä tunneissa).
- Suhde rahapelaamiseen/ongelmapelaamiseen. Ongelmapelaamisen mittarit South Oaks Gambling Screen (Lesieur ja Blume 1987) ja Problem Gambling Severity Index (Ferris ja Wynne 2001).
- Mahdollinen avun hakeminen peliongelmiin.
- Koettu terveys ja hyvinvointi: itsearvioitu terveydentila, masennusoireet, yksinäisyyden kokeminen, psyykinen kuormittuneisuus (MHI-5 –mittari, Berwick ym. 1991)
- Päihteiden käyttö: tupakointi, alkoholin riskikäyttö (AUDIT-C –mittari)

- Henkilön taustamuuttajat: ikä, sukupuoli, asuinalue, siviilisääty, kotitaloudessa asuvien henkilöiden lukumäärä, koulutusvuodet, työmarkkinatilanne, kuukausitulot.

Näistä muuttujaryhmistä raportoidaan tässä tilastoraportissa rahapelikäyttäytymistä ja ongelmapelaamista koskevia tuloksia sekä rahapelaamista koskeviin mielipiteisiin liittyviä tuloksia.

Ongelmapelaamisen osalta käytetään vuoden 2007 tuloksiin verrannollista jaottelua, jossa ongelmapelaamisen vakavuutta ilmaisevat SOGS –pisteet jaetaan seuraavasti:

- 0-2 pistettä: ei rahapelaamisen ongelmia
- 3-4 pistettä: ongelmia rahapelaamisessa
- vähintään 5 pistettä: mahdollinen patologinen pelaaja

SOGS –kysymykset mittaavat henkilön rahapelikäyttäytymisen pakonomaisuutta ja rahapeliriippuvuutta sekä rahapelaamisesta aiheutuneita kielteisiä seurauksia kuten taloudellisia, sosiaalisia ja psyykkisiä ongelmia.

1.3.4 Aineiston painotus

Aineisto on painotettu valtakunnallisesti väestömäärää vastaavaksi iän, sukupuolen ja asuinpaikan (Etelä-Suomi, Länsi-Suomi, Itä-Suomi, Pohjois-Suomi) mukaisesti, Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Painotuksessa käytettiin Tilastokeskuksen väestötietoja, jotka on julkaistu 1.1.2011.

Alla olevasta taulukosta (taulukko 1) nähdään, mikä on todellinen väestömäärä kussakin painoluokassa ja minkä verran lopullisessa datassa on vastaajia kustakin painoluokasta. Lisäksi taulukossa on ilmoitettu painotuskerroin vastaajien edustamalle painoluokalle.

Esimerkiksi 35-49-vuotiaita Itä-Suomessa asuvia naisia on 49659 kappaletta. Lopullisessa datassa näitä edustaa 49 vastaajaa ja kukin vastaaja saa painokertoimen 1,013.

Taulukko 1: Aineiston painotus						
	Miehet	Miehet	Miehet	Miehet	Miehet'	Miehet
	15-19	20-24	25-34	35-49	50-64	65-74
Manner-Suomi	168354	167030	350287	526347	571847	233900
ETELÄ-SUOMI	68699	67727	154195	233256	225271	90278
	70	59	88	145	223	169
	0,981	1,148	1,752	1,609	1,010	0,534
LÄNSI-SUOMI	58987	60478	122402	180338	202693	86567
	58	51	92	155	291	148
	1,017	1,186	1,330	1,163	0,697	0,585
ITÄ-SUOMI	17801	17120	31090	51196	70619	28863
	13	16	24	62	100	48
	1,369	1,070	1,295	0,826	0,706	0,601

POHJOIS-SUOMI	22867	21705	42600	61557	73264	28192
	17	23	49	52	106	58
	1,345	0,944	0,869	1,184	0,691	0,486
	Naiset	Naiset	Naiset	Naiset	Naiset	Naiset
	15-19	20-24	25-34	35-49	50-64	65-74
Manner-Suomi	161998	159324	331840	508517	582734	268816
ETELÄ-SUOMI	66670	66749	151182	228854	241114	108149
	47	67	111	223	348	193
	1,419	0,996	1,362	1,026	0,693	0,560
LÄNSI-SUOMI	56529	57403	114364	172507	204125	97967
	52	63	109	188	290	144
	1,087	0,911	1,049	0,918	0,704	0,680
ITÄ-SUOMI	17016	15785	28263	49659	67250	32108
	10	16	22	49	78	47
	1,702	0,987	1,285	1,013	0,862	0,683
POHJOIS-SUOMI	21783	19387	38031	57497	70245	30592
	17	21	35	82	88	67
	1,281	0,923	1,087	0,701	0,798	0,457

1.4 Tulosten vertailu

Raportissa on vertailtu tuloksia soveltuvien osien vuoden 2007 Rahapelitutkimukseen. Vuoden 2007 tutkimuksessa kohderyhmä oli hieman erilainen kuin nyt. Silloin vastaajajoukon muodostivat yli 15-vuotiaat suomalaiset (poislukien Ahvenanmaan maakunta). Jotta tulokset olisivat mahdollisimman vertailukelpoisia, on tässä raportissa esitetyt vuoden 2007 tulokset taulukoitu uudestaan niin, että mukana ovat ainoastaan 15–74-vuotiaat vastaajat (n=4772).

2 Yhteenveto

Rahapelien pelaamisessa ei suuria muutoksia kokonaistasolla, nuorten pelaaminen kuitenkin vähentynyt

Eri rahapelien pelaamisessa ei ole suuria muutoksia vuodesta 2007. Merkille pantavaa kuitenkin on, että nuorten pelaaminen näyttäisi vähentyneen, sekä mitattaessa rahapelien pelaamista viimeisen 12 kuukauden aikana että mitattaessa pelaamiskertojen useutta.

Tutkimukseen osallistuneista 15–74-vuotiaista suomalaisista 93 prosenttia, (väestöestimaattina 3,7 miljoonaa henkilöä) on elämänsä aikana pelannut rahapelejä. Viimeisten 12 kuukauden aikana rahapelejä pelanneita on kaikista vastaajista noin 78 prosenttia, mikä on noin 3,5 miljoonaa 15–74-vuotiaista suomalaista. Vuonna 2007 viimeisen 12 kuukauden aikana rahapelejä oli pelannut 74 prosenttia 15–74-vuotiaista suomalaisista. Miehistä rahapelejä on elämänsä aikana pelannut 95 prosenttia, ja naisista 91 prosenttia. Viimeisen 12 kuukauden aikana prosentit ovat miehillä 83 ja naisilla 73. Nuorista, 15–17-vuotiaista vastaajista oli 47 prosenttia pelannut rahapelejä viimeisen 12 kuukauden aikana. Vuonna 2007 vastaava prosenttiosuus oli 66. Näyttäisi siis siltä, että rahapelien alaikärajan kottaminen 18 vuoteen olisi vähentänyt alle 18-vuotiaiden rahapelien pelaamista. Yli 18-vuotiaista viimeisen 12 kuukauden aikana rahapelejä oli pelannut 79 prosenttia (2007: 74 %).

Eniten viimeisen 12 kuukauden aikana on pelattu Veikkauksen Lottoa/Vikinglottoa /Jokeria, joita on pelannut 74 prosenttia rahapelejä pelanneista vastaajista. Toiseksi yleisimmin on pelattu Veikkauksen Ässä-, Casino- ja muita raaputusarpoja (37 %) ja Raha-automaattiyhdistyksen rahapeliautomaatteja (36 %). Keskimäärin on osallistuttu 2,2 rahapeliin. Useimmat rahapelit keräävät nyt vähemmän mainintoja pelaamisesta kuin vuonna 2007. Keskimääräinen pelattujen pelien määrä on kuitenkin vuoden 2007 tasolla, silloin keskiarvo oli 2,3 peliä.

Internetissä pelaa viidesosa rahapelejä pelaavista

Internetissä rahapelejä on pelannut 21 prosenttia vastaajista (väestöestimaatti 785 000 henkilöä). Yleisintä pelaaminen netissä on 35–49-vuotiailla vastaajilla. Netissä pelataan selvästi yleisimmin rahapelejä Veikkauksen sivuilla, jossa oli pelannut 90 prosenttia internetissä rahapelejä pelanneista vastaajista. Ulkomaisten peliyhtiöiden sivulla oli pelannut 16 prosenttia, RAY:n sivuilla 15 prosenttia, PAF:in sivulla 11 prosenttia ja Fintoton sivuilla seitsemän prosenttia vastaajista.

Kun rahapelejä viimeisen 12 kuukauden aikana pelanneilta vastaajilta kysyttiin, mitä rahapeliä he pelaavat kaikkein mieluiten, nousi selvästi mieluisimmaksi peliksi Veikkauksen Lotto, Vikinglotto tai Jokeri, jotka nimesi mieluisimmaksi 60 prosenttia vastaajista.

Rahapelaaminen on aloitettu yleisimmin teinivuosina. Neljäsosa vastaajista sanoi, että pelasi rahapelejä ensimmäisen kerran 10–14-vuotiaana, ja samansuuruinen osuus (24 %) on aloittanut 15–17-vuotiaana. Keskimääräiseksi aloitusikäsi tulee noin 17 vuotta. Ensimmäisenä pelattuna rahapelinä on ollut selvästi useimmin joku RAY:n rahapeliautomaatti. Näin on ollut asian laita 43 prosentilla rahapelejä pelanneista.

Pelaamisen frekvenssi: useita kertoja viikossa pelaaminen vähentynyt, pelaamiseen käytetyissä rahamäärissä ei suurta muutosta

Rahapelejä viimeisen 12 kuukauden aikana pelanneista vastaajista viisi prosenttia pelaa rahapelejä päivittäin tai lähes päivittäin, ja seitsemän prosenttia pelaa useita kertoja viikossa. Noin kolmannes (34 %) pelaa kerran viikossa. Tätä harvemmin rahapelejä pelaa 54 prosenttia viimeisen 12 kuukauden aikana rahapelejä pelanneista. Rahapelejä useita kertoja viikossa tai kerran viikossa pelaavien osuus on nyt hieman pienempi kuin vuonna 2007. Erityisesti nuorilla, 15–24-vuotiailla, useita kertoja tai kerran viikossa pelaavien osuus on nyt pienempi kuin vuonna 2007.

Vastaajien oman arvion pohjalta laskettuna viikon aikana rahaa pelaamiseen käytetään keskimäärin 14,14 euroa (v. 2007: 13,68 euroa). Yli 50-vuotiailla keskimääräinen peleihin käytetty rahasumma on nyt selvästi suurempi kuin vuonna 2007. Nuorilla aikuisilla (25–34-vuotiaat) summa sen sijaan on melko selvästi pienempi kuin vuonna 2007. Kuukausittainen kaikkien pelaajien pelaamiseen käyttämä rahamäärä on yhteenlaskettuna noin 143 miljoonaa euroa, mikä on vastaajien nettotuloista 2,2 prosenttia. Tuloksessa ei ole suurta muutosta verrattuna vuoteen 2007. Silloin 15–74-vuotiaiden pelaamiseen käyttämä rahamäärä oli 142 miljoonaa euroa (3,0 prosenttia nettotuloista). Miehet käyttivät tuloista pelaamiseen keskimääräistä suuremman osuuden kuin naiset. Muita ryhmiä, jotka käyttävät pelaamiseen keskimääräistä suuremman osuuden tuloistaan ovat pienipään nettotuloluokkaan kuuluvat, työttömät tai lomautetut, useita kertoja viikossa rahapelejä pelaavat, internetissä rahapelejä pelaavat sekä ongelmapelaajaksi luokitellut vastaajat.

Ongelmapelaajien määrä vuoden 2007 tasolla

Tutkimuksessa arvioitiin peliongelmaisiksi luokitettujen lukumääriä The South Oaks Gambling Screen (SOGS-R) -testin perusteella. Vuoden 2011 tutkimuksessa SOGS-pisteet laskettiin 20 kysymyksestä, kun vuonna 2007 kysymyksiä oli 21. Tämän lisäksi SOGS-kysymysten suomennokset eivät vuonna 2011 ole täysin samoja kuin vuonna 2007. Vertailukohtana on käytetty vuoden 2007 tutkimuksen viimeisen 12 kuukauden prevalenssia.

Vuonna 2011 ongelmapelaajiksi (3+ SOGS-pistettä) luokitellaan 2,7 prosenttia Suomen 15–74-vuotiaasta väestöstä (estimaatti 110 000 henkilöä, 5 % varmuusvälillä 104 500 - 115 500 henkilöä). Todennäköiseksi patologiseksi pelaajaksi (5+ SOGS-pistettä) luokituu 1,0 prosenttia väestöstä (estimaatti 40 000 henkilöä, 5 % varmuusvälillä 38 000 - 42 000 henkilöä). Vuonna 2007 vastaavalla tavalla luokiteltuna ongelmapelaajiksi luokitui 3,1 prosenttia 15–74-vuotiaasta väestöstä (estimaatti 125 000 henkilöä, 5 % varmuusvälillä 118 750 - 131 250 henkilöä). Todennäköisiksi patologisiksi pelaajiksi vuonna 2007 luokitui 1,0 prosenttia väestöstä (41 000 henkilöä, 5 % varmuusvälillä 38 950 - 43 050 henkilöä). Eri ajankohtien vertailussa kannattaa siis olla maltillinen. Näyttää kuitenkin siltä, että peliongelmaisten määrä ei ole neljässä vuodessa ainakaan lisääntynyt. Peliongelmaiseksi luokiteltujen 15–24-vuotiaiden osuus on nyt pienempi kuin vuonna 2007.

Peliongelmaisiksi luokituneet pelaavat selvästi keskimääräistä enemmän kaikkia tutkimuksessa lueteltuja rahapelejä. Tällä ryhmällä pelatuimmat pelit ovat rahapeliautomaatit, Lotto/Vikinglotto/Jokeri, raaputusarvat, Veikkauksen päivittäiset arvontapelit ja Veikkauksen vedonlyönti. Peliongelmaisiksi luokituneet pelasivat keskimäärin kuutta rahapeliä, ja heistä 56 prosenttia pelasi ainakin yhtä rahapeliä joko päivittäin tai lähes päivittäin tai useita kertoja viikossa.

Tämän hetkisiin peliongelmaisiin luokituneet käyttävät keskimäärin 52,44 euroa viikossa rahapelien pelaamiseen, mikä on huomattavasti keskimääräistä (14,14 euroa) enemmän. Vuonna 2007 peliongelmaisiksi luokituneet 15–74-vuotiaat käyttivät pelaamiseen viikossa selvästi tämänvuotista enem-

män, 99,61 euroa. Kuukausittaisista nettotuloistaan peliongelmaisten rahapelaamisen käyttämä osuus on keskimäärin 11,5 prosenttia (2007: 36,1 %).

Taulukko 2: Suomalaisten 15–74-vuotiaiden henkilöiden rahapelipelaaminen		
	Estim. N tuhansina	%-osuus
Kaikki (n=4484)	4031	100
On pelannut viimeisten 12 kk aikana	3141	78
Aiemmin	573	14
Ei koskaan	317	8
Rahapeliä pelaamisen useus (Kaikki, n=4484):		
Päivittäin tai lähes päivittäin	169	4
Useita kertoja viikossa	214	5
Kerran viikossa	1054	26
Edelliset yhteensä	1437	36
2-3 kertaa kuukaudessa	447	11
Kerran kuukaudessa	389	10
Harvemmin	865	21
Ei pelannut viimeisen 12 kk:n aikana	893	22
SOGS-pisteet:		
0-2	3032	97,2
3-4	70	1,7
5 tai enemmän	40	1,0

Mielipiteet rahapelaamisesta: suomalainen malli saa vankan tuen, rahapelaaminen koetaan ongelmaksi, joka on kasvussa, 18 vuoden ikäraja rahapelaamiselle saa lähes yksimielisen kannatuksen

Yli kaksi kolmasosaa vastaajista (69 %) pitää rahapeliä ongelmapelaamista vakavana ongelmana Suomessa. Vuoteen 2007 verrattuna määrä on kasvanut hieman (2007: 63 %). Kuusi kymmenestä vastaajasta on sitä mieltä, että pelaamisongelmat ovat lisääntyneet viime vuosina. Käsitys on nyt hieman yleisempi kuin vuonna 2007. Suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamien peliyhtiöiden yksinoikeudella, on kolmen neljäsosan mielestä hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittojen laajuutta. Nykyjärjestelmän kannatus on nyt hieman suurempi kuin vuonna 2007, jolloin se oli 70 prosenttia. Yli kaksi kolmasosaa vastaajista on sitä mieltä, että RAY:n ja Veikkauksen uudet nettipelit lisäävät rahapelaamisesta aiheutuneita haittoja. Samoin selvä enemmistö (85 %) on sitä mieltä, että uudessa laissa määritelty 18 vuoden ikäraja rahapelaamiselle on hyvä keino vähentää rahapelaamisen ongelmia.

Suomalaisten asenne rahapelaamista kohtaan on enemmän kielteinen kuin myönteinen. Asennetta mitattiin ATGS-8 –kysymyssarjalla, jossa vastaajille esitettiin kahdeksan yleisellä tasolla rahapelejä käsittelevää asenneväittämää. Neljä väittämistä oli rahapelaamisen kannalta myönteistä, neljä kielteistä.

Eniten oltiin samaa mieltä rahapeleihin kriittisesti suhtautuvien väittämien kanssa. Väittämän ”rahapelaamiseen ei pitäisi kannustaa” kanssa oli 91 prosenttia vähintään jokseenkin samaa mieltä ja väittämän ”rahapeliä pelaamiseen on nykyään liikaa mahdollisuuksia” kanssa oli 71 prosenttia vastaajista vähintään jokseenkin samaa mieltä. Rahapelaamista ei kuitenkaan haluta kieltää kokonaan, väittämän ”olisi parempi, jos rahapeliä pelaaminen olisi kokonaan kielletty” kanssa on valtaosa, 78 prosenttia, eri mieltä.

Väittämistä laskettiin ATGS-8 pisteytys. Pisteytyksessä vastausten keskikohta on kolme (3). Sen yläpuolella olevat väittämät ovat rahapeliä kannalta myönteisiä, ja alapuolelle jäävät kielteisiä. Kaikkien vastaajien kohdalla ATGS-arvoksi tuli 2,83. Kun tuloksia tarkastellaan keskeisimpien sosiodemografisten muuttujien mukaan, ovat 15–24-vuotiaat ainoa ryhmä, joka saa edes hieman myönteisen arvon (3,03). Muuten ATGS-arvot jäävät jonkin verran kielteisen puolelle.

3 Suomalalaisten rahapelien pelaaminen

3.1 Rahapeleihin osallistuminen

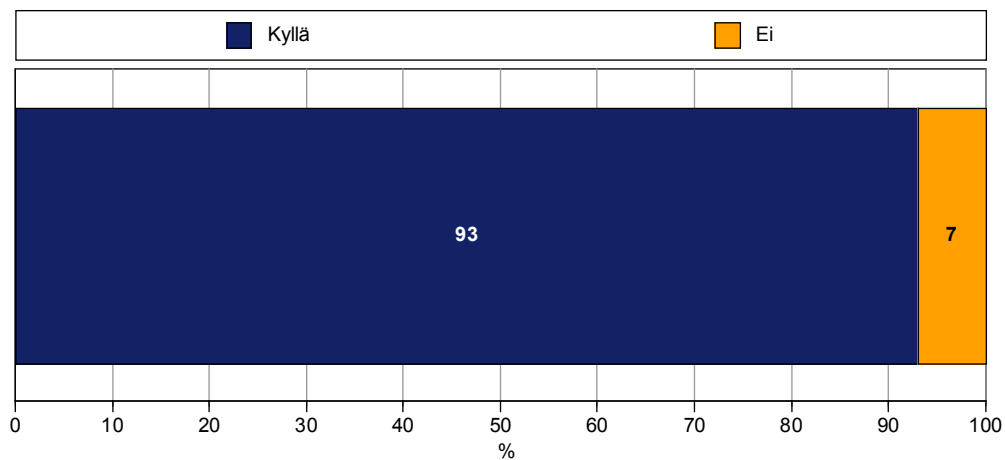
Kaikista vastaajista 93 prosenttia (estimaatti: noin 3 731 000 15–74-vuotiaista suomalaista) on pelannut rahapelejä elämänsä aikana. Viimeisten 12 kuukauden aikana jotain luetelluista 18 rahapelistä on pelannut kaikista vastaajista 78 prosenttia (vuonna 2007: 74 %). Tätä aikaisemmin rahapelejä on pelannut 14 prosenttia kaikista vastaajista.

Miehistä 95 prosenttia ja naisista 91 prosenttia on pelannut joskus elämänsä aikana rahapelejä. Ikäryhmistä yleisintä pelaaminen on 25–34-vuotiaiden ja 35–49-vuotiaiden keskuudessa. Kummassakin edellä mainitussa ryhmässä 96 prosenttia vastaajista on pelannut rahapelejä. Alueittain tarkasteltuna Suur-Helsingissä on rahapelejä pelanneita keskimääräistä enemmän. Nettotulojen perusteella tarkasteltuna on pelaaminen yleisempää suurimmissa tuloluokissa, 1501–2000 euroa tai yli 2000 euroa nettona ansaitsevien keskuudessa. Työssäkäyntiaseman perusteella tarkasteltuna työssäkäyvillä pelaaminen on keskimääräistä yleisempää, vanhuuseläkkeellä olevilla, opiskelijoilla ja kotiäideillä, -isillä tai vuorotteluvapaalla olevilla keskimääräistä vähäisempää. Yksinäistaloudessa asuvilla rahapelien pelaaminen on keskimääräistä yleisempää, samoin kuin eronneilla tai asumuserossa asuvilla.

Tutkimusajankohtaa edeltäneelle 12 kuukaudelle sijoittuu lainmuutos, joka nosti kaikkien rahapelien pelaamisen alaikärajan 18 vuoteen. Nuorimmista, 15–17-vuotiaista vastaajista on 47 prosenttia pelannut rahapelejä viimeisen 12 kuukauden aikana. Vuoden 2007 tutkimuksessa 15–18-vuotiaista vastaajista 66 prosenttia ilmoitti pelanneensa jotain rahapeliä viimeisen 12 kuukauden aikana. Ikärajan nostaminen näyttäisi siten ainakin vähentäneen alle 18-vuotiaiden rahapelaamista. Yli 18-vuotiaista 79 prosenttia on pelannut rahapelejä viimeisen 12 kuukauden aikana. Vuonna 2007 vastaava osuus oli 74 prosenttia, eli hieman pienempi.

Onko koskaan pelannut jotain rahapeliä

Kaikki vastaajat, n=4484

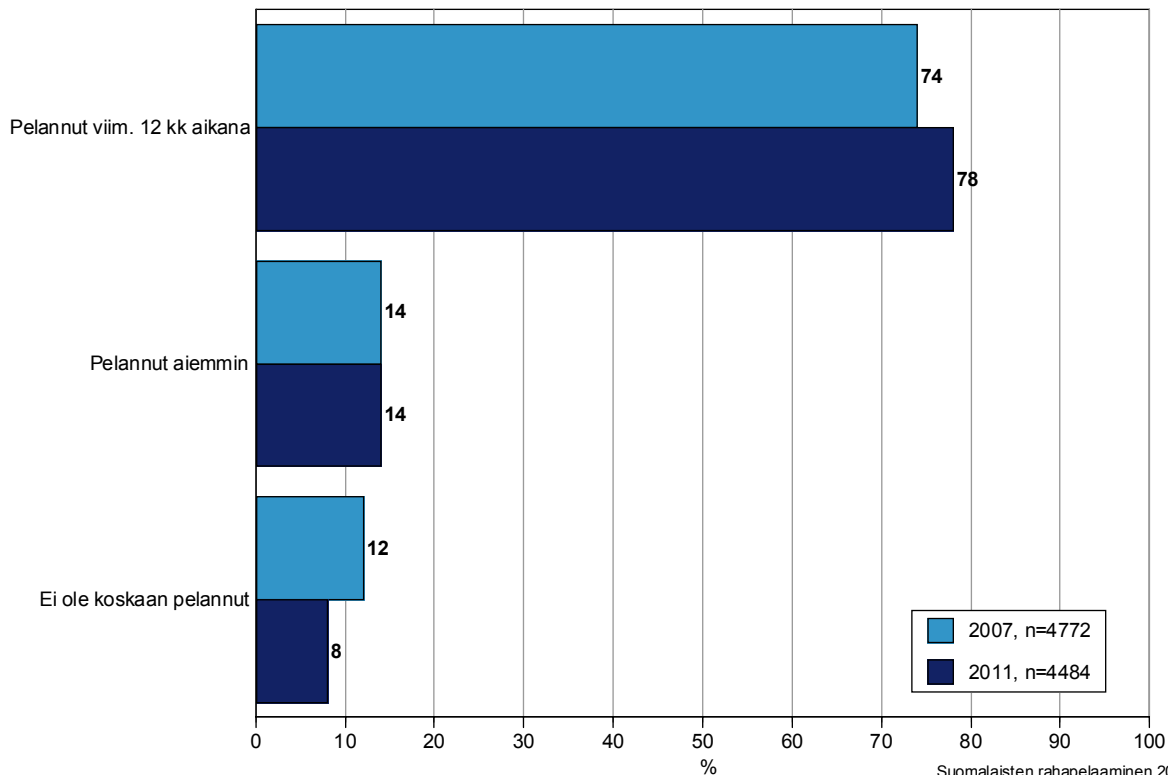

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Rahapeliä pelaaminen

n=kaikki vastaajat

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

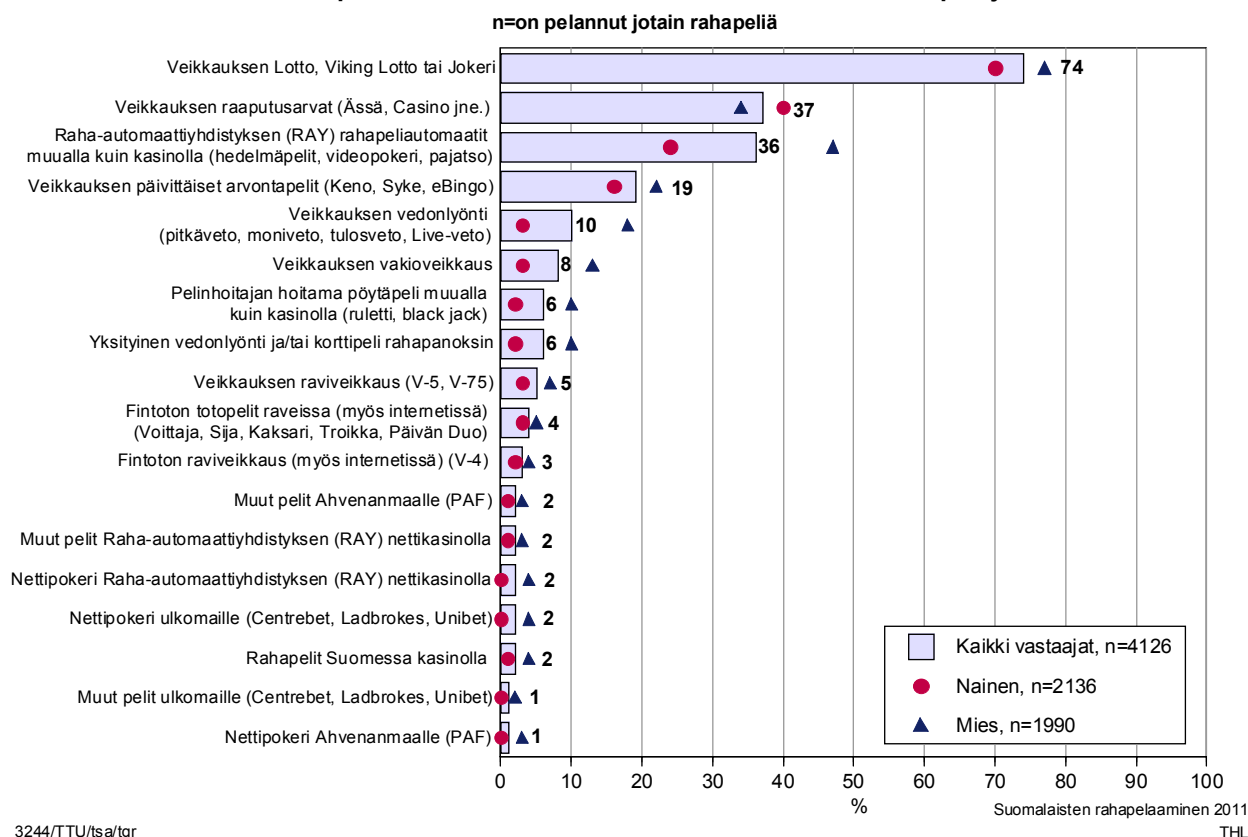
3.2 Eri rahapelityyppien pelaaminen viimeisen 12 kuukauden aikana

Luetelluista rahapeleistä eniten on pelattu Veikkauksen Lottoa, Vikinglottoa ja Jokeria, joita on viimeisen 12 kuukauden aikana pelannut 74 prosenttia kaikista rahapelejä joskus pelanneista vastaajista. Sitä aikaisemmin näitä pelejä on pelannut 17 prosenttia. Toiseksi yleisimmin on pelattu Veikkauksen raaputusarpoja (37 % viimeisen 12 kk aikana, 42 % aiemmin) ja rahapeliautomaatteja (36 % viimeisen 12 kk aikana, 40 % aiemmin). Veikkauksen viikoittaisia arvontapelejä, RAY:n rahapeliautomaatteja, raaputusarpoja, Veikkauksen päivittäisiä arvontapelejä, Veikkauksen vedonlyöntiä, Vakioveikkausta ja pelihoitajan hoitamia pöytäpelejä muualla kuin kasinolla on ilmoitetaan nyt pelatun vähemmän kuin vuonna 2007. Pelit internetissä, joko RAY:n, PAF:in tai ulkomaalaisten peliyhtiöiden sivuilla, saavat mainintoja 1-2 prosentilta vastaajista. Vertailussa mukana olleiden nettipelien pelaaminen ei näytä kasvaneen vuodesta 2007.

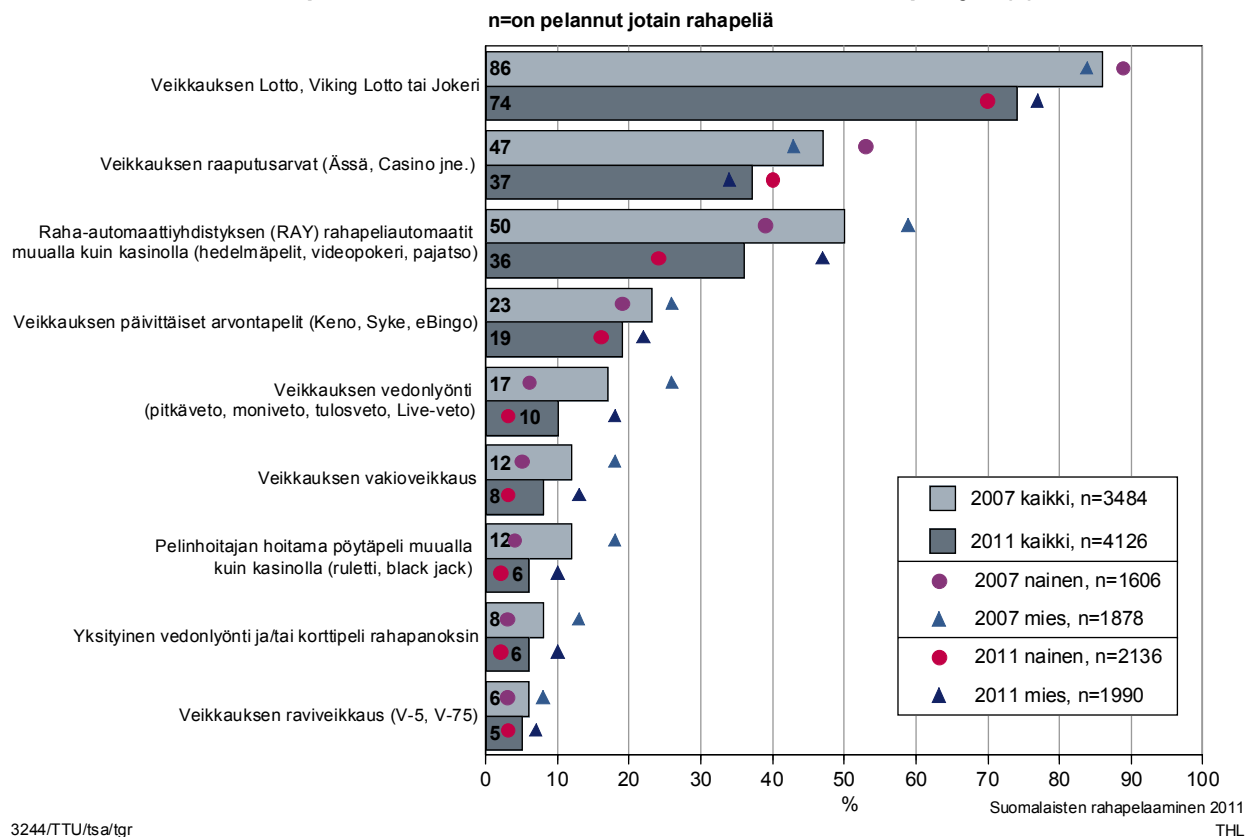
Rahapelejä pelanneista 23 prosenttia on sellaisia, jotka ovat pelanneet viimeisen 12 kuukauden aikana ainoastaan Veikkauksen viikoittaisia arvontapelejä (Lotto, Vikinglotto, Jokeri). Tässä ryhmässä korostuvat yli 50-vuotiaat, suurituloisimmat ja harvemmin kuin kerran kuussa rahapelejä pelaavat.

Useimpien tutkittujen rahapelien kohdalla pelejä viimeisen 12 kuukauden aikana pelanneiden osuus on nyt pienempi kuin vuonna 2007. Eniten vähennystä on RAY:n automaattipeleissä (14 prosenttiyksikköä) ja Veikkauksen Lotossa, Viking Lotossa ja Jokerissa (12 prosenttiyksikköä).

On itse pelannut viimeisen 12 kk:n aikana seuraavia rahapelejä

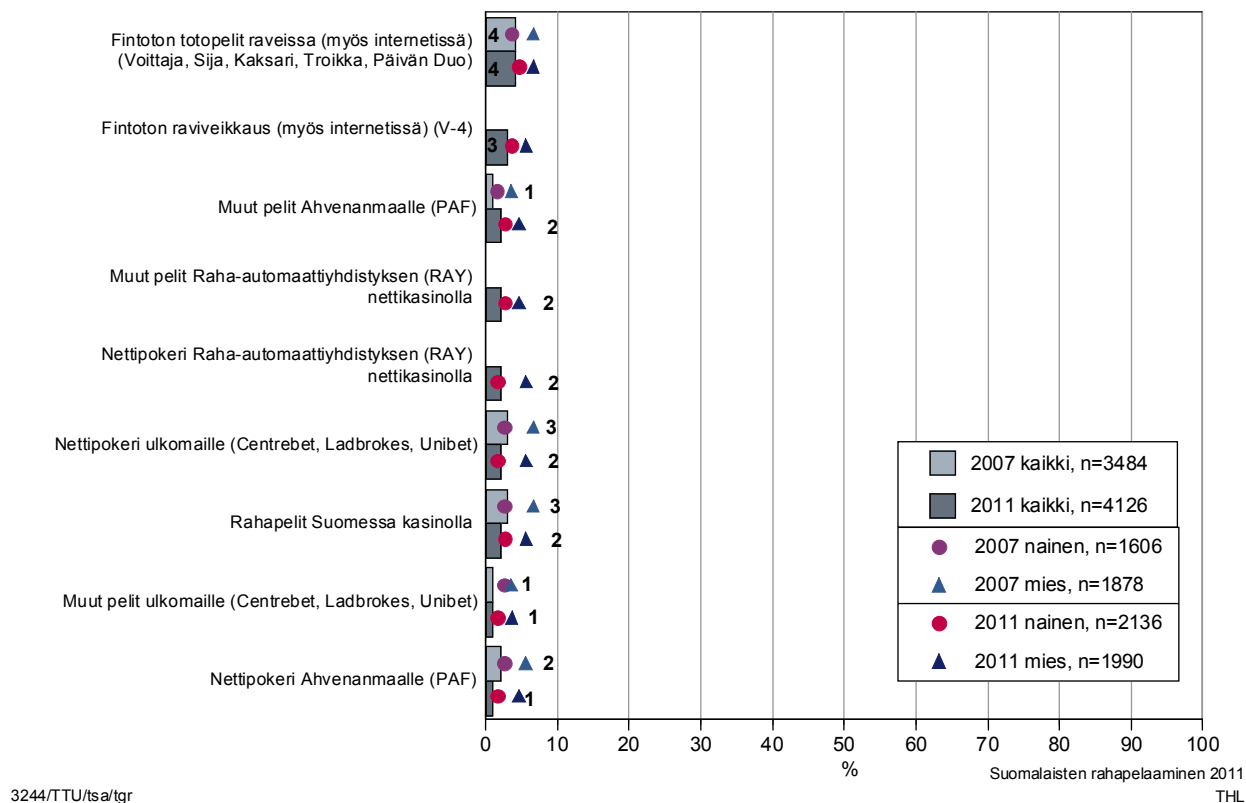

On itse pelannut viimeisen 12 kk:n aikana seuraavia rahapelejä 1(2)

On itse pelannut viimeisen 12 kk:n aikana seuraavia rahapelejä 2(2)

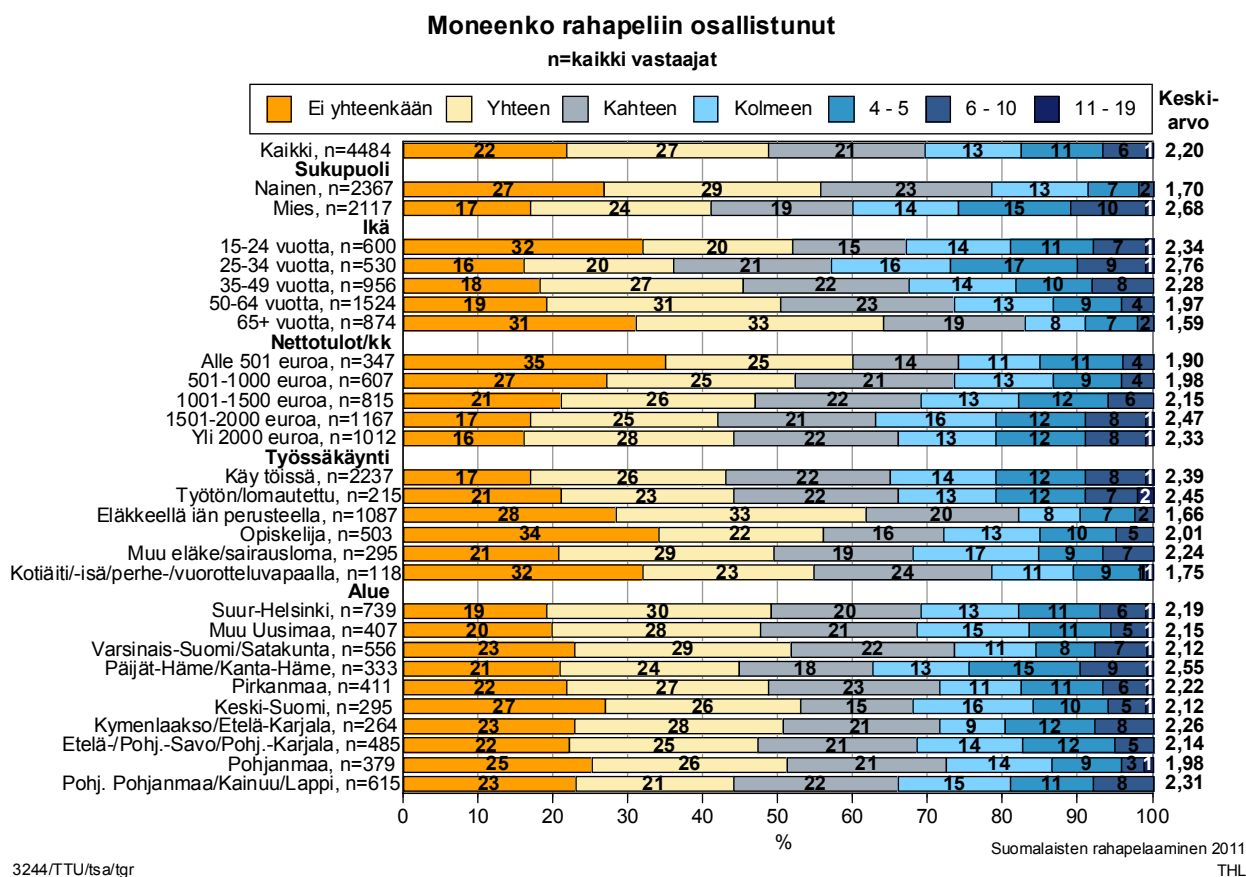
n=on pelannut jotain rahapeliä

3.3 Moneenko rahapeliin on osallistunut

Kaikista 15–74-vuotiaista suomalaisista 27 prosenttia on osallistunut yhteen rahapeliin ko. ajanjakson aikana. Kahteen rahapeliin osallistuneita on 21 prosenttia ja kolmeen peliin 13 prosenttia. Neljään tai useampaan peliin osallistuneita on 31 prosenttia vastaajista. Keskimäärin vastaajat ovat osallistuneet 2,2 rahapeliin. Vuonna 2007 oli osallistuttu keskimäärin 2,4 rahapeliin.

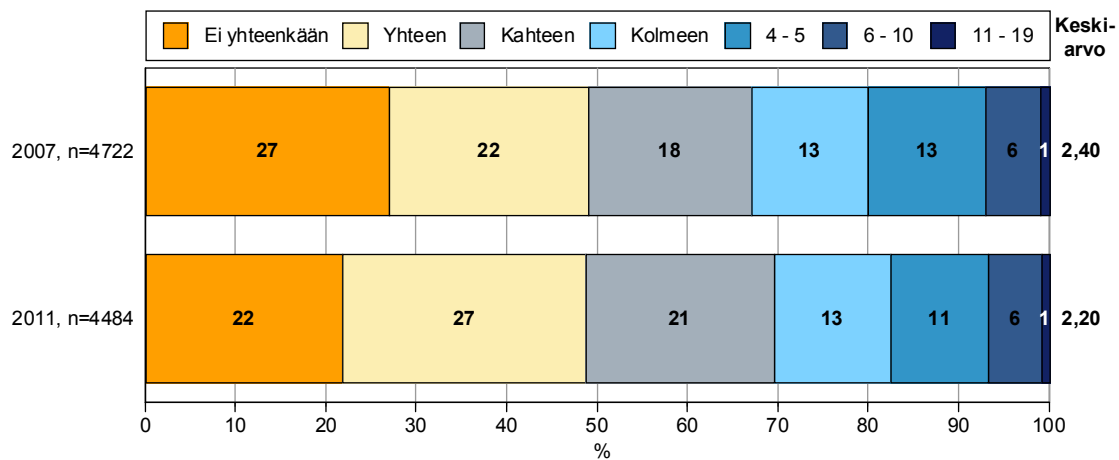
Miehet ovat osallistuneet keskimäärin useampaan rahapeliin kuin naiset. Ikäryhmistä nuoret aikuiset, 25–34-vuotiaat, ovat osallistuneet keskimääräistä useampaan rahapeliin. Mielenkiintoista on havaita, että ne vastaajat, jotka ilmoittavat, että heille tärkeällä ystävällä on rahapeliongelma, ovat osallistuneet selvästi keskimääräistä useampaan rahapeliin. Internetissä rahapelejä pelanneet ja erityisesti Ahvenanmaalle ja ulkomaille rahapelejä pelanneet korostuvat ryhminä, jotka ovat pelanneet selvästi keskimääräistä useampia rahapelejä.

3244/TTU/tsa/tgr

Moneenko rahapeliin osallistunut

n=kaikki vastaajat

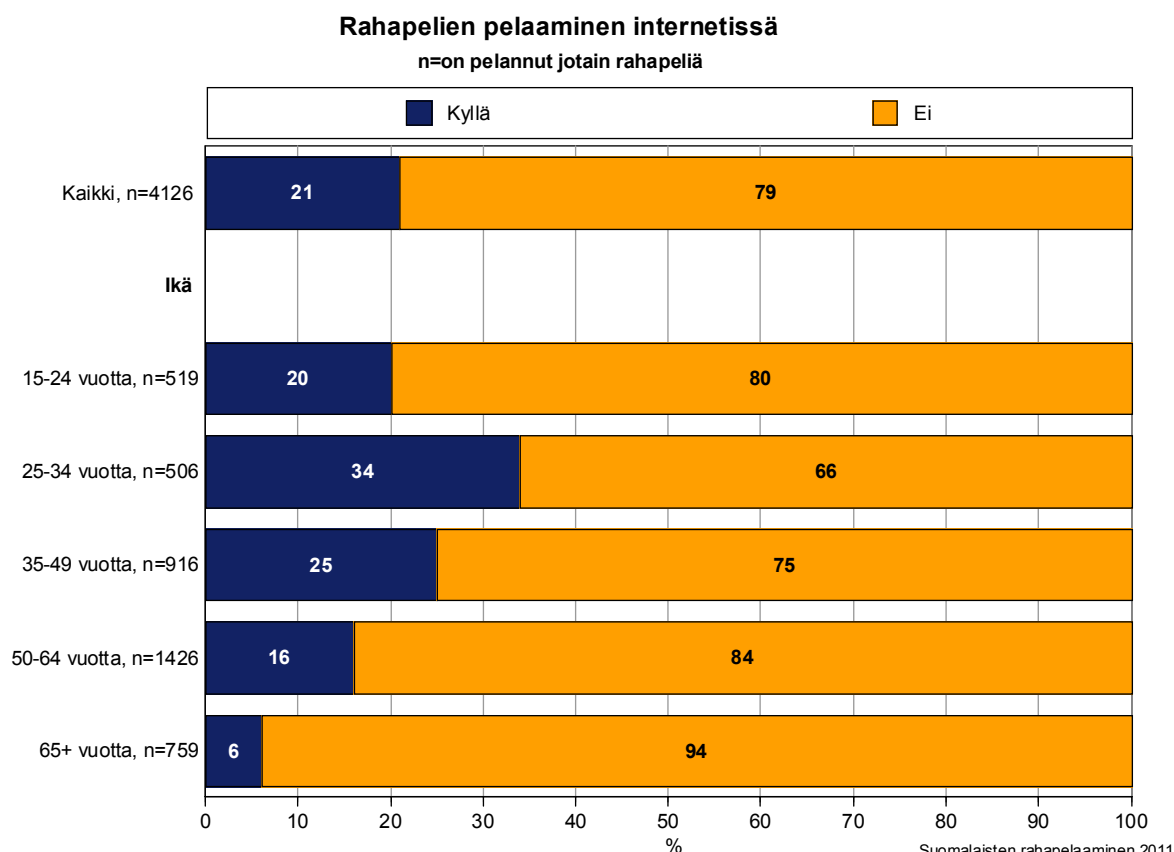
3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

3.4 Internetissä pelaaminen

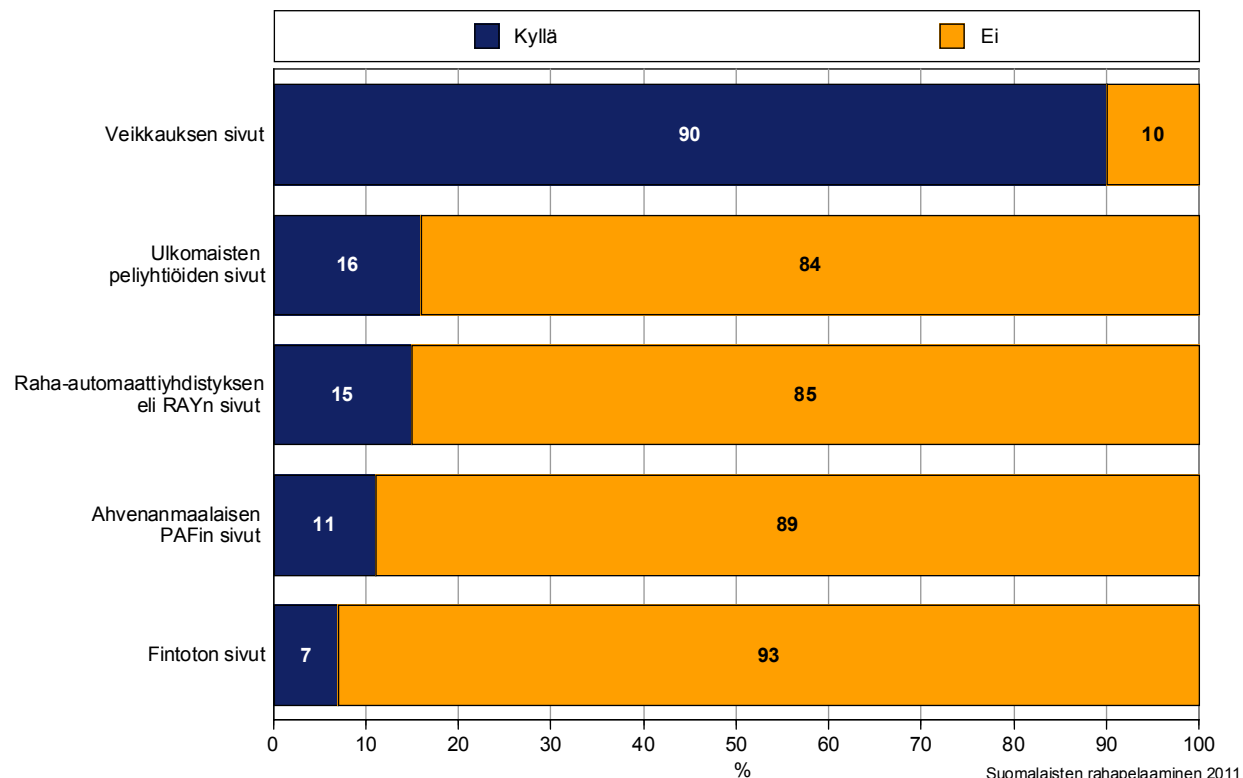
Noin viidesosa (21 %) kaikista rahapelejä pelanneista 15–79-vuotiasta suomalaisista on pelannut rahapelejä internetissä viimeisen 12 kuukauden aikana (väestöestimaatti 785 000 henkilöä). Netissä pelaaminen on yleisempää miehillä (27 % pelannut) kuin naisilla (15 % pelannut). Ikäryhmistä 25–49-vuotiaat nousevat esiin ryhmänä, jossa rahapelaaminen netissä on keskimääräistä yleisempää. Muita ryhmiä, joissa nettipelaaminen on keskimääräistä yleisempää, ovat kahteen ylimpään nettotuloluokkaan kuuluvat, vähintään 2-3 kertaa kuukaudessa rahapelejä pelaavat (erityisesti useita kertoja viikossa pelaavat), neljä euroa tai enemmän rahapeleihin viikossa käyttävät ja kaikki SOGS-pisteitä saaneet, mutta erityisesti 3-4 tai 5+ SOGS-pistettä saaneet.

Internetissä on pelattu rahapelejä selvästi eniten Veikkauksen sivujen kautta. Yhdeksän kymmenestä rahapelejä netissä pelanneista on pelannut niillä. Ulkomaisten peliyhtiöiden sivuilla on pelannut 16 prosenttia, RAY:n sivuilla 15 prosenttia, PAF:in sivuilla 11 prosenttia ja Fintoton sivuilla seitsemän prosenttia niistä vastaajista, jotka sanoivat pelanneensa rahapelejä internetissä viimeisen 12 kuukauden aikana.

Mitä pelejä on pelannut internetissä

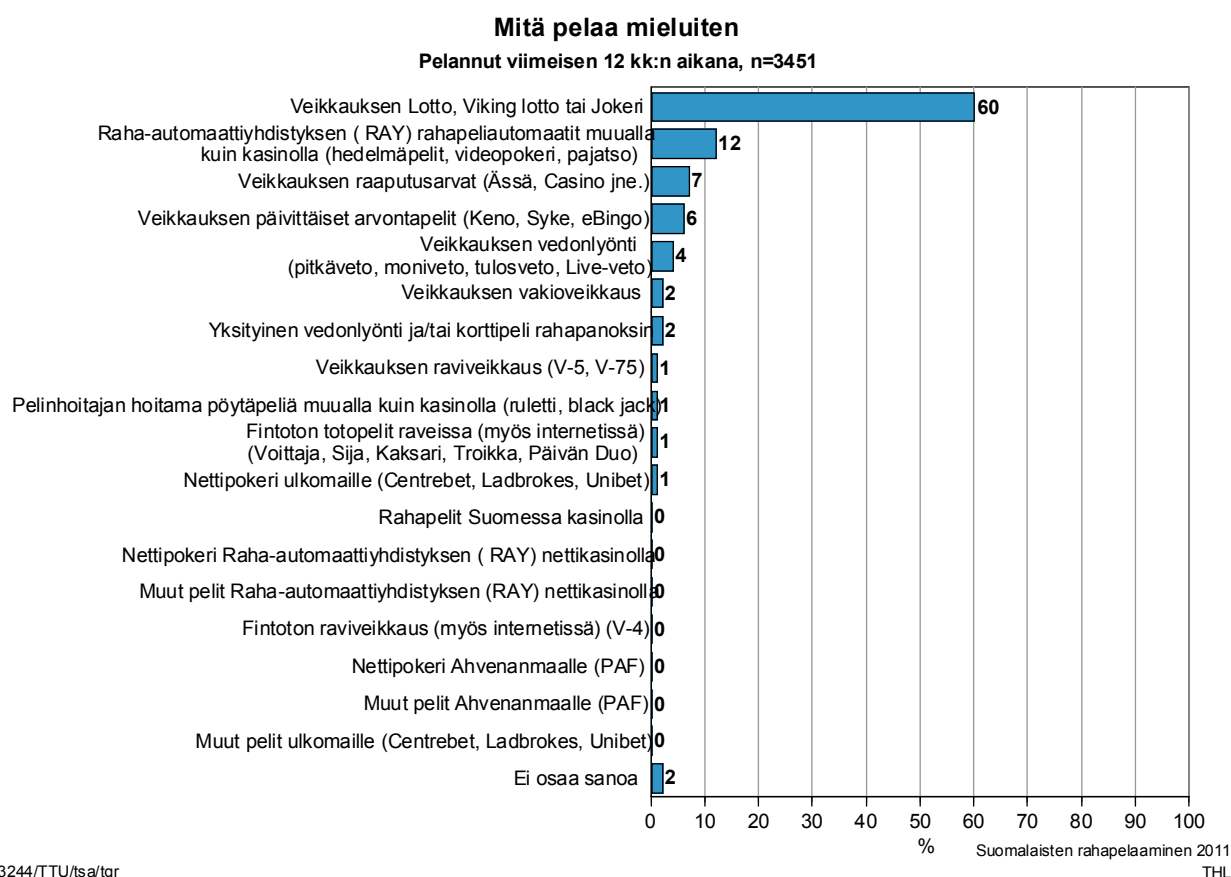
On pelannut rahapelejä internetissä viimeisen 12 kk aikana, n=763

3.5 Mieluisin rahapeli

Vastaajia pyydettiin kertomaan se rahapeli, jota he pelaavat kaikkein mieluiten. Valinta pyydettiin tekemään niiden pelien joukosta, joita vastaaja sanoi pelanneensa viimeisen 12 kuukauden aikana. Selvästi useimmin mieluisimmaksi peliksi nimettiin Veikkauksen Lotto, Viking Lotto tai Jokeri, jotka nimesi 60 prosenttia vastaajista. Toiseksi useimmin mainittiin RAY:n rahapelit (12 %), sitten Veikkauksen raaputusarvat (7 %) ja päivittäiset arvontapelit (6 %).

Naiset mainitsevat Veikkauksen lotot ja raaputusarvat mieluisimmaksi pelikseen selvästi miehiä useammin. Miehet puolestaan mainitsevat RAY:n automaattit, Veikkauksen vedonlyönnin, vakioveikkauksen ja raviveikkauksen sekä yksityisen vedonlyönnin selvästi naisia useammin. Alle 25-vuotiaiden ykkössuosikkeja ovat RAY:n rahapeliautomaatit. Myös Veikkauksen raaputusarvat, vedonlyönti ja nettipokeri Ahvenanmaalle ovat keskimääräistä useammin nuorten suosikkipelejä.

3244/TTU/tsa/tgr

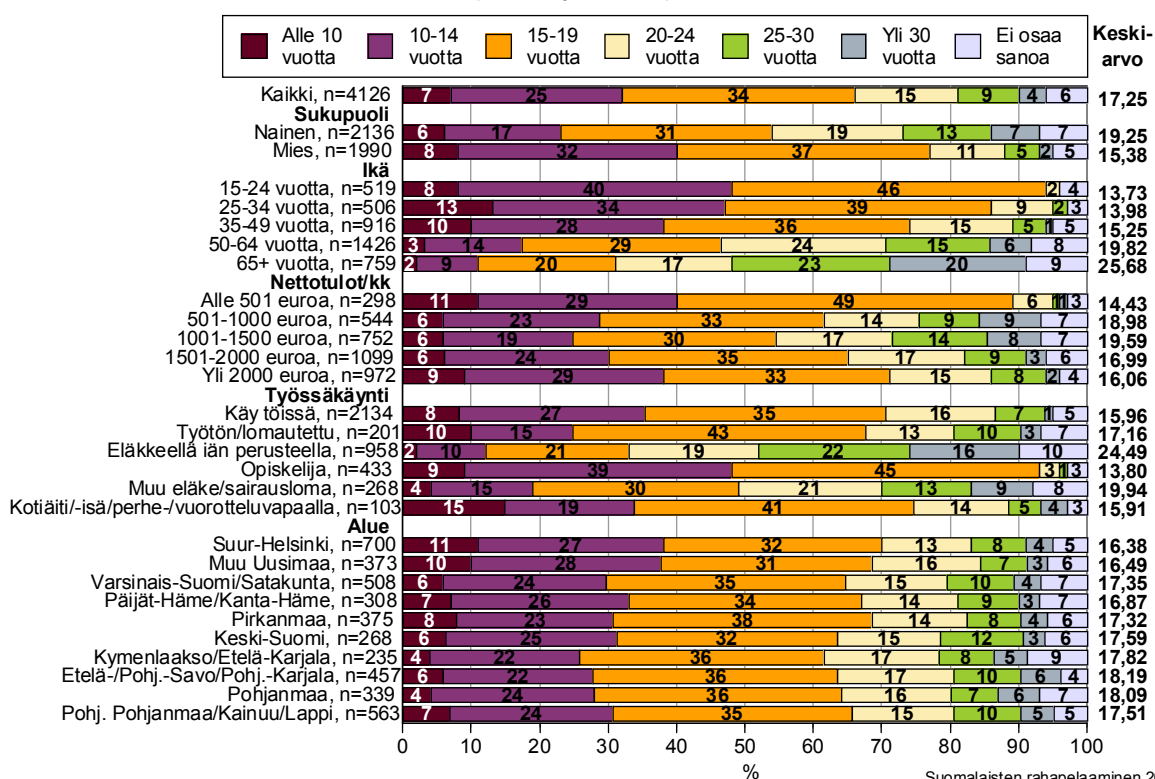
3.6 Pelaamisen aloitusikä

Vastaajat ovat aloittaneet rahapeliä yleisimmin 10–14-vuotiaana. Neljäsosa rahapelejä joskus pelanneista vastaajista kertoi aloitusikänsä osuvan tälle jaksolle. Toiseksi yleisimmin aloitusikä on ollut 15–17 vuotta (24 %) ja kolmanneksi yleisimmin 20–24 vuotta. Keskimääräiseksi aloitusiäksi tulee 17 vuotta (17,25 vuotta), ja mediaaniksi 16 vuotta.

Miehet ovat aloittaneet pelaamisen keskimäärin 15-vuotiaana, naiset 19-vuotiaana. Alle 35-vuotiailla aloitusikä on keskimäärin 14 vuotta, 15–17-vuotiailla 13 vuotta. Iän perusteella tarkasteltuna selvä jakolinja näyttää olevan 50 vuodessa: 35–49-vuotiaat ovat aloittaneet pelaamisen keskimäärin 15-vuotiaana, 50–64-vuotiaat 20-vuotiaana ja yli 65-vuotiaat keskimäärin 26-vuotiaana.

Minkä ikäisenä aloitti rahapelaamisen

n=on pelannut jotain rahapeliä

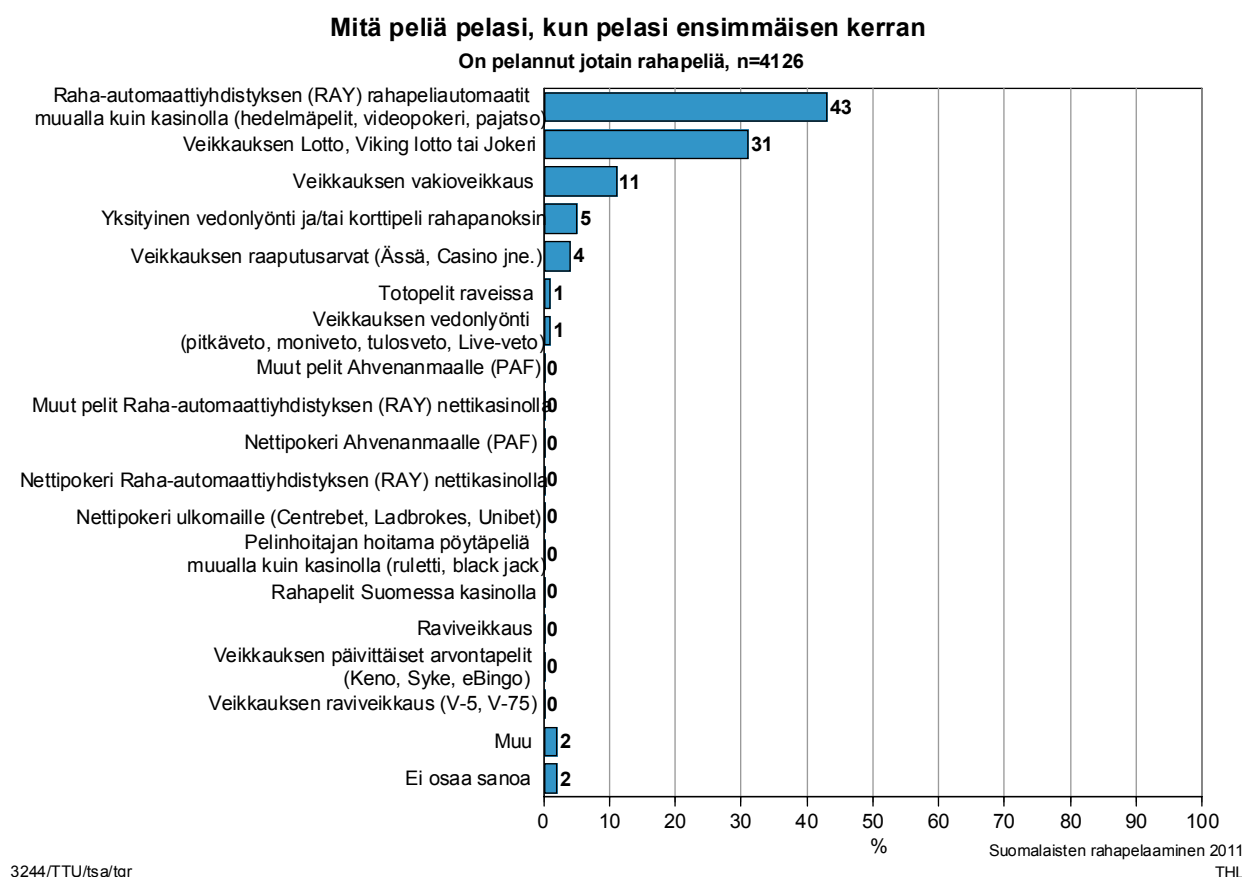
3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

3.7 Ensimmäinen pelattu rahapeli

Vastaajilta tiedusteltiin myös sitä, mitä peliä vastaajat pelasivat ensimmäistä kertaa rahapeliä pelatesaan. Selvästi useimmin ensimmäisenä pelinä on ollut joku RAY:n rahapeliautomaatti (43 %). Toiseksi useimmin pelaaminen on aloitettu Veikkauksen Lotolla, Viking Lotolla tai Jokerilla (31 %) ja kolmanneksi useimmin Veikkauksen vakioveikkauksella (11 %). Muut pelit saavat lähinnä haja-
mainintoja. Viisi prosenttia sanoo aloittaneensa yksityisellä vedonlyönnillä ja neljä prosenttia mainitsee Veikkauksen raaputusarvat ensimmäisenä pelinä.

RAY:n rahapeliautomaatit ovat olleet alle 35-vuotiailla keskimääräistä useammin ensimmäisenä rahapelinä. 35–64-vuotiaalla Lotto saa selvästi keskimääräistä enemmän mainintoja. Yli 50-vuotiaat mainitsevat vakioveikkauksen ensimmäisenä rahapelinä selvästi keskimääräistä useammin. Yli 50-vuotiailla Lotto on kuitenkin ollut yleisimmin ensimmäinen pelattu rahapeli.

3244/TTU/tsa/tgr

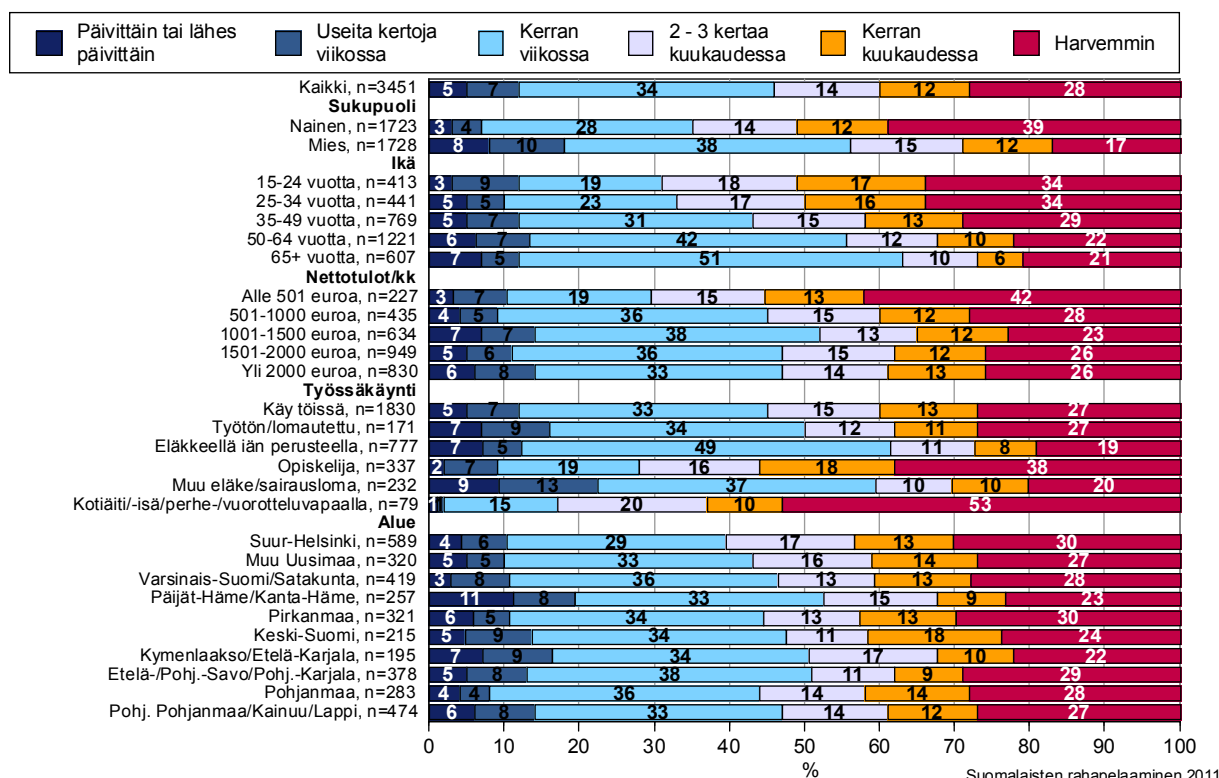
3.8 Kuinka usein pelaa rahapelejä

Rahapelejä viimeisen 12 kuukauden aikana pelanneista vastaajista viisi prosenttia pelaa rahapelejä päivittäin tai lähes päivittäin. Useita kertoja viikossa pelaa seitsemän prosenttia ja kerran viikossa 34 prosenttia. Vähintään kerran viikossa pelaavien osuudeksi muodostuu täten 46 prosenttia. Neljatoista prosenttia sanoi pelaavansa 2-3 kertaa kuukaudessa ja 12 prosenttia pelasi kerran kuukaudessa. Tätä harvemmin pelaa 28 prosenttia vastanneista.

Miehet, 15–17-vuotiaat, työkyvyttömyyseläkkeellä/pitkäaikaisella sairauslomalla olevat, eronneet sekä kolme tai enemmän SOGS-pisteitä saaneet pelaavat keskimääräistä enemmän päivittäin tai useita kertoja viikossa.

Miten usein pelaa rahapelejä

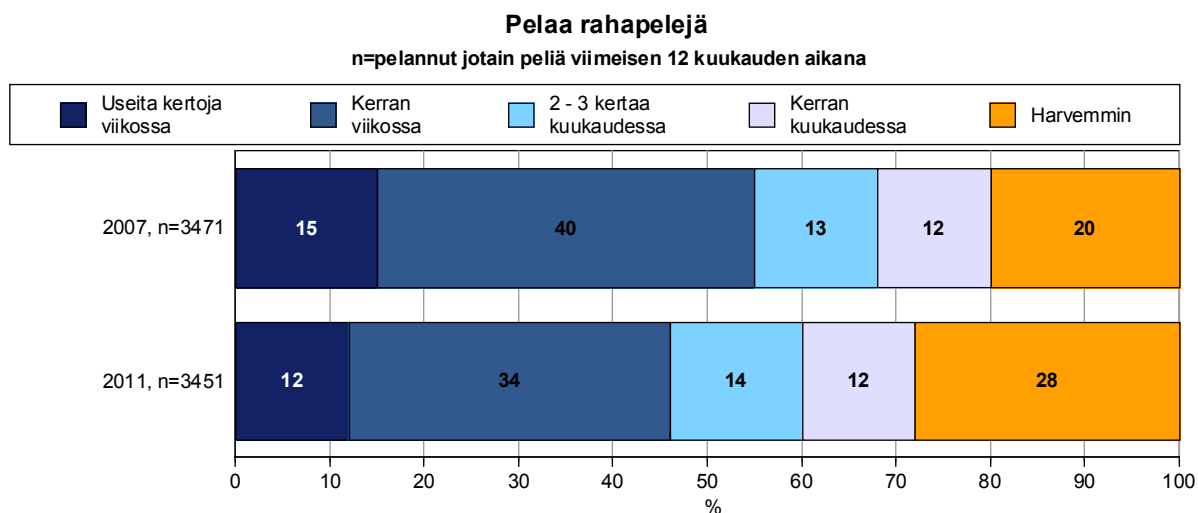
n=pelannut viimeisen 12 kk:n aikana

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Rahapelejä useita kertoja viikossa tai kerran viikossa pelaavien osuus on nyt hieman pienempi kuin vuonna 2007. Erityisesti nuorilla, 15–24-vuotiailla, useita kertoja tai kerran viikossa pelaavien osuus on nyt pienempi kuin vuonna 2007.

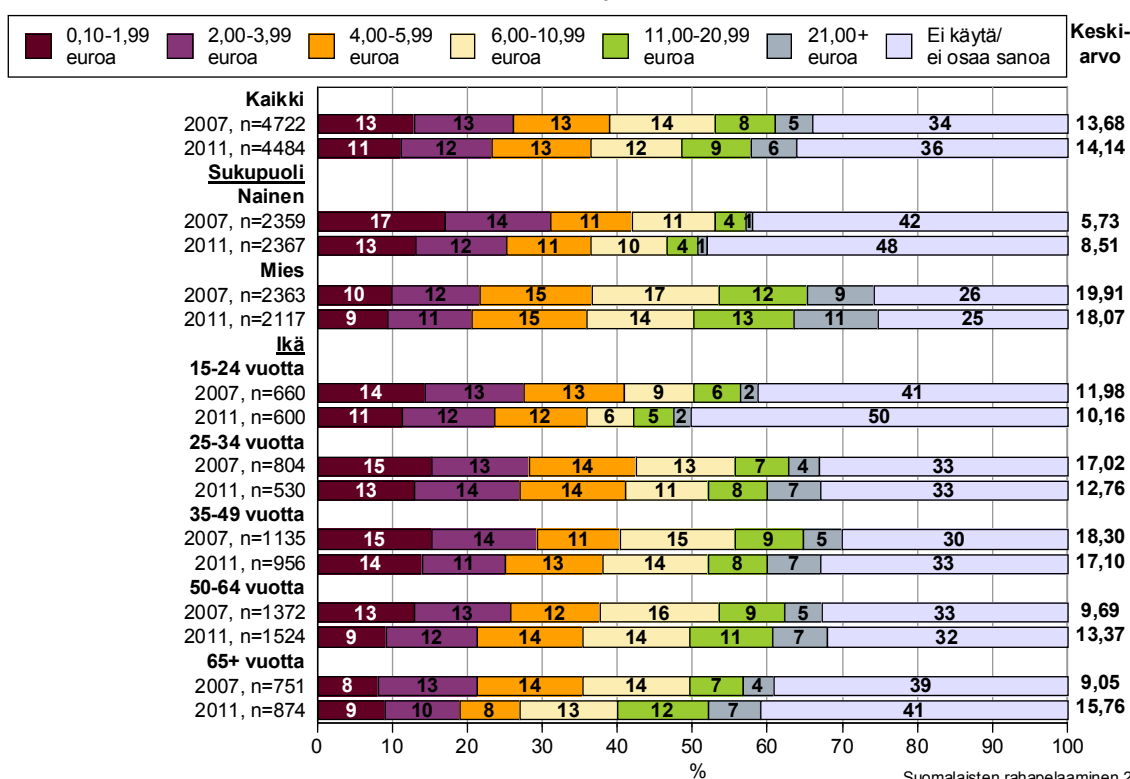
3.9 Rahapeliin pelaamiseen käytetyt rahamäärät

Viikon aikana rahaa pelaamiseen käytetään keskimäärin noin 14 euroa (14,14 euroa). Mediaani on 5 euroa. Keskiarvotulos on noin 0,5 euroa suurempi kuin vuonna 2007, mediaanisumma on pysynyt samana. Yli 50-vuotiailla keskimääräinen peleihin käytetty rahasumma on nyt selvästi suurempi kuin vuonna 2007. Nuorilla aikuisilla (25–34-vuotiaat) summa on melko selvästi pienempi kuin vuonna 2007.

Keskimääräistä enemmän rahaa pelaamiseen viikon aikana käyttävät miehet, 35–49-vuotiaat, yli 2000 euroa nettona kuukaudessa ansaitsevat, internetissä rahapelejä pelaavat, sekä 3+ SOGS-pistettä saaneet.

Kuinka paljon käyttää rahaa rahapeleihin keskimäärin viikon aikana 1(3)

n=kaikki vastaajat

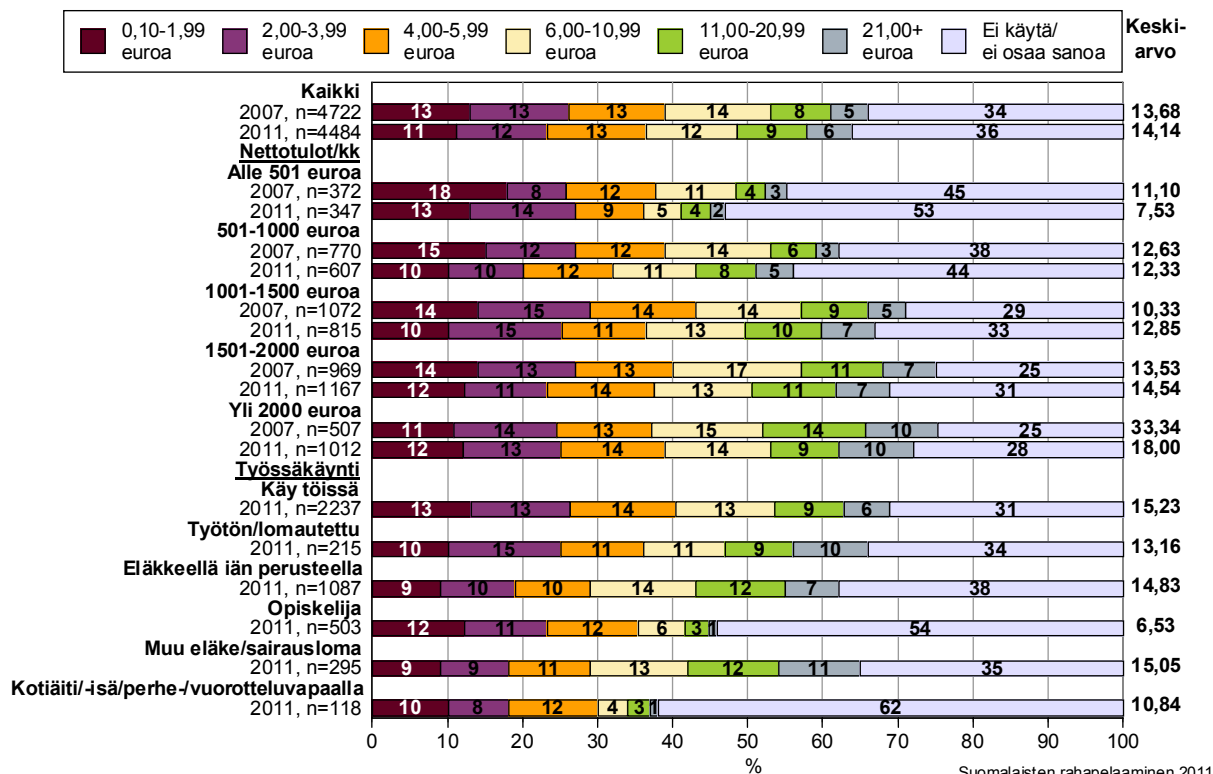

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Kuinka paljon käyttää rahaa rahapeleihin keskimäärin viikon aikana 2(3)

n=kaikki vastaajat

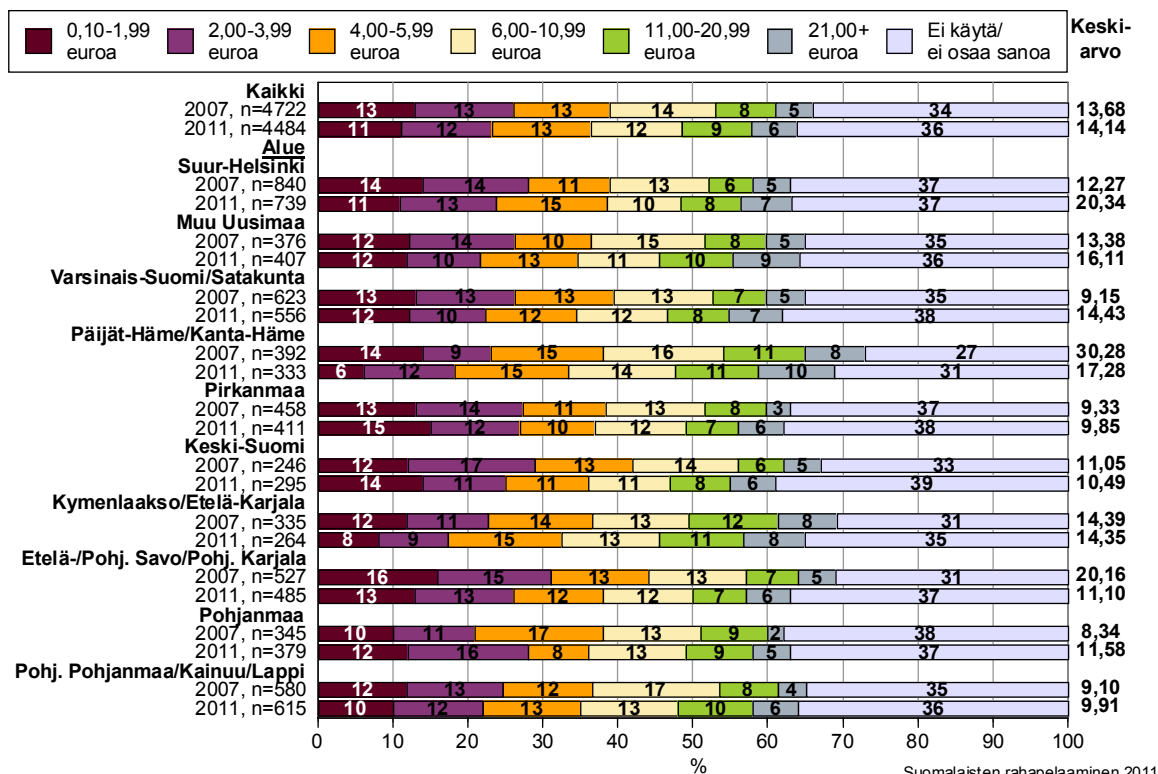

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Kuinka paljon käyttää rahaa rahapeleihin keskimäärin viikon aikana 3(3)

n=kaikki vastaajat

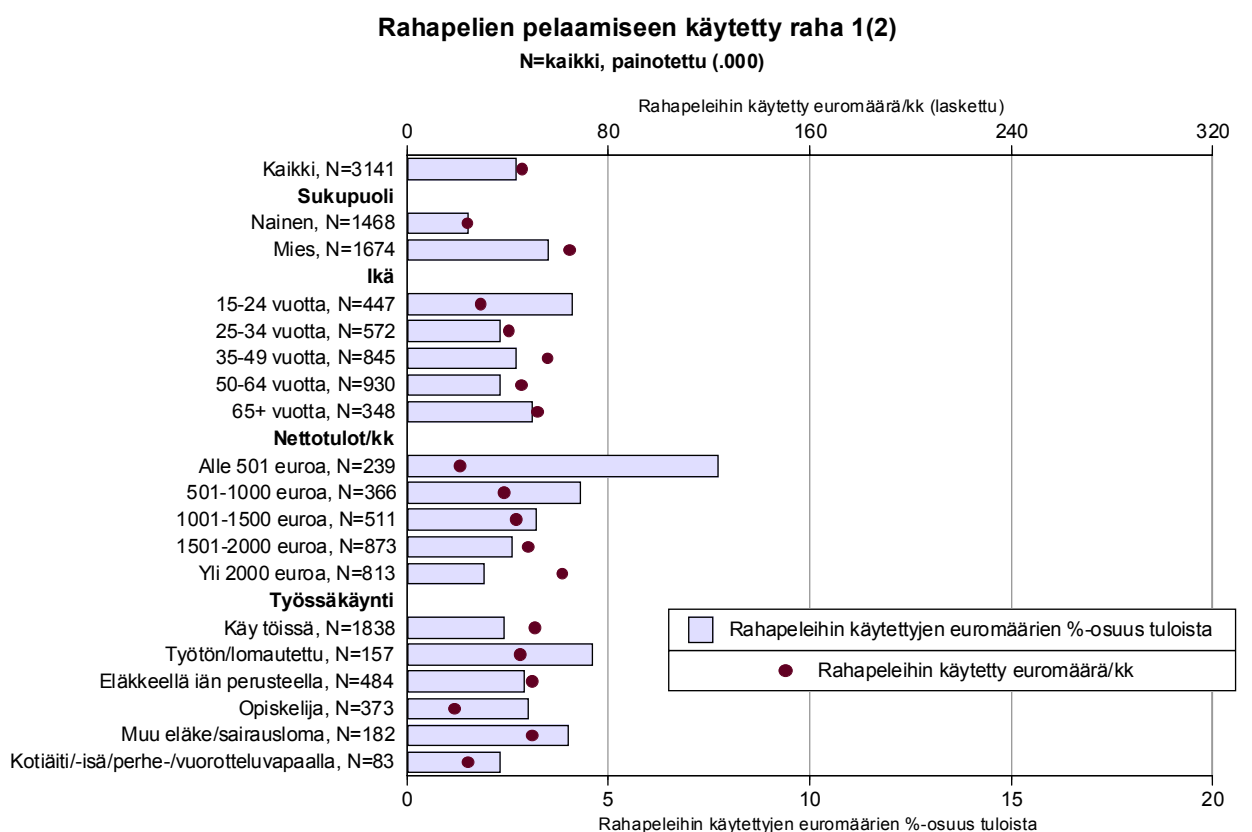
3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Suomen 15–74-vuotias väestö käyttää keskimäärin 2,2 prosenttia kuukaudessa käytettävissä olevasta nettotulostaan rahapeliin pelaamiseen. Kuukausittainen kaikkien pelaajien pelaamiseen käyttämä rahamäärä on yhteenlaskettuna noin 143 miljoonaa euroa. Tuloksessa ei ole suurta muutosta verrattuna vuoteen 2007. Silloin 15–74-vuotiaiden pelaamiseen käyttämä rahamäärä oli 142 miljoonaa euroa (3,0 prosenttia nettotuloista).

Miehet, 15–24-vuotiaat, alle 501 euroa nettona kuukaudessa ansaitsevat, työttömät tai lomautetut, useita kertoja viikossa rahapelejä pelaavat, internetissä pelaavat sekä 3+ SOGS-pistettä saaneet käyttävät keskimääräistä suuremman osuuden nettotuloista rahapeliin pelaamiseen.

Seuraavissa kuviossa on esitettynä pelaamiseen kuukausittain käytetty rahamäärä ja sen prosenttiosuus nettotuloista eri taustaryhmittäin.

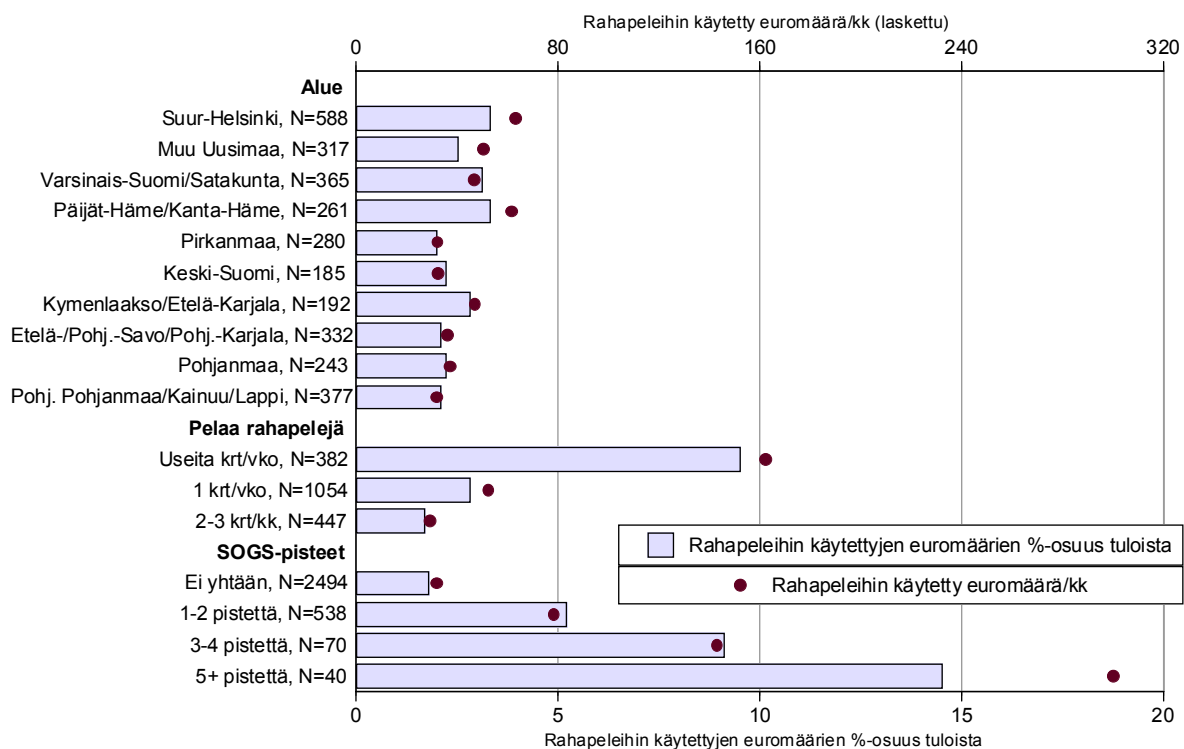

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Rahapeliin pelaamiseen käytetty raha 2(2)

N=kaikki, painotettu (.000)

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

3244/TTU/tsa/tgr

4 Ongelmapelaamista koskevat kysymykset

4.1 SOGS-pisteytykseen kuuluvat kysymykset

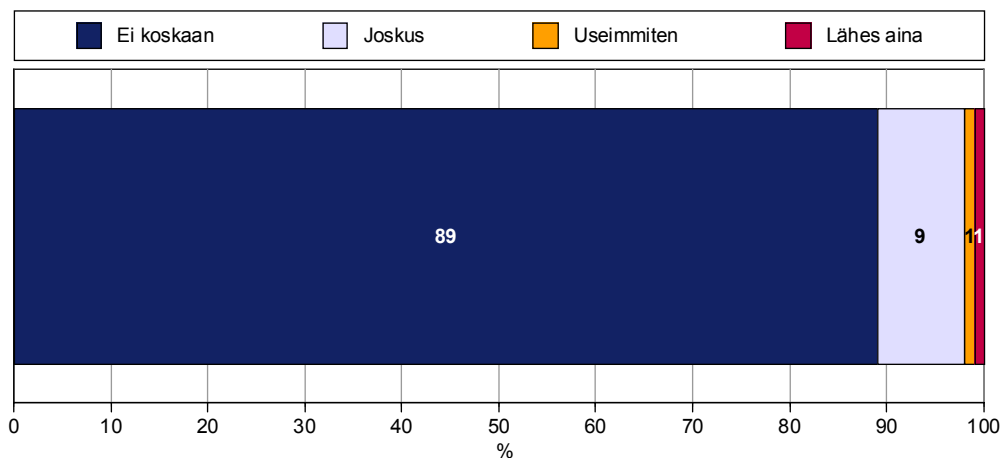
Ongelmapelaamista koskevat kysymykset esitettiin niille vastaajille, jotka olivat pelanneet rahapelejä viimeisen 12 kuukauden aikana. Ongelmapelaamista selvitettiin 20 kysymyksellä. Kysymykset sekä riskivastausten määritelmät selviävät tämän kappaleen ongelmapelaamiskysymyksiä käsittelevistä kohdista.

Viimeisten 12 kuukauden aikana rahapelejä pelanneista yksi prosentti on lähes aina yrittänyt voittaa häviämänsä rahat takaisin pelaamalla. Useimmiten näin on tehnyt samoin yksi prosentti ja joskus yhdeksän prosenttia rahapelejä pelanneista.

SOGS-pisteytyksen mukaan riskiryhmään kuuluviksi vastauksiksi luokitellaan ”useimmiten” ja ”lähes aina”-vastaukset.

Jos häviää rahapeleissä, yrittääkö voittaa häviämänsä rahat takaisin pelaamalla (12 viime kuukauden aikana)

Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

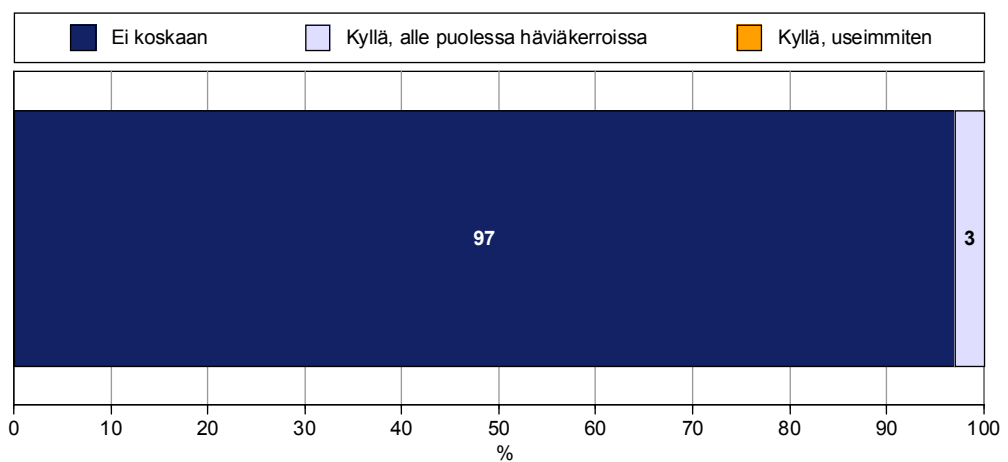

Kysyttäessä vastaajilta ovatko he viimeisen 12 kuukauden aikana väittäneet muille voittaneensa rahapeleissä, vaikka todellisuudessa olisivat hävinneet, ilmoitti 97 % rahapelejä pelanneista, ettei ole koskaan tehnyt näin. Kolme prosenttia sanoo tehneensä näin, mutta alle puolessa häviökerroissa. Alle prosentti vastaajista on tehnyt näin useimmiten. Nuoret, alle 25-vuotiaat ja erityisesti 15–18-vuotiaat korostuvat useimmiten-vastauksissa.

SOGS-pisteytyksen mukaan riskiryhmään kuuluviksi vastauksiksi luokitellaan ”useimmiten” ja ”alle puolessa häviökerroissa” –vastaukset.

**Onko koskaan väittänyt muille voittaneensa, vaikka on hävinnyt
(12 viime kuukauden aikana)**

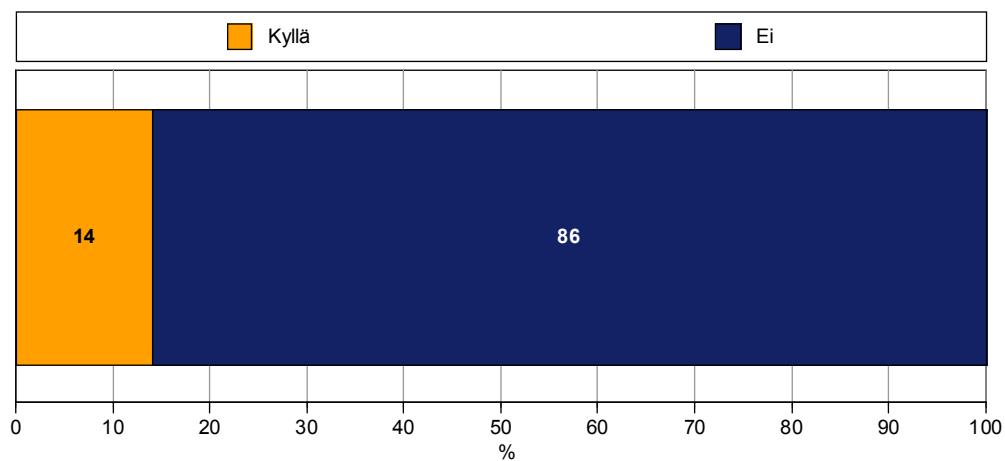
Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Viimeisen 12 kuukauden aikana rahapelejä pelanneista 14 prosenttia on pelannut enemmän kuin mitä on alun perin aikonut. Myönteiset vastaukset luokitellaan riskivastauksiksi.

Onko viimeisen 12 kuukauden aikana pelannut enemmän kuin alun perin aikoi

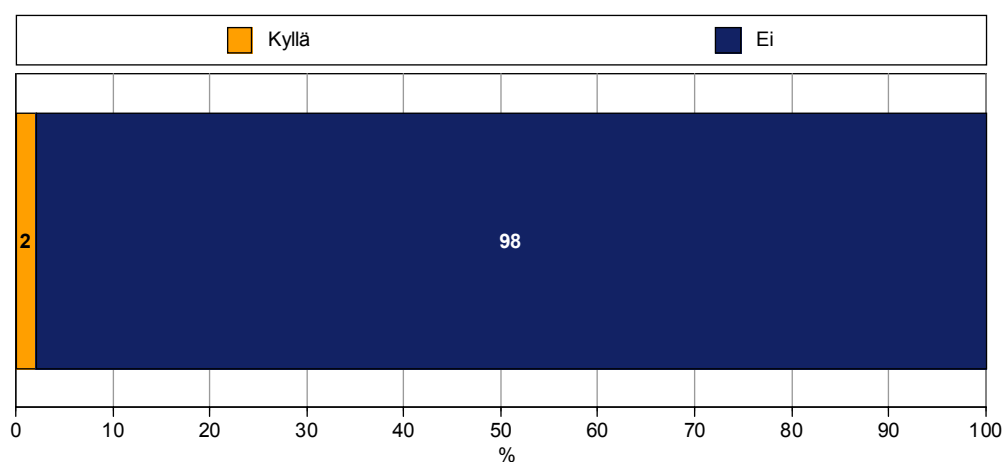
Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Rahapelejä pelanneista kaksi prosenttia myönsi ihmisten arvostelleen rahapeliä pelaamista tai väittäneen pelaajalla olevan rahapelaamisen ongelma, riippumatta siitä mitä mieltä pelaaja itse oli asiasta. Myönteiset vastaukset luokitellaan riskivastauksiksi.

Ovatko ihmiset viimeisen 12 kuukauden aikana arvostelleet pelaamista/väittäneet pelaajalla olevan pelaamisongelmia

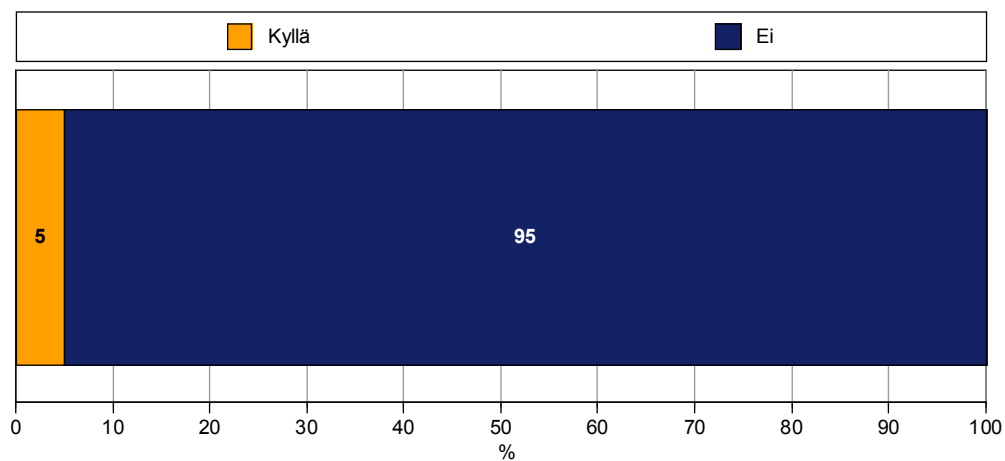
Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Rahapeliin pelaamisesta syyllisyyttä on tuntenut viisi prosenttia rahapelejä pelanneista. Myönteiset vastaukset luokitellaan riskivastauksiksi.

Onko viimeisen 12 kuukauden aikana tuntenut syyllisyyttä rahapelejä pelatessaan

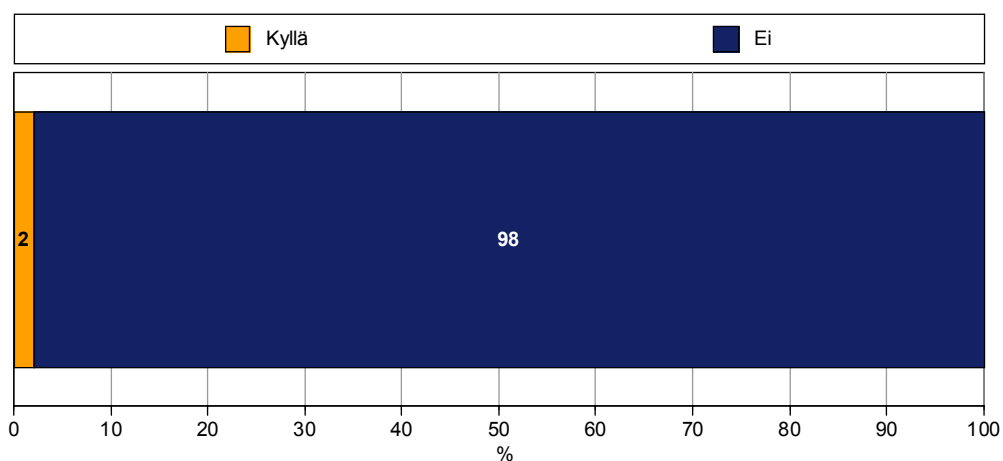
Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Rahapelejä pelanneista kaksi prosenttia on tuntenut viimeisen 12 kuukauden aikana halua lopettaa rahapeliä pelaamisen, mutta ei ole uskonut pystyvänsä siihen. Myönteiset vastaukset luokitellaan riskivastauksiksi.

Onko viimeisen 12 kuukauden aikana tuntenut haluavansa lopettaa rahapeliä pelaamisen, mutta ei ole uskonut, että pystyy lopettamaan

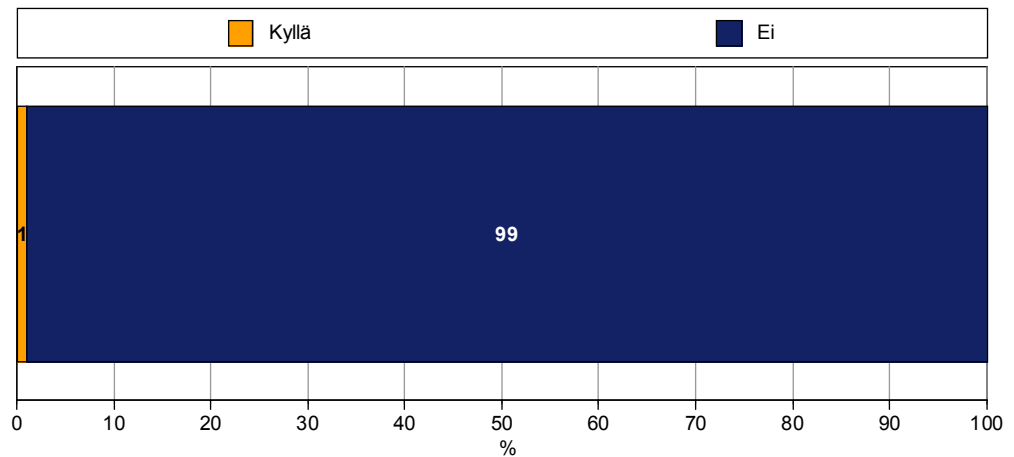
Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Yksi prosentti vastaajista on viimeisen 12 kuukauden aikana piilottanut pelitositteita, pelirahaa, velkakirjoja tai muuta rahapelaamiseen liittyvää puolisolta, lapsilta tai muilta läheisiltä. Myöntävät vastaukset luokitellaan riskivastauksiksi.

Onko viimeisen 12 kuukauden aikana piilottanut pelitositteita, pelirahaa, velkakirjoja tai muuta rahapelaamiseen liittyvää perheenjäseniltä/muilta läheisiltä

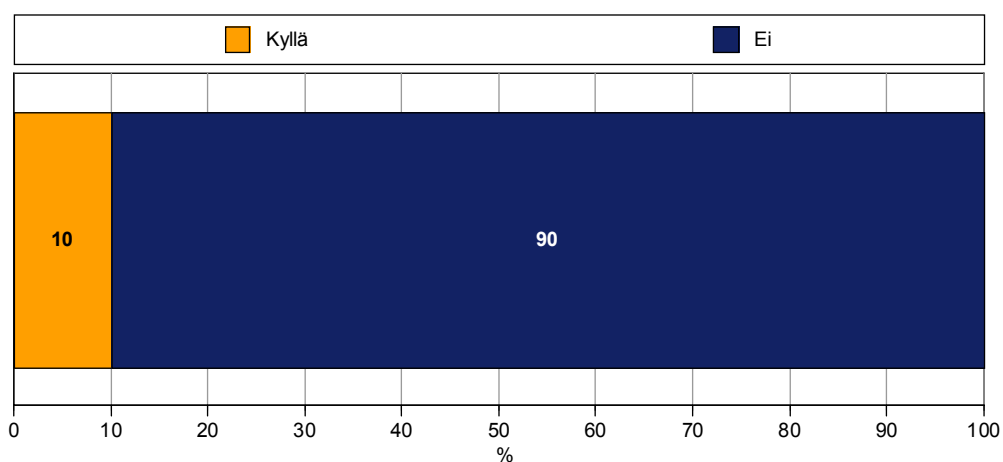
Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Kymmenen prosenttia rahapelejä pelanneista on viimeisen 12 kuukauden aikana kiistellyt läheistensä kanssa rahankäytöstä. Heistä 14 prosenttia kertoi, että kiistely on koskenut rahapeliin pelaamista. Myöntävät vastaukset ovat riskivastauksia.

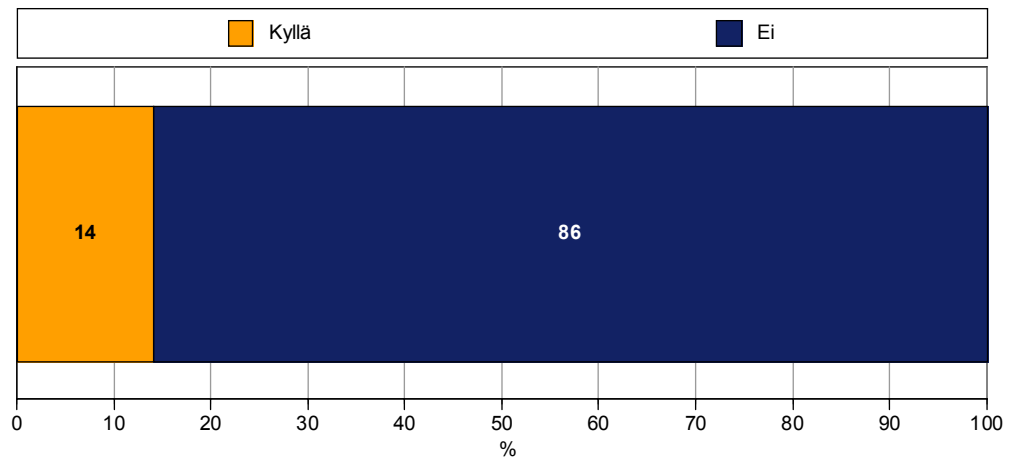
Onko viimeisen 12 kuukauden aikana kiistellyt läheisten kanssa rahankäytöstä

Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Ovatko nämä kiistat rahasta koskaan koskeneet rahapeliä pelaamista

On kiistellyt rahankäytöstä, n=303

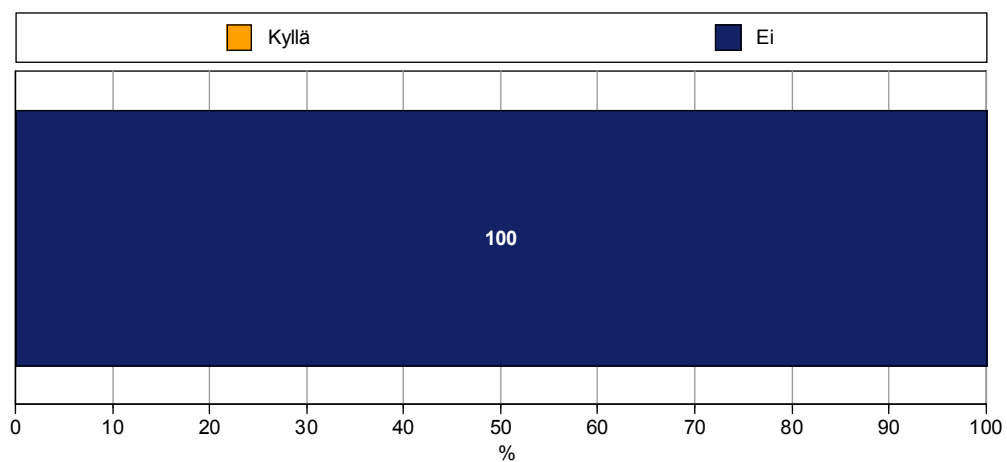
3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Rahapelejä pelanneista alle prosentti on lainannut rahaa pelaamiseen pystymättä maksamaan sitä takaisin. Myöntävät vastaukset ovat riskivastauksia.

**Onko viimeisen 12 kuukauden aikana lainannut rahaa pelaamiseen
eikä ole pelaamisen vuoksi pystynyt maksamaan lainaa takaisin**

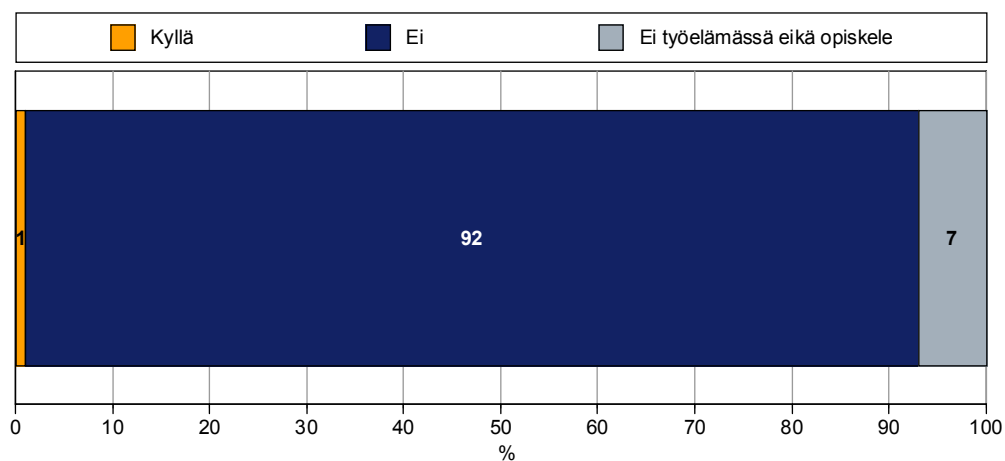
Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Yksi prosentti rahapelejä viimeisen 12 kuukauden aikana pelanneista myöntää, menettäneensä työ- tai opiskeluaikaansa rahapeliin pelaamisen vuoksi. Myöntävät vastaukset ovat riskivastauksia.

Onko viimeisen 12 kuukauden aikana menettänyt työ- tai opiskeluaikaansa rahapeliin pelaamisen vuoksi

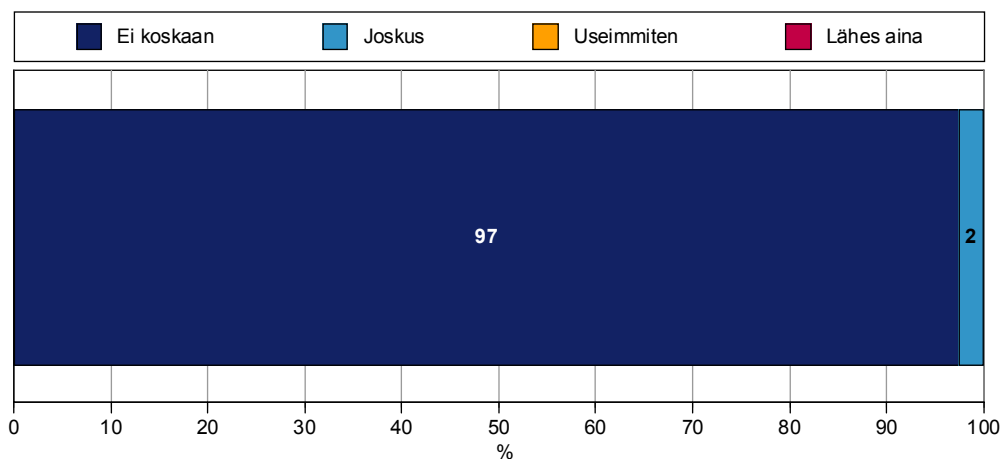
Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Kolme prosenttia pelaajista on sellaisia, jotka ovat viimeisen 12 kuukauden aikana ajatelleet, että rahapelaaminen saattaa olla heille ongelma. Kaksi prosenttia sanoo, että heistä on joskus tuntunut, että rahapelaaminen saattaa olla ongelma, alle prosentilla tuntemuksia on ollut useimmiten tai lähes aina. Kaikki myöntävät vastaukset luokitellaan riskivastauksiksi.

Kuinka usein tuntunut, että rahapelaaminen saattaa olla ongelma

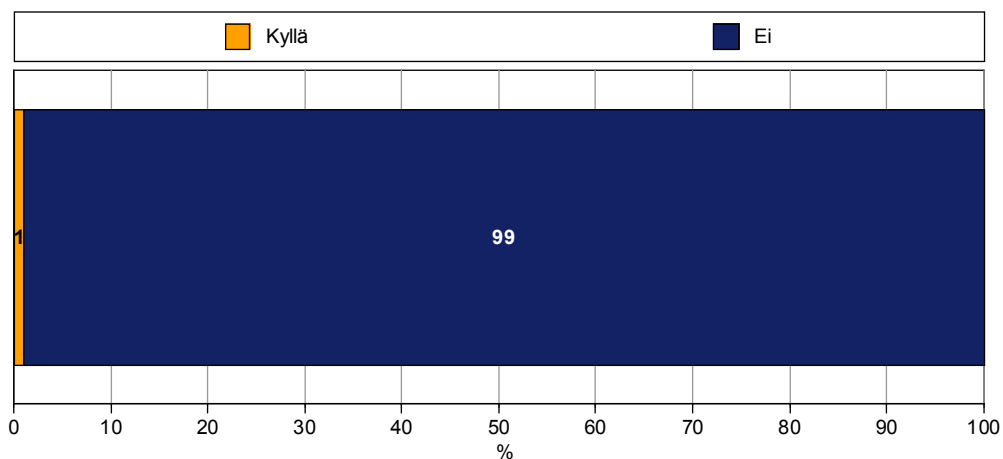
Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Viimeisen 12 kuukauden aikana rahapelejä pelanneista yksi prosentti on lainannut rahaa rahapeliin pelaamista varten tai maksaakseen pelivelkoja. Jos vastaaja on lainannut rahaa rahapeliin pelaamiseen tai maksaakseen pelivelkoja kotitalousvaroista, puolisolta, sukulaisilta tai appivanhemmilta, pankista tai muusta luottolaitoksesta, hankkinut rahaa luottokortilla, yksityisiltä rahanlainaaajilta, myymällä osakkeita tai arvopapereita, myymällä omaa tai perheen omaisuutta tai niin sanotuilla pikavipeillä, on myönteinen vastaus SOGS-luokituksessa riskivastaus. Kaikkiin edellä mainittuihin ryhmiin tuli vastauksia, mutta niiden osuus oli alle prosentti kaikista vastaajista.

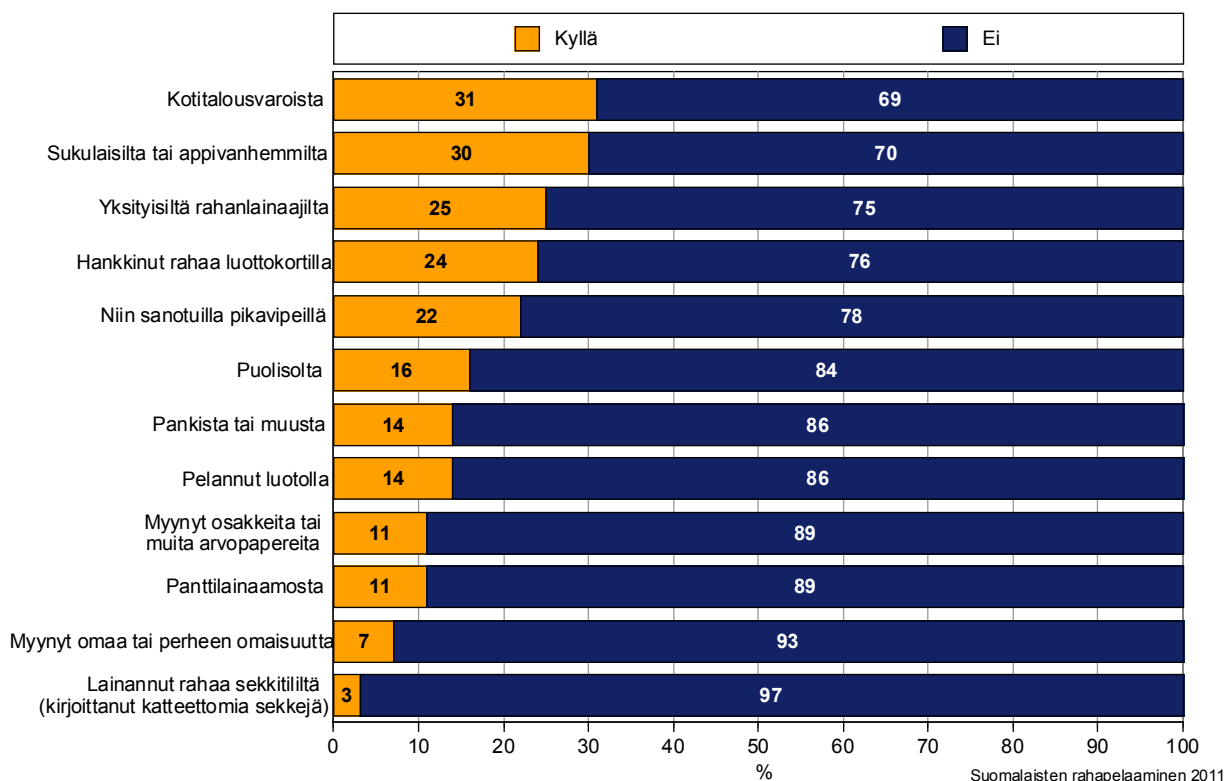
Onko viimeisen 12 kuukauden aikana lainannut rahaa rahapeliin pelaamista varten tai maksaakseen pelivelkoja

Pelannut viimeisen 12 kk:n aikana, n=3451

Onko lainannut rahaa seuraavilta tahoilta pelaamista varten tai maksaakseen pelivelkoja

On lainannut rahaa, n=29

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

4.2 Avun hakeminen rahapelaamiseen, läheisten pelaamisongelmat

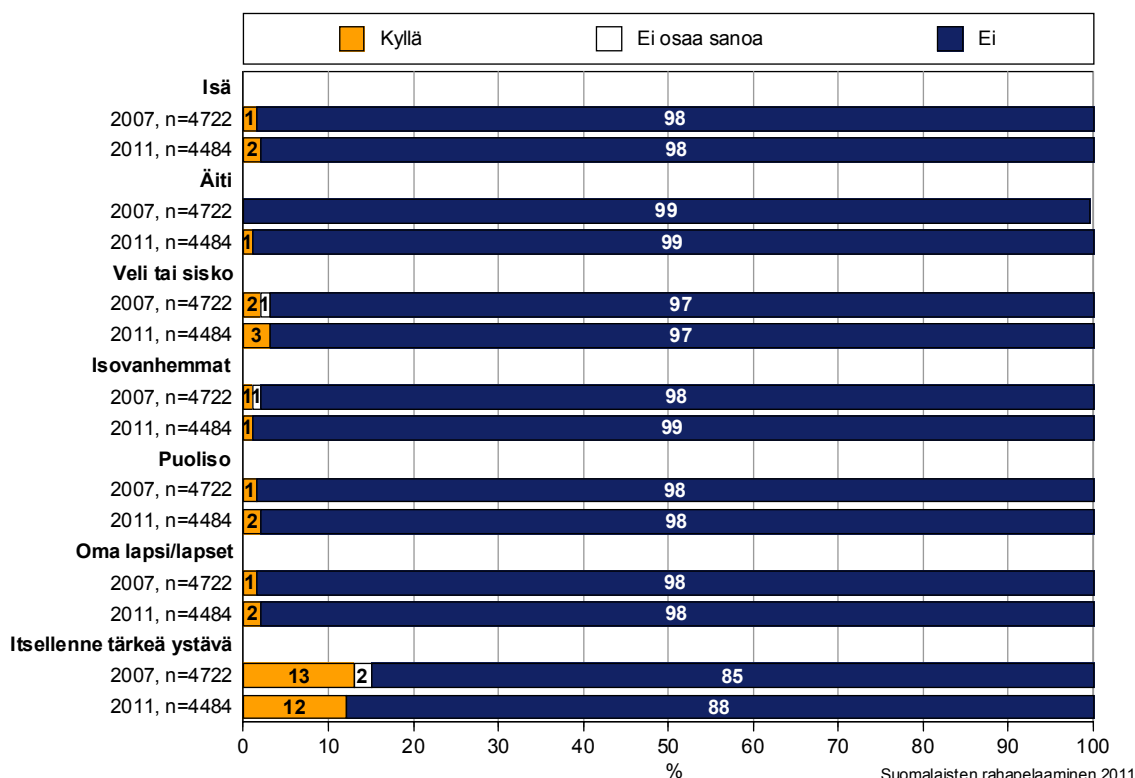
Seuraavassa käsitellään eräitä ongelmapelaamiseen liittyviä kysymyksiä, jotka eivät kuulu SOGS-kysymyksiin. Kysymykset esitettiin kaikille vastaajille, riippumatta siitä, oliko vastaaja pelannut rahapelejä vai ei.

Kaikista vastaajista alle prosentti sanoi, että on etsinyt apua rahapelaamiseen ongelmaansa, joko kerran tai useita kertoja. Käytännössä tämä tarkoitti 13 vastaajaa. Jatkokysymyksenä niille, jotka olivat apua hakeneet, kysyttiin sitä, mistä he olivat apua hakeneet. Yleisimmin mainittiin päihdehoitopaikka, kuten A-klinikka (32 %) sekä internet (20 %). Vastajamäärä on liian pieni tulosten luotettavaan tarkasteluun, eikä tuloksia siksi esitetä tässä graafisessa muodossa.

Kaikista vastaajista 12 % kertoi, että itselle tärkeällä ystävällä on ollut rahapeliongelmia. Kolme prosenttia sanoi, että veljellä tai siskolla on ollut ongelmia rahapelaamisessaan. Muiden läheisten (isä, äiti, isovanhemmat, puoliso, oma lapsi/lapset) osuudet jäävät kahteen prosenttiin tai sen alle. Tulos on hyvin samansuuntainen kuin neljä vuotta sitten.

Onko jollakin seuraavista läheisistäne ollut rahapeliongelmia

n=kaikki vastaajat

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

5 Suomalaisien SOGS-pisteet

5.1 Tulosten tarkastelun taustaa

Vastaajien SOGS-pisteet on määritelty laskemalla yhteen luvussa **4.1** käsiteltyjen kysymysten riskivastaukset.

Tulokset käsittelevät niitä henkilöitä, jotka ovat pelanneet rahapelejä (tutkimuksessa kysytty 18 eri rahapelityypin lista) viimeisen 12 kuukauden aikana. Tulos on suhteutettu Suomen 15–74-vuotiaaseen väestöön (pl. Ahvenanmaa).

SOGS-pisteiden jaottelu on seuraava:

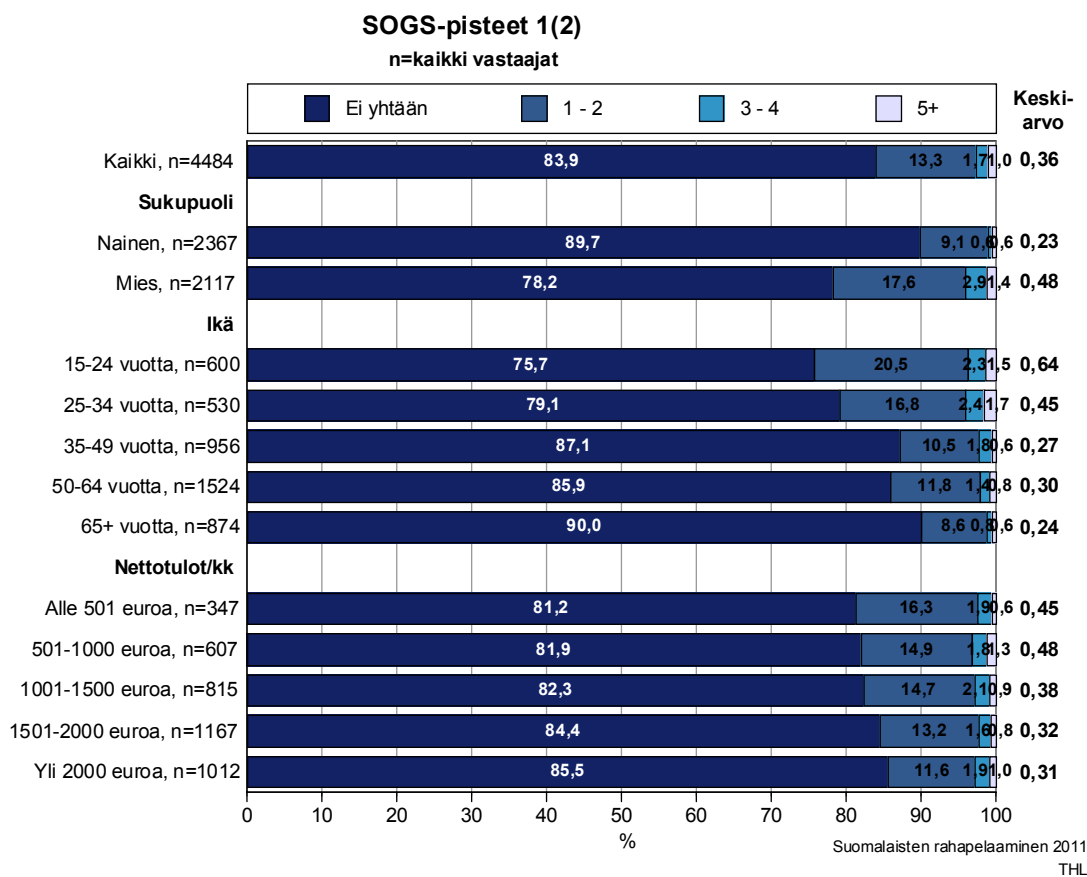
0-2 pistettä: ei rahapelaamisen ongelmaa

3-4 pistettä: ongelmia rahapelaamisessa

5+ pistettä: mahdollinen patologinen pelaaja.

5.2 Ongelmapelaajien määrä

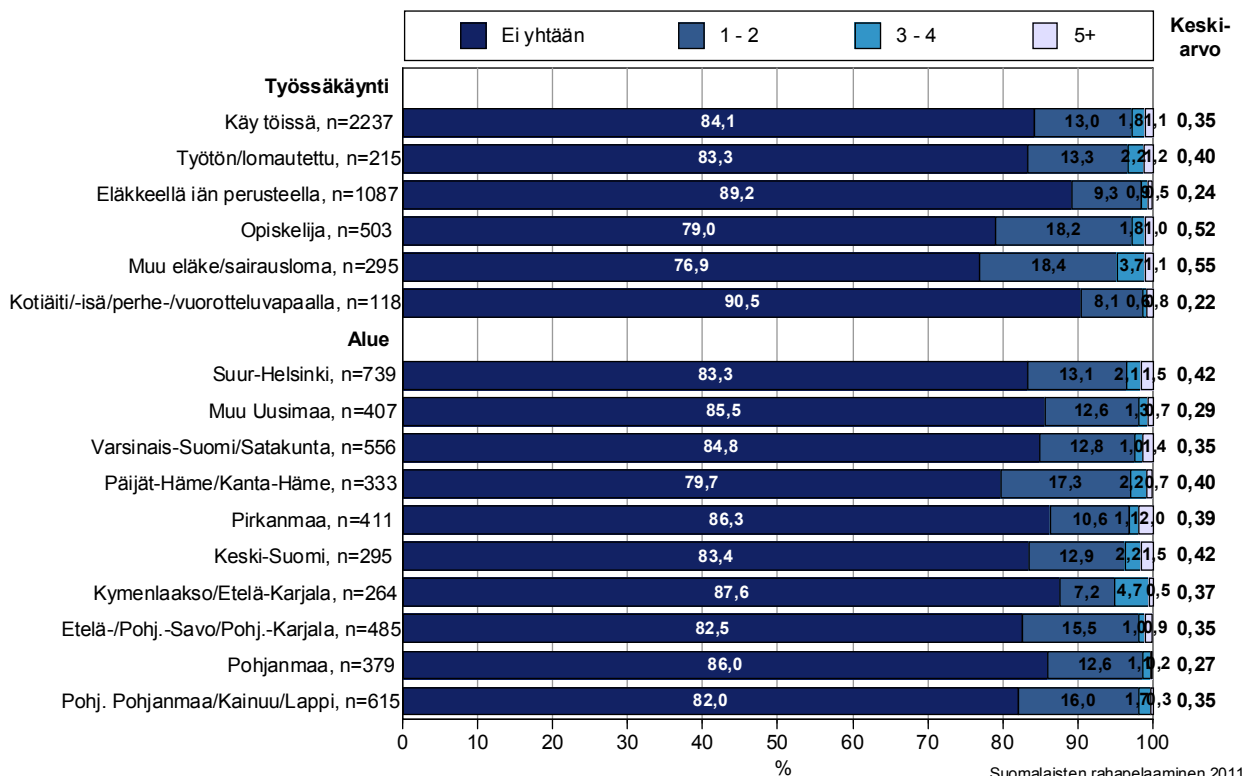
Tällä hetkellä peliongelmaisiksi luokitettavia 15–74-vuotiaita suomalaisia on 2,7 prosenttia eli noin 110 000 henkilöä. Yli neljä riskipistettä on saanut 1,0 prosenttia väestöstä (väestöestimaatti 40 000 henkilöä) ja 3-4 pistettä 1,7 prosenttia väestöstä (väestöestimaatti 70 000 henkilöä). 1-2 pistettä on saanut 13,3 prosenttia. Ei yhtään SOGS-pistettä saaneita on 83,9 prosenttia. Keskimääräinen piste-määrä on 0,36 pistettä.

3244/TTU/tsa/tgr

SOGS-pisteet 2(2)

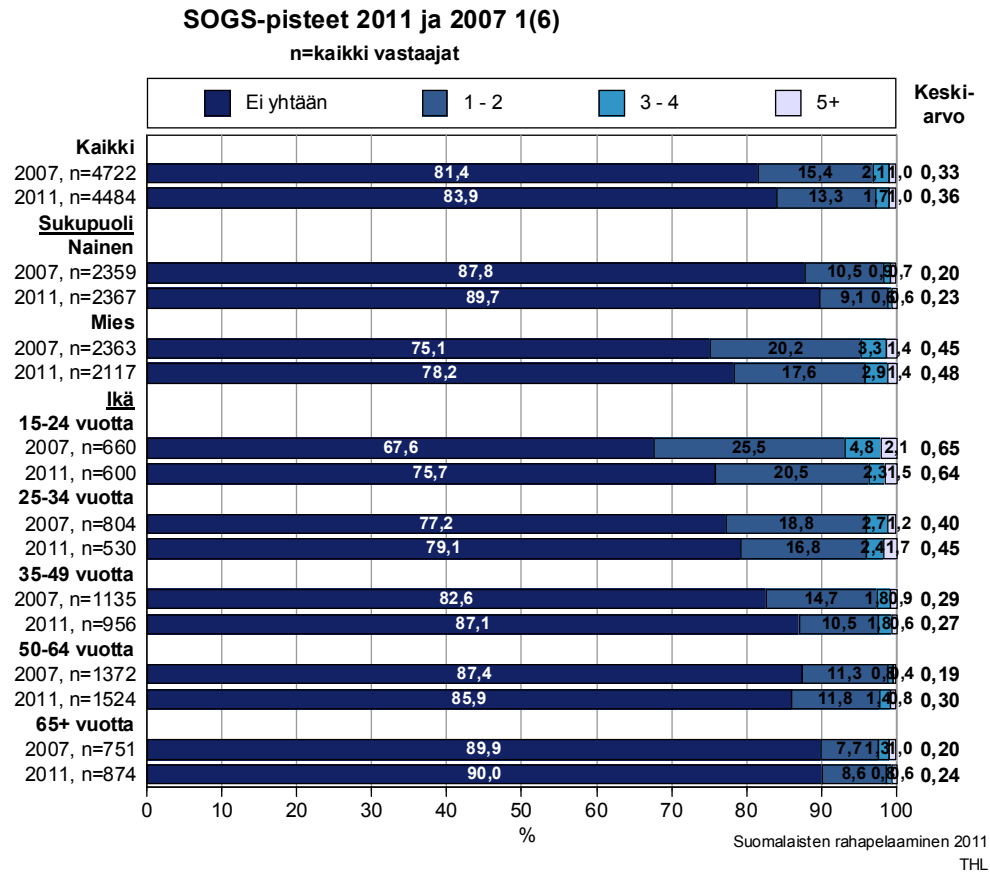
n=kaikki vastaajat

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

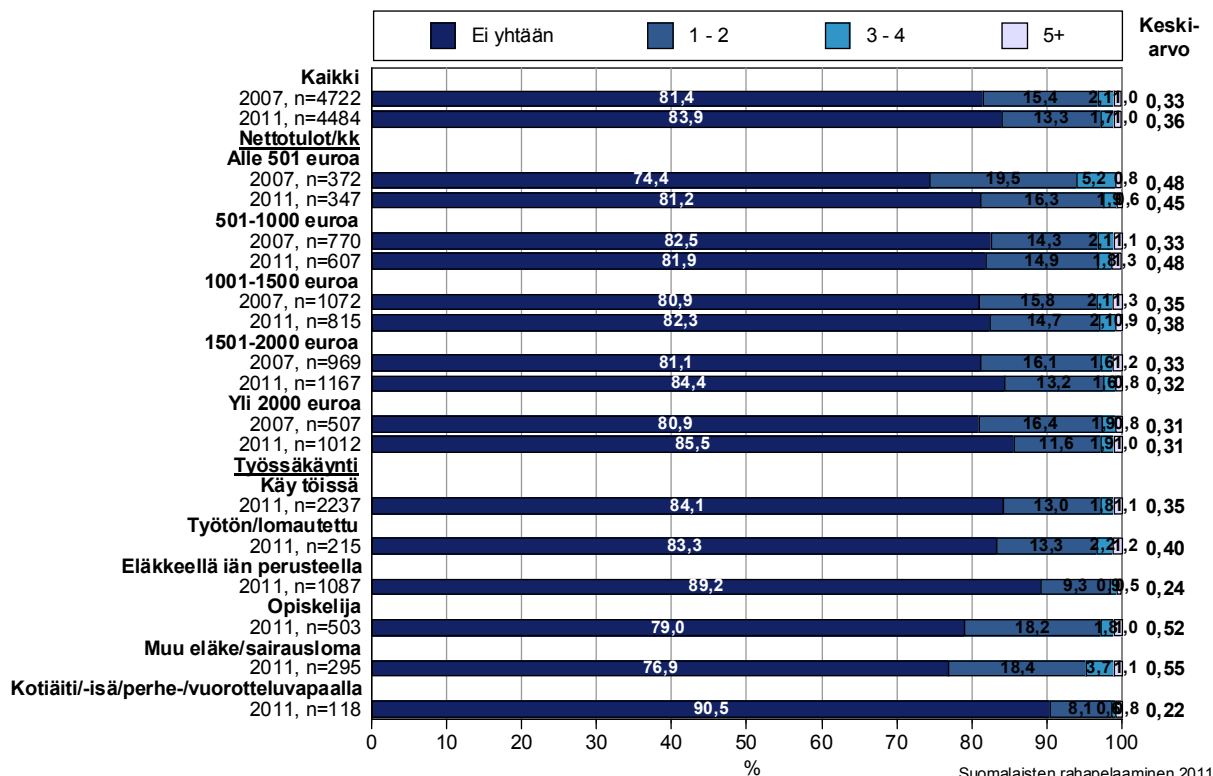
Seuraavien sivujen kuvioissa on esitetty SOGS-pisteiden vertailu vuoteen 2007. Vertailu on tehty vuoden 2007 tutkimuksen SOGS viimeisen 12 kuukauden prevalenssi –pisteytykseen.

3244/TTU/tsa/tgr

SOGS-pisteet 2011 ja 2007 2(6)

n=kaikki vastaajat

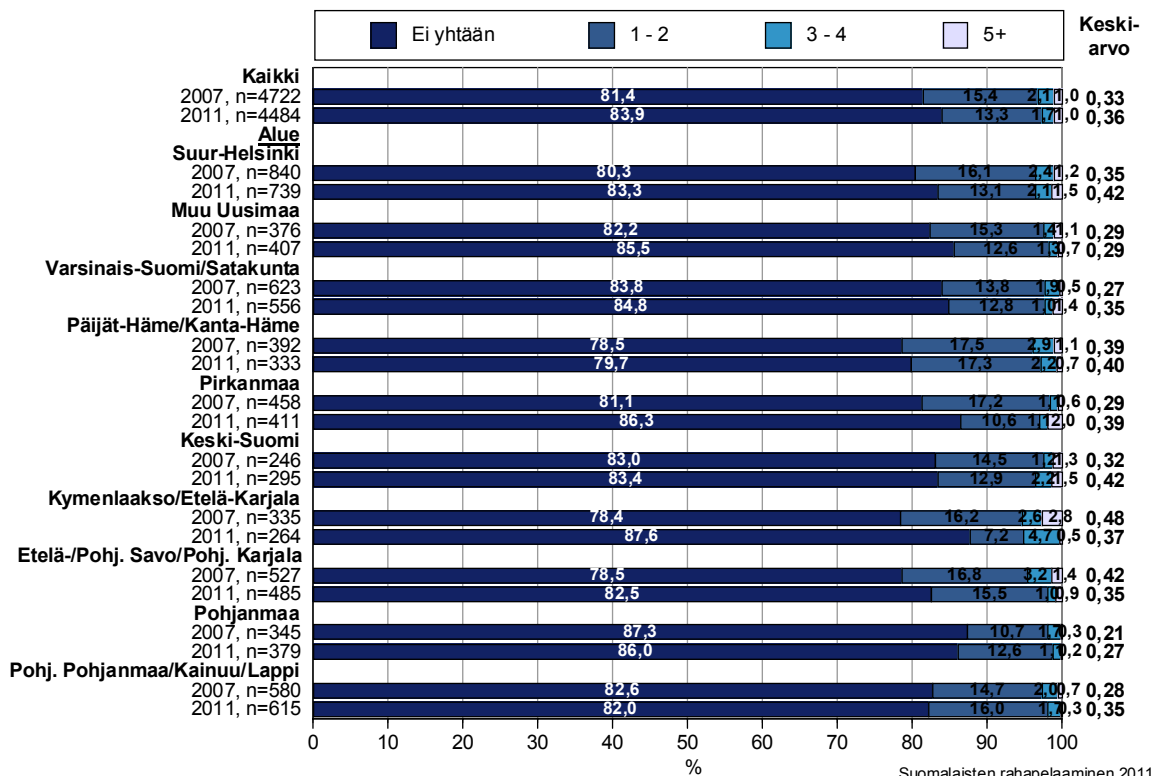

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

SOGS-pisteet 2011 ja 2007 3(6)

n=kaikki vastaajat

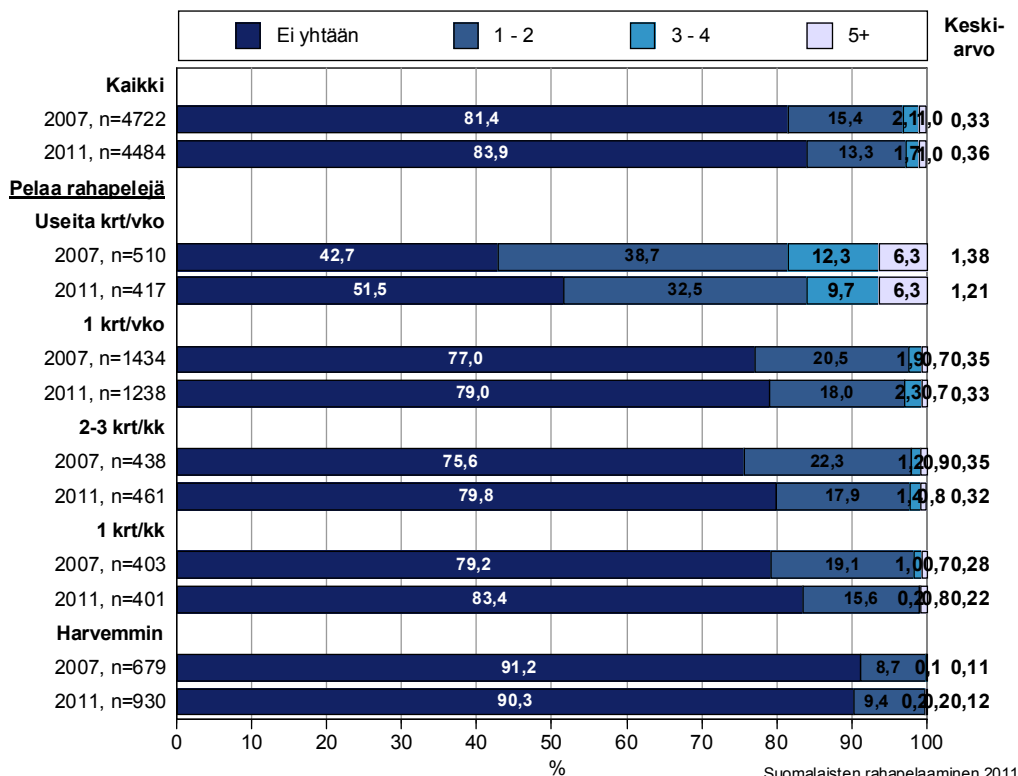

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

SOGS-pisteet 2011 ja 2007 4(6)

n=kaikki vastaajat

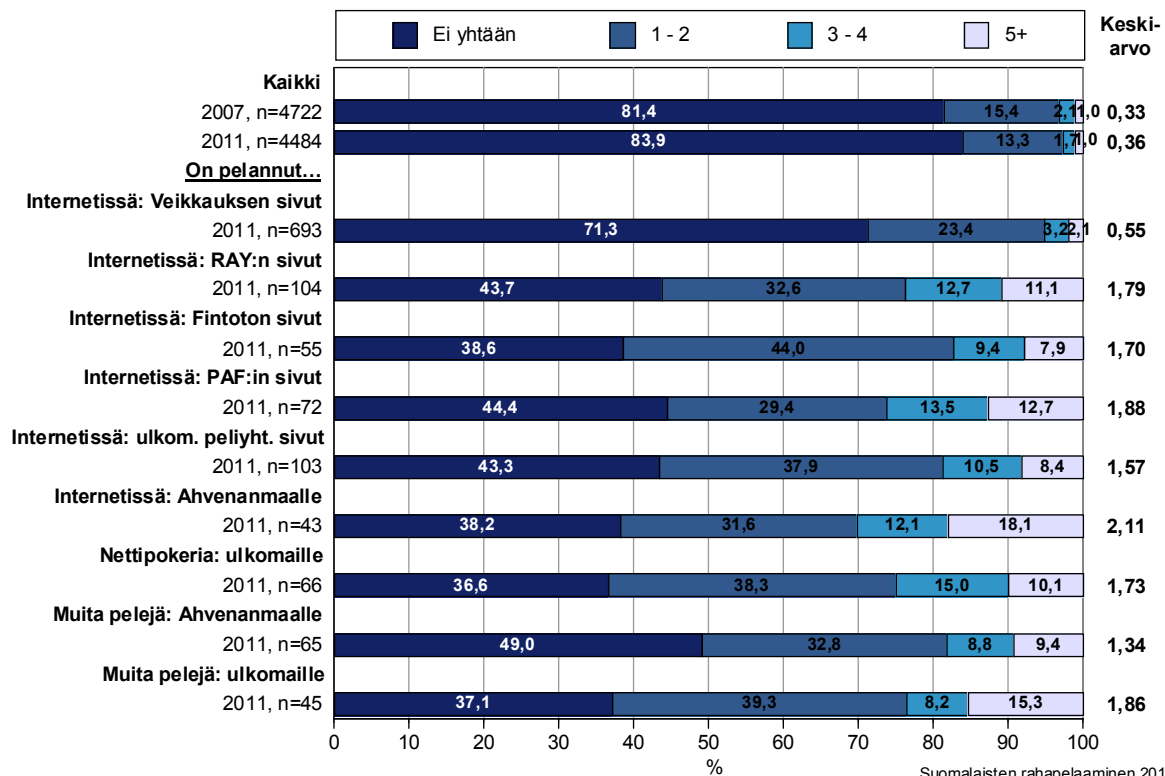

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

SOGS-pisteet 2011 ja 2007 5(6)

n=kaikki vastaajat

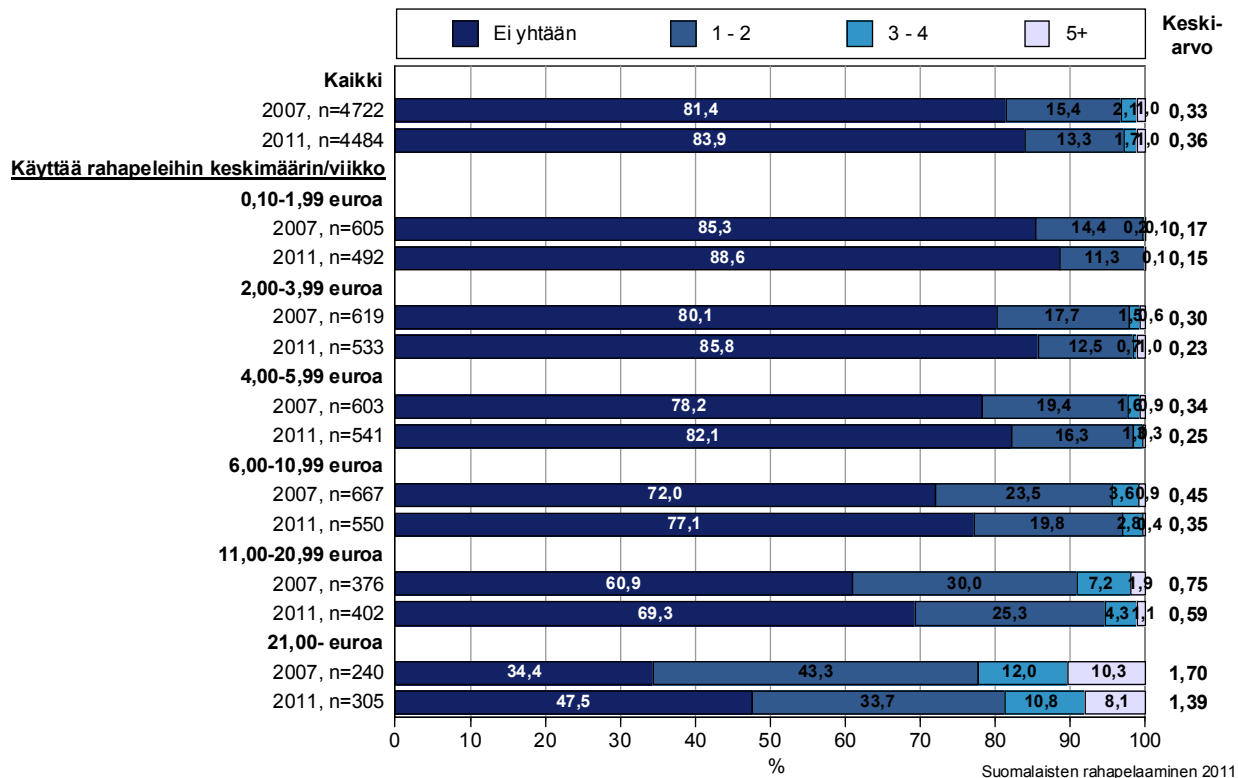

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

SOGS-pisteet 2011 ja 2007 6(6)

n=kaikki vastaajat

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

6 Peliongelmat ja eri rahapelit

6.1 Rahapeliä pelaaminen

Tarkasteltaessa ongelmapelaajien ryhmää (3+ SOGS-pistettä), voidaan havaita, että viimeisten 12 kuukauden aikana pelatuimmat pelit ovat RAY:n rahapeliautomaatit, Veikkauksen Lotto/Vikinglotto/Jokeri, Veikkauksen raaputusarvat ja Veikkauksen päivittäiset arvontapelit.

SOGS-testissä ongelmapelaajiksi luokituneet pelaavat selvästi keskimääräistä enemmän kaikkia rahapelejä. Eniten poikkeavat osuudet ovat rahapeliautomaateissa, Veikkauksen päivittäisissä arvontapeleissä, Veikkauksen vedonlyönnissä ja raaputusarvoissa.

Viisi tai enemmän SOGS-riskipisteitä saaneilla ("todennäköinen patologinen pelaaja" -kategoria) korostuvat kaikkiin vastaajiin verrattuna erityisesti RAY:n rahapeliautomaatit, nettipokeri RAY:n kasinolla, Veikkauksen vedonlyönti ja muut pelit RAY:n nettikasinolla. Yleisesti ottaen voi todeta, että ongelmapelaajilla netissä pelaaminen on selvästi yleisempää kuin pelaajilla keskimäärin.

Taulukko 3: Peliongelmaisiksi luokitettujen rahapeliä pelaaminen viimeisen 12 kk:n aikana				
	Kaikki vastaajat	SOGS 3+	SOGS 3-4	SOGS 5+
	%-osuus	%-osuus	%-osuus	%-osuus
Veikkauksen Lotto, Viking lotto tai Jokeri	74	84	87	79
Veikkauksen raaputusarvat (Ässä, Casino jne.)	37	63	62	63
Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahapeli-automaatit muualla kuin kasinolla (hedelmäpelit, videopokeri, pajatso)	36	87	90	82
Veikkauksen päivittäiset arvontapelit (Keno, Syke, eBingo)	19	55	59	47
Veikkauksen vedonlyönti (pitkäveto, moniveto, tulosveto, Live-veto)	10	37	36	39
Veikkauksen vakioveikkaus	8	28	26	31
Pelinhoitajan hoitama pöytäpeli muualla kuin kasinolla (ruletti, black jack)	6	27	20	41
Yksityinen vedonlyönti ja/tai korttipeli rahapanoksella	6	28	24	34
Veikkauksen raviveikkaus (V-5, V-75)	5	18	19	17
Fintoton totopelit raveissa (myös internetissä) (Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo)	4	16	16	15
Fintoton raviveikkaus (myös internetissä)(V-4)	3	14	13	16
Rahapelit Suomessa kasinolla	2	16	8	29
Nettipokeri Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	2	23	12	42
Muut pelit Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	2	18	9	34
Muut pelit Ahvenanmaalle (PAF)	2	10	9	17
Nettipokeri ulkomaille (Centrebet, Ladbrokes, Unibet)	2	18	17	20
Nettipokeri Ahvenanmaalle (PAF)	1	14	9	23
Muut pelit ulkomaille (Centrebet, Ladbrokes, Unibet)	1	11	6	20

Peliongelmaisiksi luokitettujen olivat pelanneet keskimäärin kuutta rahapeliä. Vain yhteen rahapeliin on osallistunut viisi prosenttia, kahteen yhdeksän prosenttia, kolmeen samoin yhdeksän prosenttia, 4-5 peliin 32 prosenttia ja tätä useampaan 45 prosenttia.

Peliongelmaisiksi luokituvista 56 prosenttia pelaa ainakin yhtä rahapeliä päivittäin tai lähes päivittäin tai useita kertoja viikossa. Kerran viikossa pelaavia on 29 prosenttia. 2-3 kertaa kuukaudessa pelaa yhdeksän prosenttia. Kerran kuukaudessa pelaavia on kolme prosenttia, samoin kuin sitä harvemmin pelaavia. Rahapeliongelmiin viittaavan pisterajan ylittävien ja sen alle jäävien eri pelien pelaamisuseudet on esitetty alla olevassa taulukossa.

Taulukko 4: Suomalaisten 15–74-vuotiaiden viimeisten 12 kuukauden aikana rahapelejä pelanneiden peliosuudet eri peleistä ja näiden pelien pelaajien pelaamisuseudet SOGS-viimeisen 12 kuukauden mukaisella jaottelulla ei-ongelmapelaajiin (0-2 SOGS-pistettä) ja ongelmapelaajiin (3+ SOGS-pistettä) (%)

Peli	Ko. pelin pelaajien määrä		Päiv./lähes päiv.		Useita kertoja/vko		Kerran viikossa		2-3krt./kk		1 krt./kk		Harvemmin	
	SOGS		SOGS		SOGS		SOGS		SOGS		SOGS		SOGS	
	0-2	3+	0-2	3+	0-2	3+	0-2	3+	0-2	3+	0-2	3+	0-2	3+
Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahapeliautomaatit muualla kuin kasinolla (hedelmäpelit, videopokeri, pajatso)	41	87	2	14	7	24	14	25	15	12	18	11	45	13
Veikkauksen raaputusarvat (Ässä, Casino jne.)	43	63	0	1	0	4	2	5	6	23	19	24	71	42
Veikkauksen Lotto, Viking lotto tai Jokeri	88	84	0	-	2	8	38	44	15	16	14	19	30	12
Veikkauksen vedonlyönti (pitkä veto, moniveto, tulosveto, Live-veto)	11	37	4	7	9	10	16	29	19	21	19	9	32	23
Yksityinen vedonlyönti ja/tai korttipeli rahapanoksin	6	28	2	4	1	8	3	5	4	17	15	20	76	45
Veikkauksen päivittäiset arvontapelit (Keno, Syke, eBingo)	22	55	14	30	7	9	13	8	14	21	15	11	36	19
Veikkauksen vakioveikkaus	9	28	-	-	3	7	32	34	13	14	17	13	34	32
Veikkauksen raviveikkaus (V-5, V-75)	5	18	4	-	8	11	15	14	12	31	18	-	44	40
Pelinhoitajan hoitama pöytäpeli muualla kuin kasinolla (ruletti, black jack)	6	27	-	-	-	2	3	8	4	17	12	12	80	60

6.2 Peliongelmat ja pelaamiseen käytetyt rahamäärät

Ongelmapelaajat (3+ SOGS-pistettä) käyttävät keskimäärin 52,44 euroa pelaamiseen viikon aikana. Tämä on selkeästi enemmän kuin väestö keskimäärin (14,14 euroa). Yli 21 euroa pelaamiseen käytti 49 prosenttia. 11–20,99 euroa käytti 17 prosenttia ongelmapelaajista. 6–10,99 euroa käytti 14 prosenttia. Joka kuudes peliongelmainen (16 %) käytti 4–5,99 euroa tai 2–3,99 euroa. Yksi prosentti käytti pelaamiseen alle kaksi euroa viikossa. Todennäköiset patologiset pelaajat (5 + SOGS-pistettä) käyttivät pelaamiseen keskimäärin 85 euroa viikon aikana.

6.3 Peliongelmat ja peleihin kuukausittain käytetyn rahan osuus nettotuloista

Tällä hetkellä ongelmapelaajiksi luokituneet käyttävät keskimäärin 11,5 prosenttia kuukausittaisista nettotuloistaan rahapelien pelaamiseen. Summana tämä on 22 miljoonaa euroa kuukaudessa. Tämä rahamäärä on noin 15 prosenttia kaikkien 15–74-vuotiaiden suomalaisten rahapeleihin kuukausittain käyttämästä rahamäärästä. Rahapeliongelmaisten osuus suomalaisista puolestaan on 2,7 prosenttia.

Todennäköisiksi patologisiksi pelaajiksi luokituneet, jotka saavat yli 5 SOGS-pistettä, käyttävät rahapelien pelaamiseen keskimäärin 14,5 prosenttia nettotuloistaan, mikä on 12 miljoonaa euroa kuukaudessa.

6.4 Peliongelmaisiksi luokittuneiden taustatietoja

Alla olevassa taulukossa on esitetty ongelmapelaajiksi luokittuneiden taustatietoja.

Taulukko 5: Peliongelmaisten taustatietoja	
	Ongelmape- laaja, SOGS 3+ pistettä 2011
n=	106
	%-osuus
Sukupuoli:	
Nainen	22
Mies	78
Ikä:	
15–24 vuotta	23
25–34 vuotta	25
35–49 vuotta	22
50–64 vuotta	23
65+ vuotta	6
15–17 vuotta	6
18+ vuotta	94
Nettotulot/kk:	
Alle 501 euroa	8
501–1000 euroa	14
1001–1500 euroa	17
1501–2000 euroa	23
Yli 2000 euroa	26
Työssäkäynti:	
Työssä	58
Eläkkeellä iän perusteella	9
Työtön/lomautettu	6
Opiskelija	14
Vuorottelu-/perhevapaa, kotiäiti/-isä	2
Osa-aika/-työkyvyttömyyseläke, pitkäaikainen sairausloma	10
Alue:	
Suur-Helsinki	24
Muu Uusimaa	7
Varsinais-Suomi/Satakunta	10
Päijät-Häme/Kanta-Häme	9
Pirkanmaa	10

Keski-Suomi	8
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	12
Etelä-/Pohj.Savo/Pohj.Karjala	8
Pohjanmaa	4
Pohj.Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	9

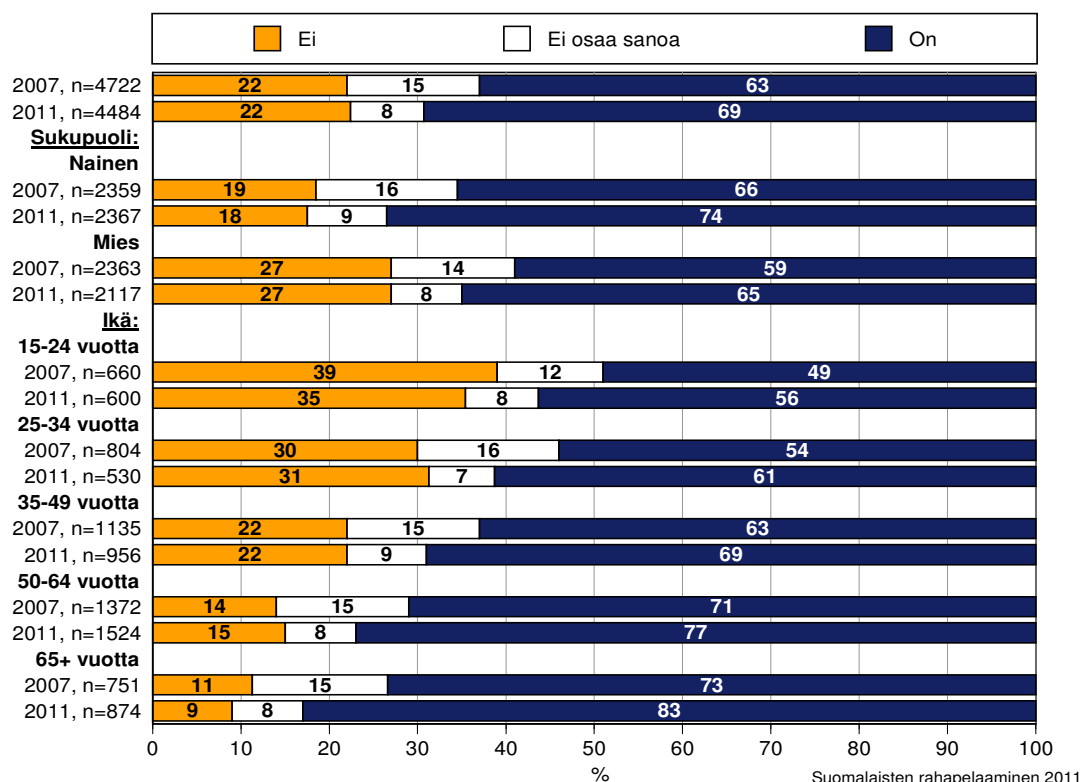
7 Mielipiteet rahapelaamisesta ja ongelmapelaamisesta

Rahapelien ongelmapelaamista pitää vakavana ongelmana Suomessa 69 prosenttia vastaajista. Ongelmapelaamisen vakavaksi ongelmaksi kokevien määrä on kasvanut kuusi prosenttiyksikköä vuodesta 2007.

Keskimääräistä useammin rahapelien ongelmapelaamisen vakavana ongelmana mainitsevat naiset, 50 vuotta täyttäneet, 1001–1500 euroa kuukaudessa nettona ansaitsevat, eläkeläiset, päivittäisiä onnenpelejä pelaavat ja 3 tai enemmän SOGS-pistettä saaneet sekä yli 21 euroa kuukaudessa rahapeleihin käyttävät vastaajat.

Onko rahapelien ongelmapelaaminen vakava ongelma Suomessa 1(3)

n=kaikki vastaajat

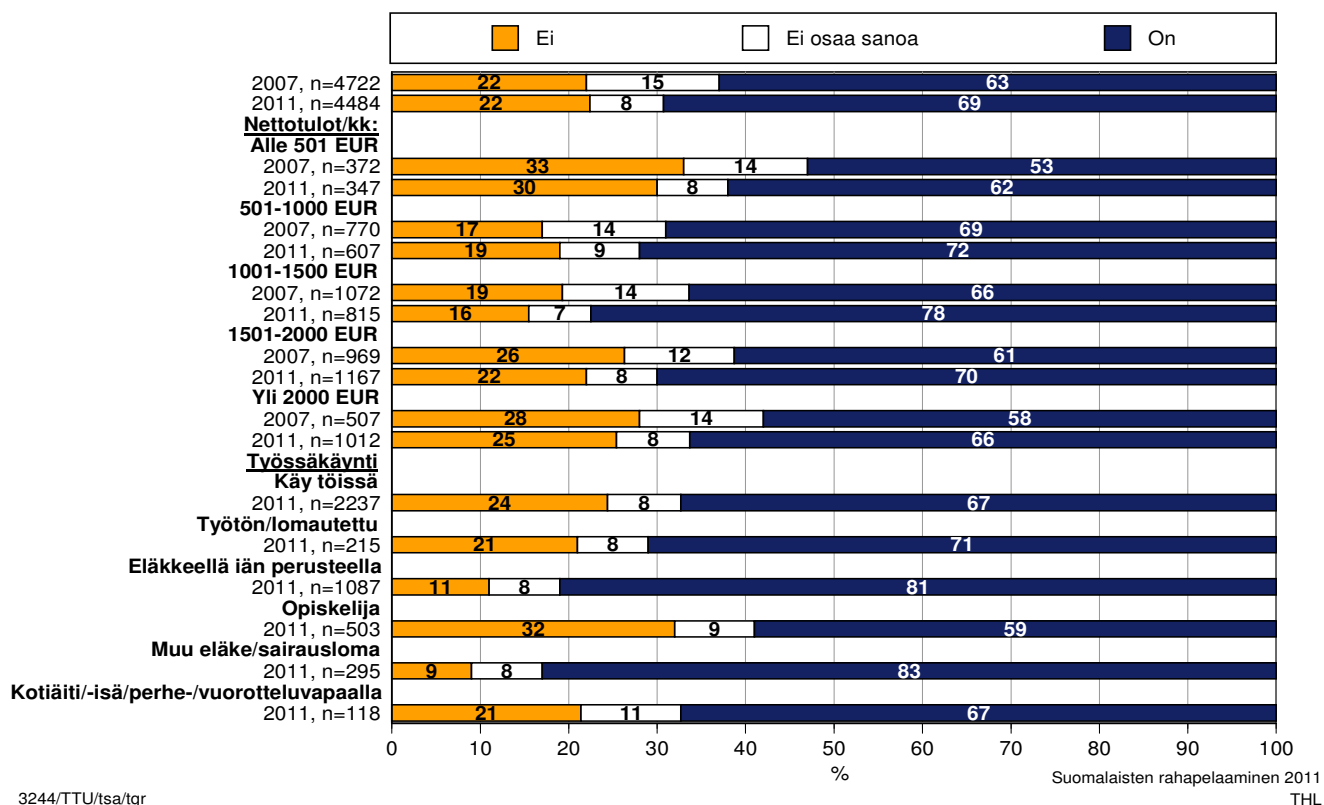
3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011

THL

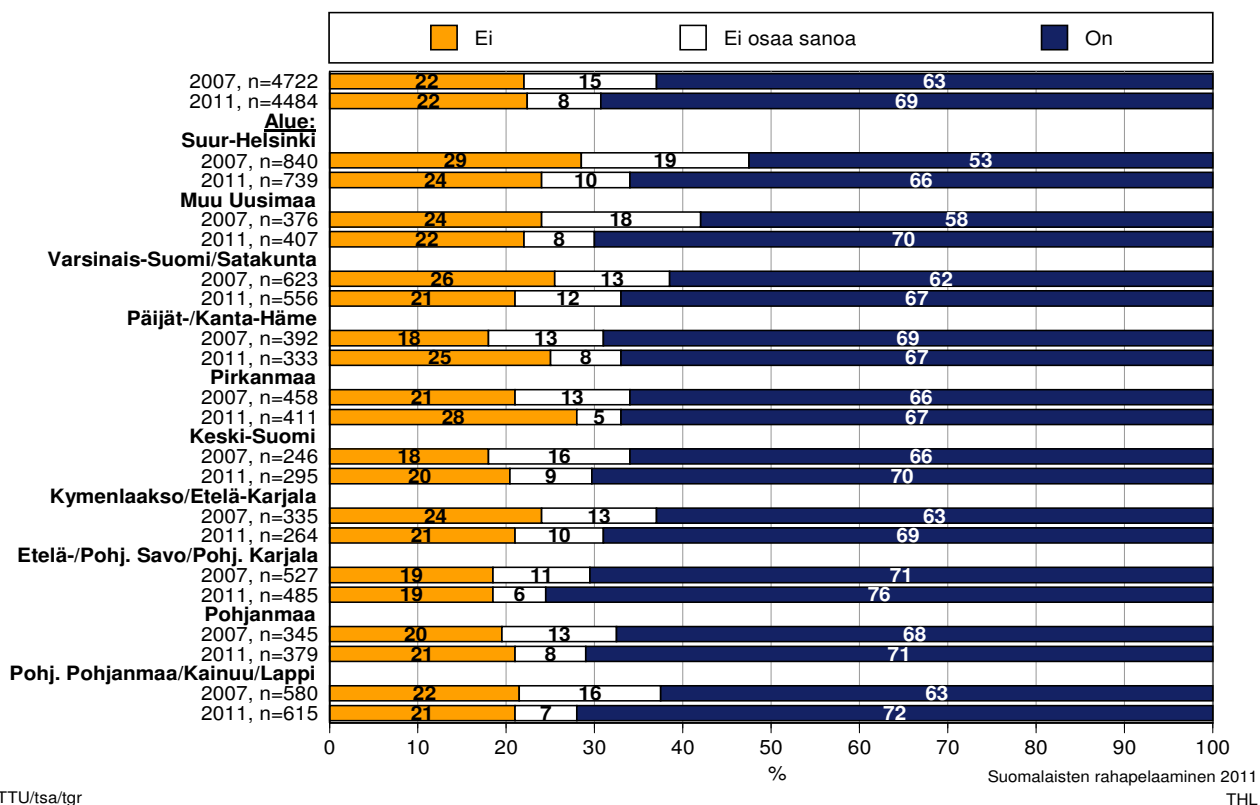
Onko rahapelien ongelmapelaaminen vakava ongelma Suomessa 2(3)

n=kaikki vastaajat

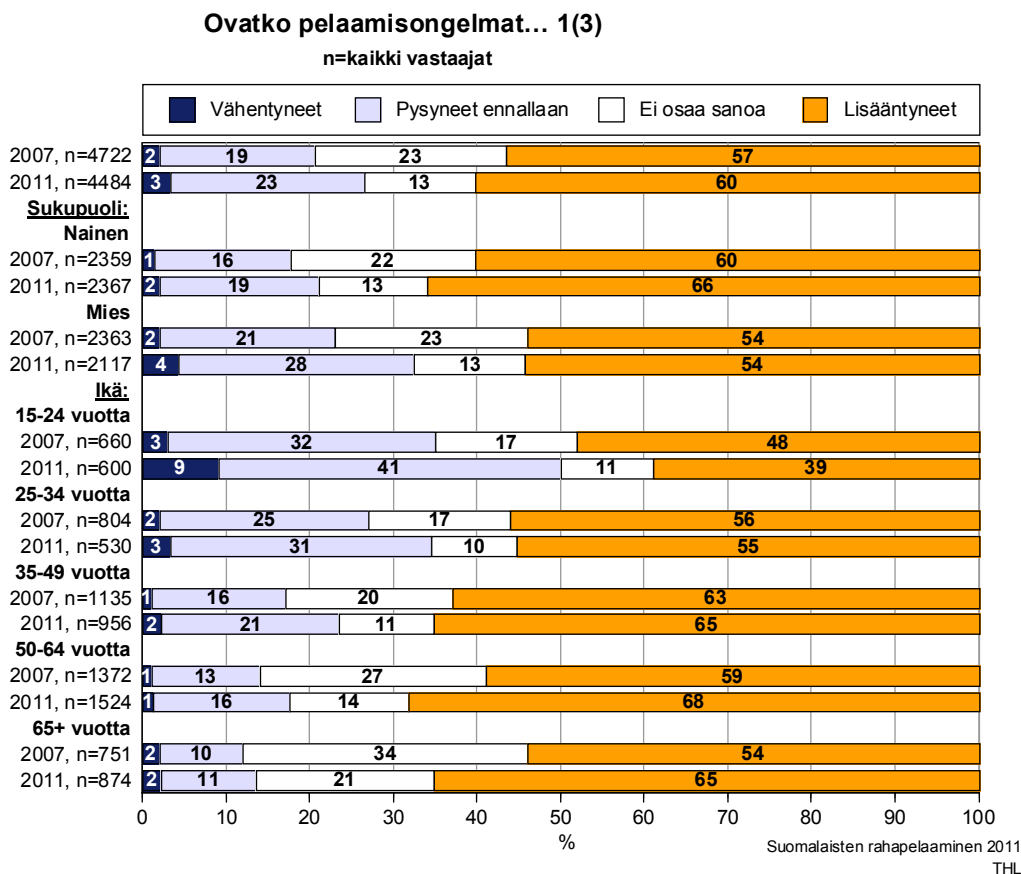
Onko rahapelien ongelmapelaaminen vakava ongelma Suomessa 3(3)

n=kaikki vastaajat

Kuusi kymmenestä vastaajasta on sitä mieltä, että pelaamisongelmat ovat lisääntyneet viime vuosina. Vajaan neljäsosan (23 %) mielestä tilanne on pysynyt ennallaan. Vain kolme prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että pelaamisongelmat ovat vähentyneet. Käsitys siitä, että peliongelmat ovat lisääntyneet, on nyt hieman yleisempi kuin vuonna 2007.

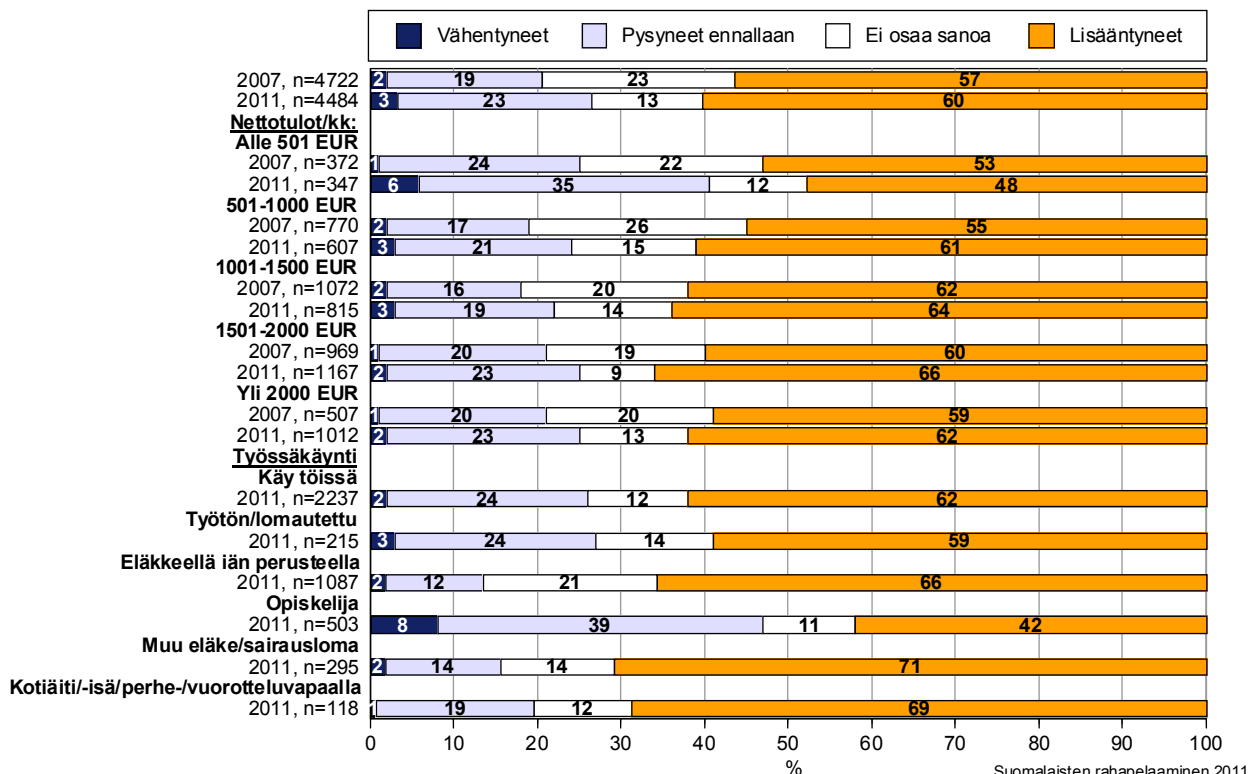
Pelaamisongelmat ovat lisääntyneet erityisesti naisten, yli 35-vuotiaiden, 1001–2000 euroa nettona kuukaudessa ansaitsevien ja eläkeläisten mielestä.

3244/TTU/tsa/tgr

Ovatko pelaamisongelmat... 2(3)

n=kaikki vastaajat

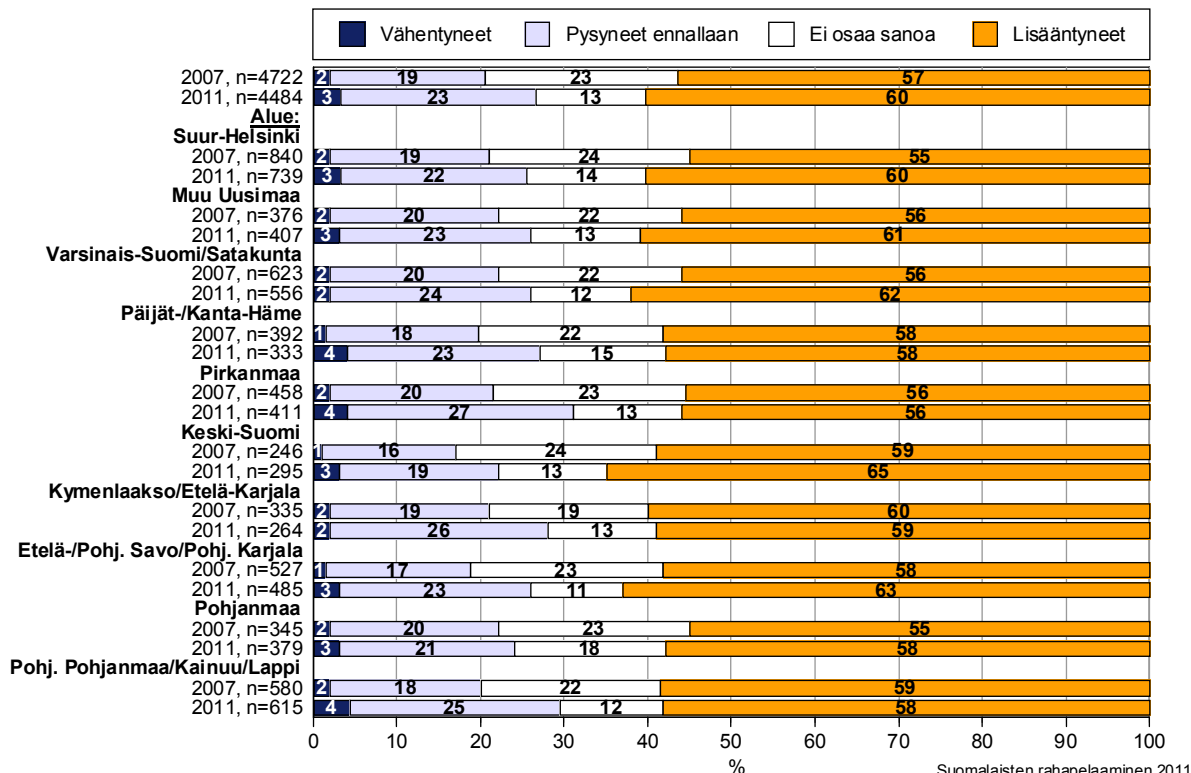

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Ovatko pelaamisongelmat... 3(3)

n=kaikki vastaajat

3244/TTU/tsa/tgr

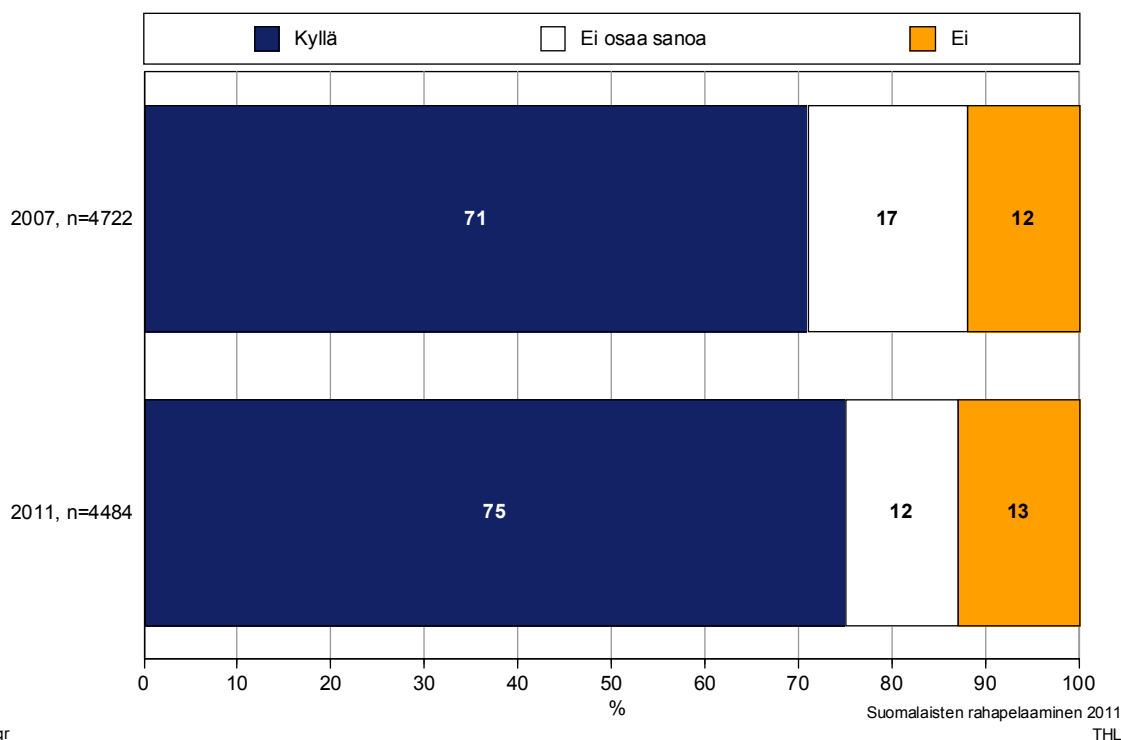
Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Kolme neljästä vastaajasta on sitä mieltä, että suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaaman kolmen peliyhtiön (RAY, Veikkaus, Fintoto) yksinoikeudella on hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittojen laajuutta. Noin kymmenesosa (13 %) on eri mieltä, ja samansuuruinen osuus (12 %) ei osannut tai halunnut ottaa kantaa asiaan. Malli saa nyt hieman enemmän kannatusta kuin vuonna 2007.

Internetin kautta rahapelejä pelanneet, ja erityisesti ulkomaille pelanneet ovat keskimääräistä useammin eri mieltä rahapelimonopolin hyvydestä pelihaittojen hillitsemisessä.

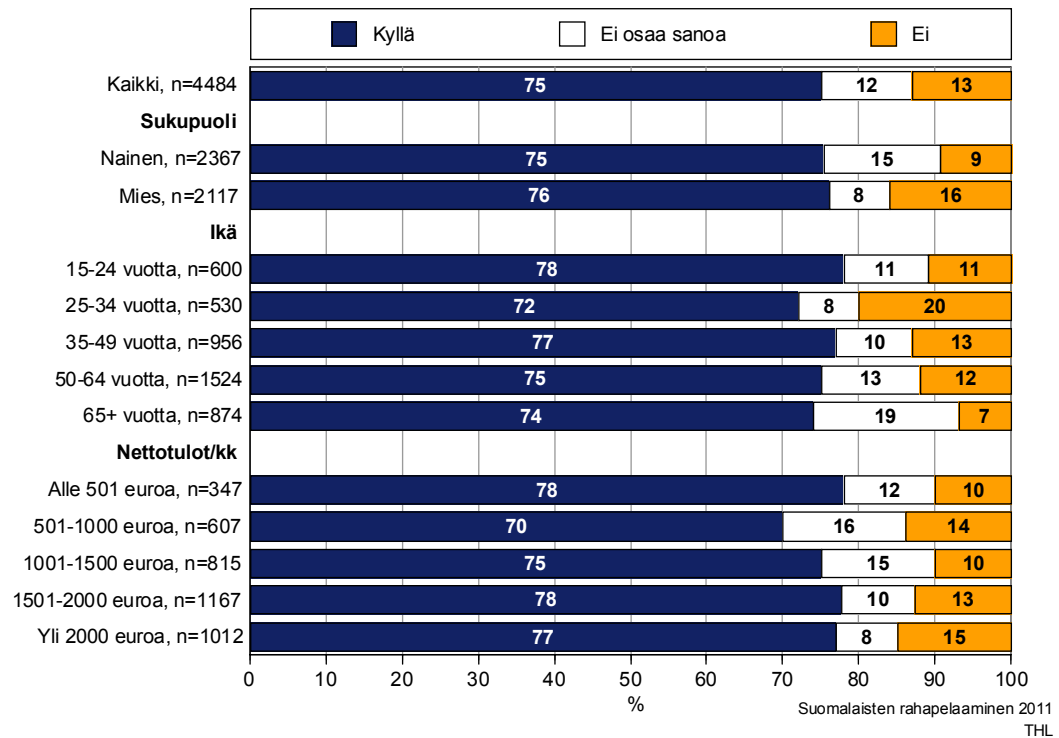
Onko suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamana kolmen peliyhtiön (RAY, Veikkaus, Fintoto) yksinoikeudella, mielestänne hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittojen laajuutta

n=kaikki vastaajat

Onko suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamana kolmen peliyhtiön (RAY, Veikkaus, Fintoto) yksinoikeudella, mielestänne hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittojen laajuutta 1(2)

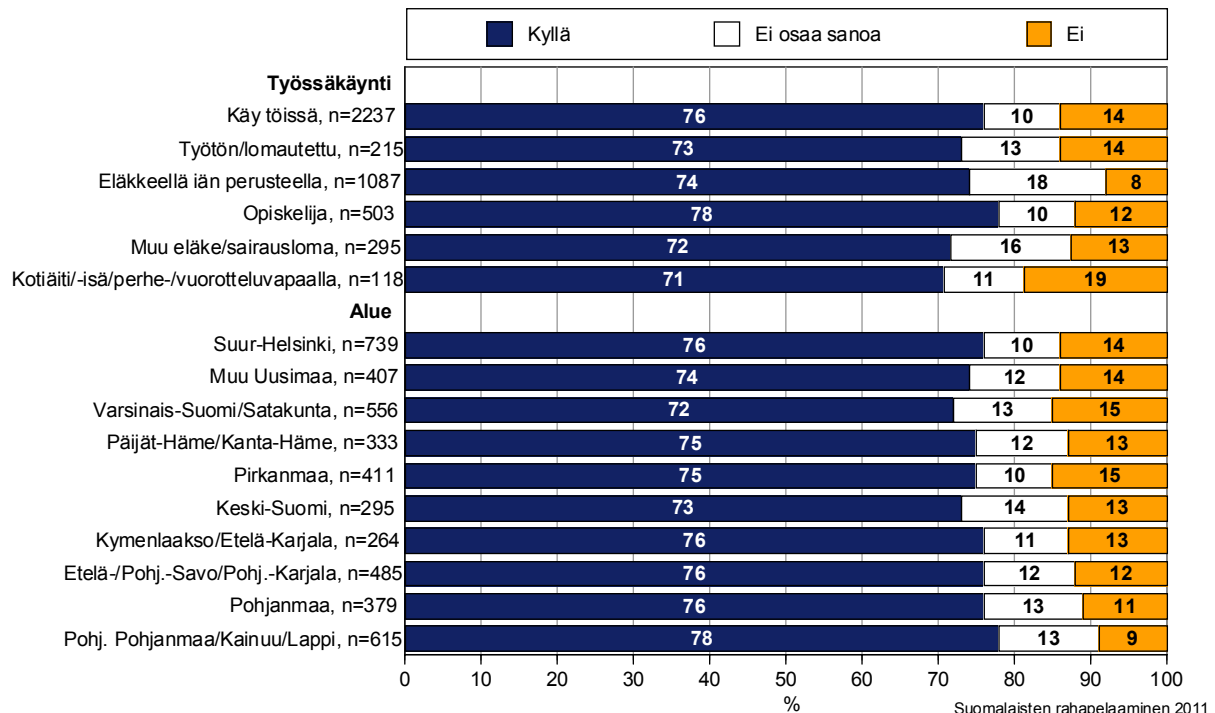
n=kaikki vastaajat

3244/TTU/tsa/tgr

Onko suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamana kolmen peliyhtiön (RAY, Veikkaus, Fintoto) yksinoikeudella, mielestänne hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittojen laajuutta 2(2)

n=kaikki vastaajat

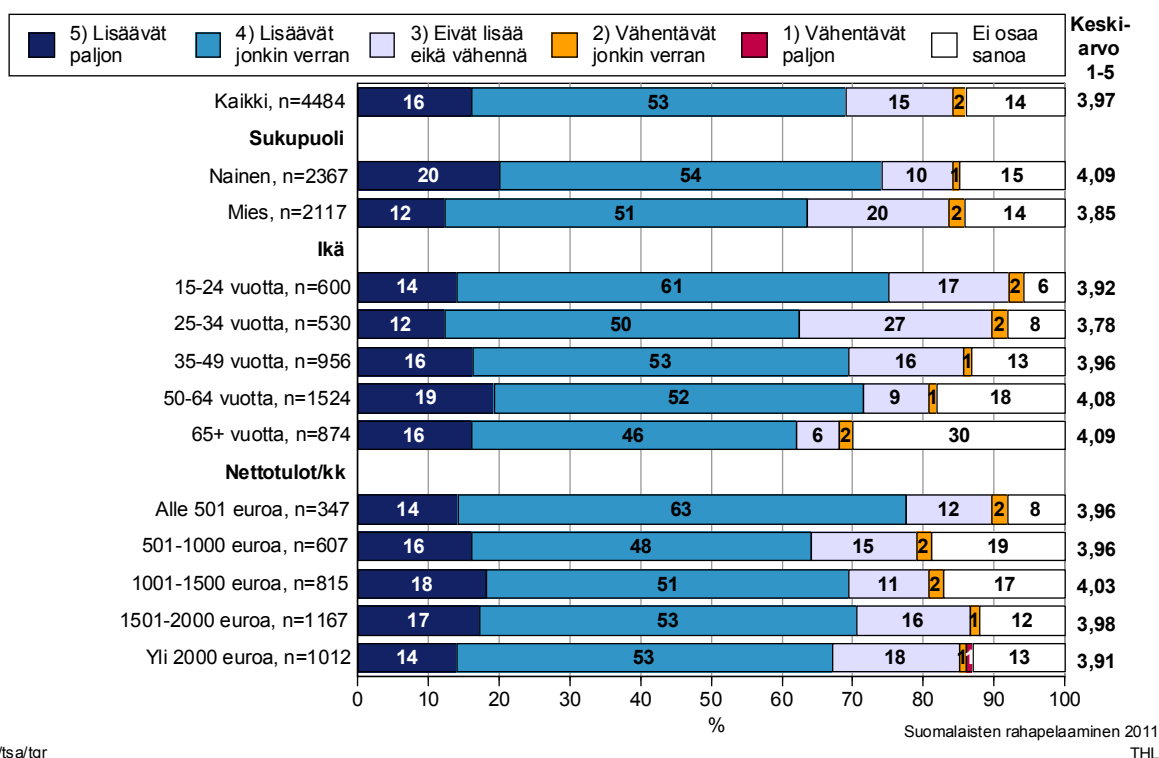
3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Valtaosa vastaajista kokee, että Raha-automaattiyhdistyksen ja Veikkauksen uudet nettipelit, kuten nettipokeri ja nettibingo lisäävät rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja. Noin kuudesosa (16 %) on sitä mieltä, että uudet nettipelit lisäävät haittoja paljon, ja noin puolet (53 %) uskoo pelien lisäävän haittoja jonkin verran. Viisitoista prosenttia kokee, ettei uusilla nettipeleillä ole vaikutusta pelaamisongelmiin. Kolmisen prosenttia uskoo pelien vähentävän ongelmia. Neljättoista prosenttia ei osannut tai halunnut ottaa kantaa asiaan.

Millä tavoin Raha-automaattiyhdistyksen ja Veikkauksen uudet nettipelit vaikuttavat rahapelaamisesta aiheutuviin haittoihin 1(2)

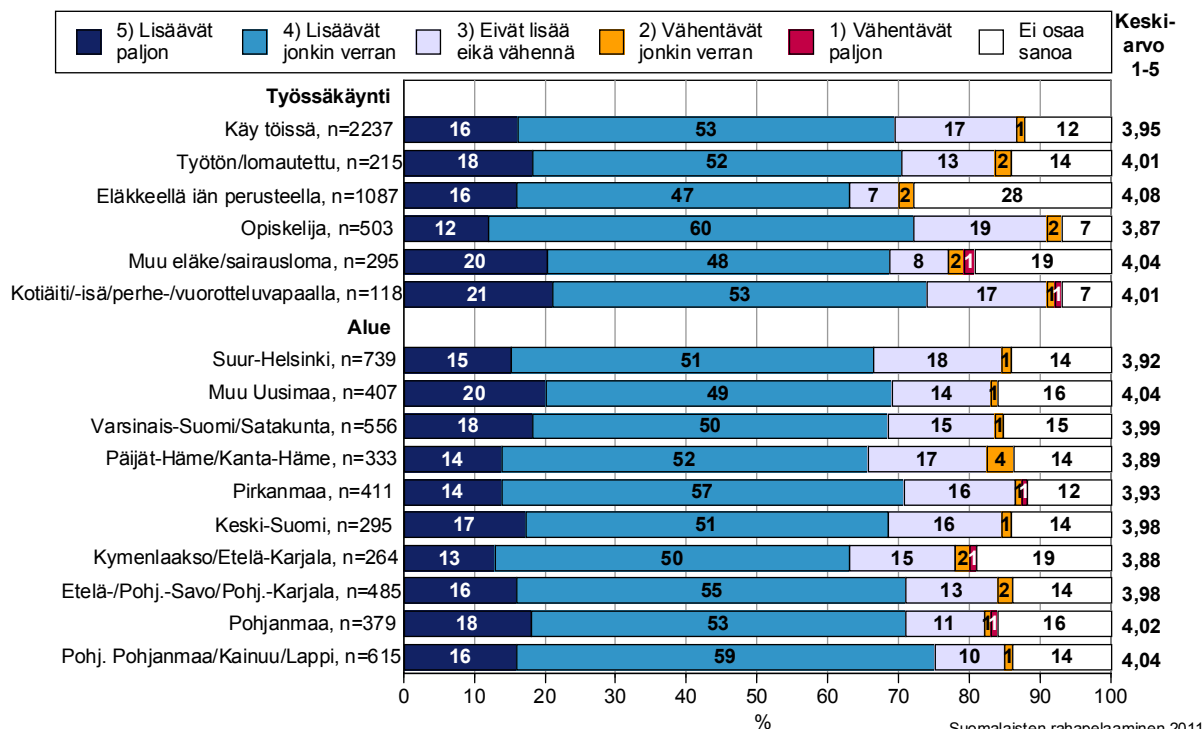
n=kaikki vastaajat

3244/TTU/tsa/tgr

Millä tavoin Raha-automaattiyhdistyksen ja Veikkauksen uudet nettipelit vaikuttavat rahapelaamisesta aiheutuviin haittoihin 2(2)

n=kaikki vastaajat

3244/TTU/tsa/tgr

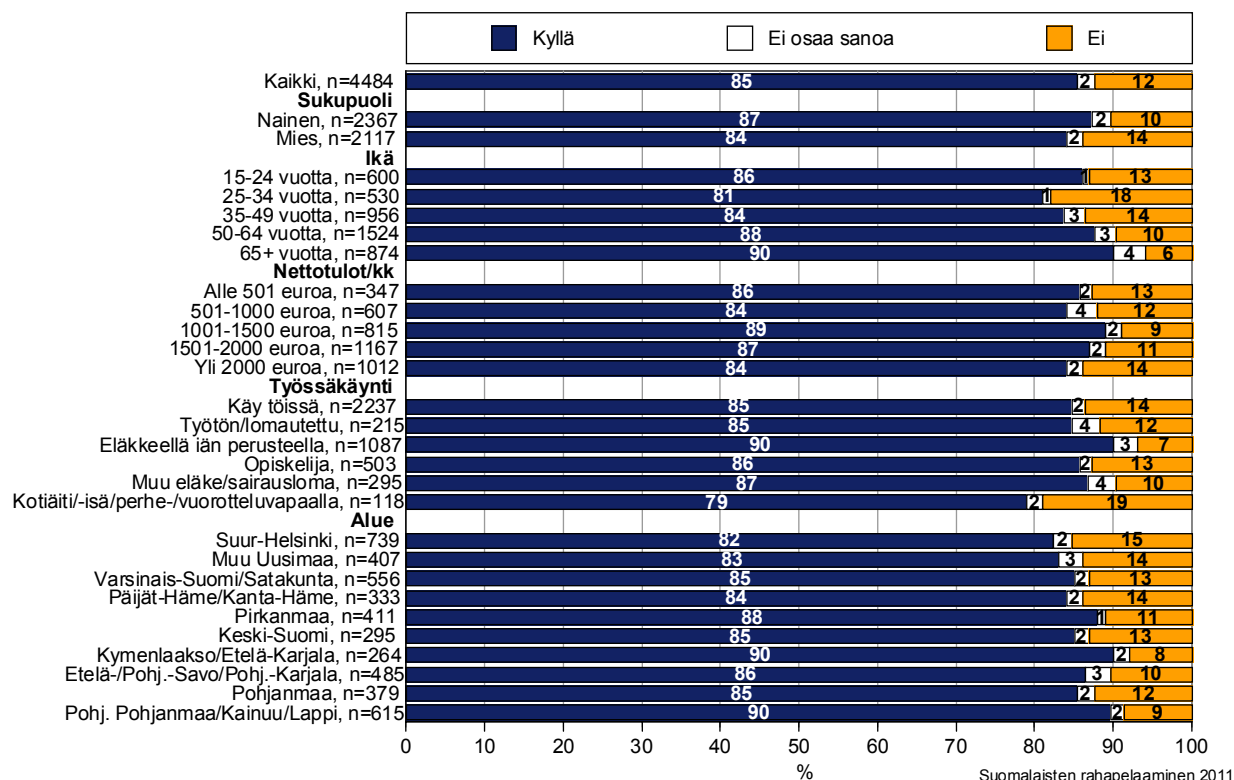
Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Selvä enemmistö on sitä mieltä, että uudessa laissa määritelty 18 vuoden ikäraja rahapeliä pelaamiselle on hyvä keino vähentää rahapelaamisen ongelmia Suomessa. Vastaajista 85 prosenttia ajattelee näin. Kaksitoista prosenttia on eri mieltä.

Miehet ovat naisia harvemmin sitä mieltä, että ikäraja on hyvä tapa vähentää ongelmia. Ikäryhmistä 25–34-vuotiaat ovat keskimääräistä useammin epäileväisiä ikärajojen ongelmia vähentävästä vaikutuksesta.

Onko 18 vuoden ikäraja hyvä keino vähentää rahapelaamisen ongelmia Suomessa

n=kaikki vastaajat

3244/TTU/tsa/tgr

Suomalaisten rahapelaaminen 2011
THL

Vastaajille esitettiin joukko rahapeliin pelaamiseen liittyviä väittämiä, ja heitä pyydettiin kertomaan, miten paljon samaa tai eri mieltä he olivat väittämien kanssa. Nyt käsiteltävät kahdeksan väittämää muodostavat nk. ATGS-8 –kysymyssarjan. ATGS on kysymyssarja, joka tarkoituksena on mitata väestön asenteita raha- ja ongelmapelaamiseen selvittämällä yksittäisten rahapeliin tai ajankohtaisten rahapelilainsäädäntöön liittyvien asioiden sijasta mielipiteitä rahapelaamisesta yleisellä tasolla. Kysymyspatteristo kehitettiin laajemmassa muodossa Britanniassa vuonna 2007 tehtyä British Gambling Prevalence Survey:tä varten. ATGS-8 on tästä alkuperäisestä kysymyspatteristosta lyhennetty, kahdeksan väittämää sisältävä kysymyssarja. Neljä väittämistä edustaa rahapeleihin myönteisesti suhtautuvaa asennetta ja neljä kielteistä asennetta.

Eniten samaa mieltä ollaan väittämän ”rahapelaamiseen ei pitäisi kannustaa” kanssa. Vastaajista peräti 91 prosenttia on vähintään jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Neljä prosenttia ei ole samaa eikä eri mieltä, ja viisi prosenttia on joko jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa. Vastausten keskiarvoksi tulee 4,57.

Toiseksi eniten samaa mieltä ollaan väittämästä ”rahapeliin pelaamiseen on nykyisin liikaa mahdollisuuksia”. Tämän väittämän kanssa ainakin jokseenkin samaa mieltä on 71 prosenttia vastaajista. Yhdeksän prosenttia ei ole samaa eikä eri mieltä, eri mieltä on 17 prosenttia vastaajista. Keskiarvoksi tulee 3,91.

Kolmanneksi eniten samaa mieltä ollaan samaa mieltä väittämästä ”rahapeliin pelaaminen on vaaraksi perhe-elämälle”. Väittämän kanssa on samaa mieltä 64 prosenttia, eri mieltä on 21 prosenttia ja 12 prosenttia ei ole samaa eikä eri mieltä. Vastausten keskiarvo on 3,62.

Myönteisistä väittämistä eniten samaa mieltä ollaan väittämästä ”useimmat ihmisistä, jotka pelaavat rahapelejä, pelaavat niitä maltillisesti”. Tämän väittämän kanssa samaa mieltä on 62 prosenttia vastaajista. Eri mieltä on 26 prosenttia. Neutraalin arvion antaa seitsemän prosenttia vastaajista. Keskiarvo on 3,56.

Noin puolet vastaajista (53 %) on samaa mieltä myönteisen väittämän ”ihmisillä on oikeus pelata rahapelejä milloin vain haluavat” kanssa. 40 prosenttia on eri mieltä väittämän kanssa, kuusi prosenttia ei ole samaa eikä eri mieltä. Vastausten keskiarvoksi tulee 3,17.

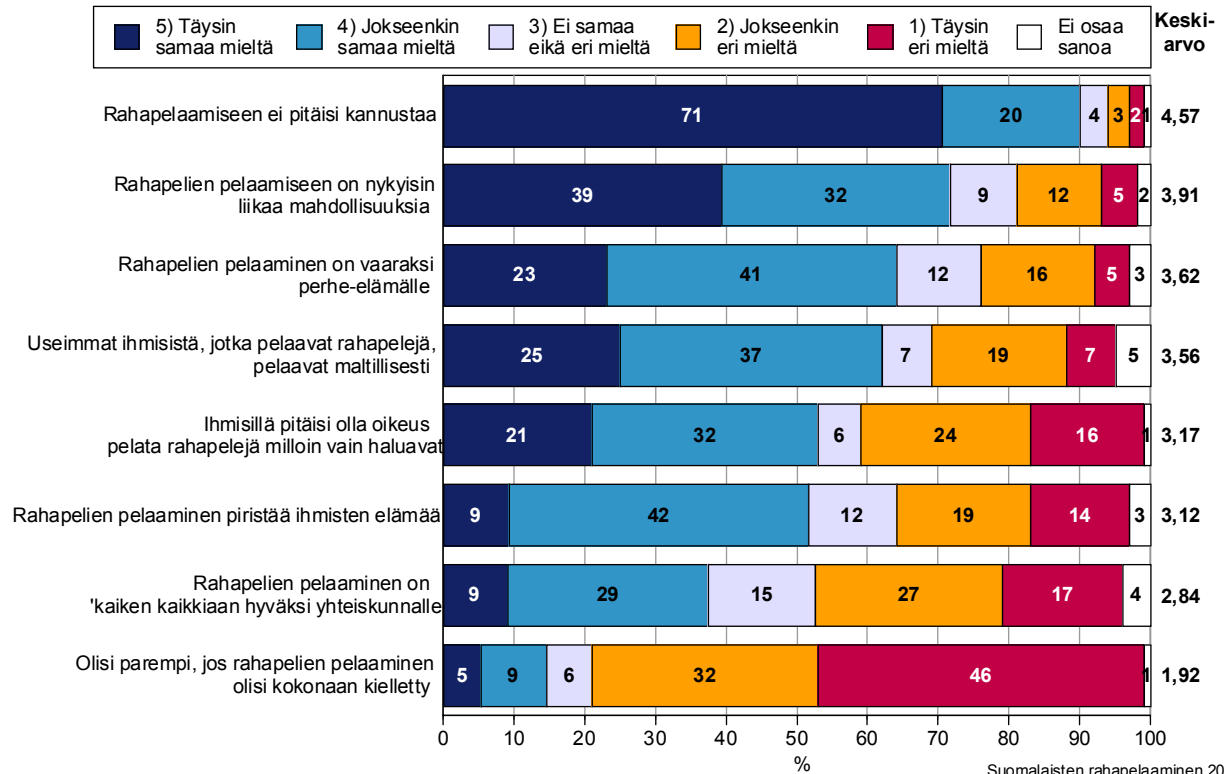
Samoin noin puolet (51 %) allekirjoittaa väittämän ”rahapeliin pelaaminen piristää ihmisten elämää”. Kolmasosa vastaajista ei ole samaa mieltä väittämän kanssa, ja 12 prosenttia ei ole samaa, mutta ei eri mieltäkään. Keskiarvo on 3,12.

Eniten mielipiteitä jakaa väittämä ”rahapeliin pelaaminen on kaiken kaikkiaan hyväksi yhteiskunnalle”. Väittämän kanssa samaa mieltä on runsas kolmasosa (36 %) ja eri mieltä 44 prosenttia. Viisitoista prosenttia ei ole samaa eikä eri mieltä. Keskiarvoksi tulee 2,84.

Vaikka vastaajat ovat eniten samaa mieltä rahapeleihin kielteisesti suhtautuvien väittämien kanssa, niin rahapeliin kieltäminen kokonaan ei saa enemmistön tukea. Väittämän ”olisi parempi, jos rahapeliin pelaaminen olisi kokonaan kielletty” kanssa eri mieltä on 78 prosenttia vastaajista. Neljatoista prosenttia on samaa mieltä väittämän kanssa. Kuusi prosenttia ei ole samaa eikä eri mieltä. Vastausten keskiarvoksi tulee 1,92.

Asenteet raha- ja ongelmapelaamista kohtaan (ATGS-8)

Kaikki vastaajat, n=4484

3244/TTU/tsa/tgr

ATGS-pisteytys edellä mainituista kysymyksistä tapahtuu seuraavasti. Myönteisesti rahapelaamiseen suhtautuvat väittämät pisteytettiin seuraavasti: Täysin samaa mieltä =5, jokseenkin samaa mieltä = 4, ei samaa, ei eri mieltä = 3, jokseenkin eri mieltä = 2 ja täysin eri mieltä = 1. Neljä rahapelaamisen kannalta kielteistä lausetta pisteytettiin käännetysti: Täysin samaa mieltä = 1, jokseenkin samaa mieltä = 2, ei samaa, ei eri mieltä = 3, jokseenkin eri mieltä = 4, täysin eri mieltä = 5. Tämän jälkeen vastauksista on laskettu keskiarvo laskemalla jokaisen vastaajan kohdalla pisteiden summa, ja jakamalla se vastattujen osioiden määrällä. Vastausten keskikohta on kolme (3). Sen yläpuolella olevat arvot ovat rahapelaamisen kannalta myönteisiä, ja alapuolella olevat kielteisiä.

Suomalaisten asenne rahapelejä kohtaan mieluummin kielteinen kuin myönteinen. Kaikkien vastaajien osalta ATGS-8 arvoksi tuli 2,83. Ikäryhmistä ainoastaan 15–24-vuotiaissa arvo on hieman myönteisen puolella (3,03). Muuten yleisimmissä sosiodemografisissa taustaryhmissä arvot jäävät alle kolmosen. Muita ryhmiä, joilla asenne rahapelaamiseen on myönteinen, ovat useita kertoja viikossa rahapelejä pelaavat, internetissä rahapelejä pelaavat sekä yli 21 euroa viikossa rahapelaamiseen kuluttavat vastaajat.

Taulukko 6: ATGS-8 –pisteytys, 15–74-vuotiaat suomalaiset		
Kaikki	n=	ATGS-8- pisteet
	4484	2,83
Sukupuoli:		
Nainen	2367	2,68
Mies	2117	2,99
Ikä:		
15–24 vuotta	600	2,84
25–34 vuotta	530	3,03
35–49 vuotta	956	2,89
50–64 vuotta	1525	2,74
65+ vuotta	874	2,64
15–17 vuotta	139	2,75
18+ vuotta	4345	2,84
Nettotulot/kk:		
Alle 501 euroa	347	2,79
501–1000 euroa	607	2,77
1001–1500 euroa	815	2,71
1501–2000 euroa	1167	2,87
Yli 2000 euroa	1012	2,95
Työssäkäynti:		
Käy töissä	2237	2,90
Työtön/lomautettu	215	2,85
Eläkkeellä iän perusteella	1087	2,64
Opiskelija	503	2,85
Muu eläke/pitkä sairausloma	295	2,69
Kotiäiti-/isä/vuorottelu-/perhevapaa	118	2,76

Alue:		
Suur-Helsinki	739	2,94
Muu Uusimaa	407	2,85
Varsinais-Suomi/Satakunta	556	2,80
Päijät-Häme/Kanta-Häme	333	2,91
Pirkanmaa	411	2,87
Keski-Suomi	295	2,72
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	264	2,85
Etelä-/Pohj.Savo/Pohj.Karjala	485	2,77
Pohjanmaa	379	2,72

Lähteet

- Aho P, Turja T. Suomalaisten rahapelaaminen. Taloustutkimus Oy. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki 2007.
- Ilkas H, Turja T. Rahapelitutkimus. Taloustutkimus Oy. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki 2003.
- Berwick DM, Murphy JM, Goldman PA, Ware JE Jr, Barsky AJ, Weinstein MC. Performance of a five-item mental health screening test. *Med Care*. 1991;29:169-76.
- Ferris J, Wynne H. The Canadian problem gambling index: Final report. Canadian Centre on Substance Abuse, Ottawa 2001.
- Lesieur H., Blume S.. The South Oaks Gambling Screen (SOGS): a new instrument for the identification of pathological gamblers. *Am J Psychiatry* 1987;144:1184-1188.
- Wardle H, Moody A, Spence S, Orford J, Volberg R, Jotangia D, Griffiths M, Hussey D, Dobbie F(2010) British Gambling Prevalence Survey 2010. National Centre for Social Research 2010.

Hyvä vastaanottaja

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tutkii puhelinhaastattelujen avulla suomalaisten rahapelaamista ja terveyttä. Haastateltaviksi on valittu satunnaisesti 16 000 henkilöä Väestörekisteristä.

Te olette yksi mukaan valituista.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, mutta tutkimuksen kattavuuden ja luotettavuuden kannalta kaikkien tutkimukseen valittujen vastaukset ovat tärkeitä. Teidän antamianne tietoja käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ja nimettöminä. Tulokset esitetään taulukkoina, joista kenenkään henkilökohtaisia vastauksia ei voida jäljittää.

Vaikka ette itse pelaisi lainkaan rahapelejä, tutkimuksen onnistumisen kannalta on tärkeää, että osallistutte haastatteluun. Tutkimuksessa saadaan tärkeää uutta tietoa suomalaisten suhteesta rahapelaamiseen.

Puhelinhaastattelut tekee Taloustutkimus Oy. Teille tullaan soittamaan lähiaikoina 010 -alkuisesta puhelinnumerosta. Kun vastaatte puheluun, Taloustutkimuksen haastattelija kertoo teille lisää tutkimuksesta.

Teillä on mahdollisuus keskeyttää haastattelu missä vaiheessa tahansa.

Suomalaisten aikuisten rahapelaamista on tutkittu aikaisemmin vuosina 2003 ja 2007. Voitte tutustua vuoden 2007 raporttiin internetissä osoitteessa: http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/82EFAC39-7AEC-4EA9-A3C4-BB57D35A07B7/0/Suomalaisten_rahapelaaminen_2007_tekstiraportit5046.pdf

Tämän kyselyn rekisteriseloste, joka on Henkilötietolain mukainen, on luettavissa osoitteessa: http://www.taloustutkimus.fi/tuotteet_ja_palvelut/suomalaisten-rahapelaaminen-2011

Lisätietoja tutkimuksesta antaa tarvittaessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkija Jukka Halme, puhelinnumero 020 610 7217. Puhelinhaastatteluja koskevia lisätietoja antaa Taloustutkimuksen tutkimuspäällikkö Tuomo Turja, puhelinnumero 09 7585 1208.

Ystävällisin tutkimusterveisin

Pekka Hakkarainen
osastojohtaja

Jukka Halme
vastaava tutkija

Osoitelähde: Väestötietojärjestelmä Väestörekisterikeskus
PL 70 00581 HELSINKI

Puhelinnumerolähde: DirektMedia 121 Oy
Kumpulantie 3 00520 Helsinki

Bästa mottagare

Institutet för hälsa och välfärd undersöker hälsan och spel om pengar bland finländarna med hjälp av telefonintervjuer. För intervjuerna har 16 000 personer slumpmässigt valts ut ur befolkningsregistret.

Du är en av de personer som valts ut.

Det är frivilligt att delta i undersökningen, men med tanke på en heltäckande och tillförlitlig undersökning är det viktigt att vi får in svar av alla de personer som valts ut för undersökningen. De uppgifter du lämnar behandlas strikt konfidentiellt och anonymt. Resultatet visas i form av tabeller där inga individuella svar kan identifieras.

Även om du inte själv alls spelar om pengar, är det viktigt att du deltar för att undersökningen ska lyckas. Undersökningen ger viktig ny information om finländarnas förhållande till spel om pengar.

Telefonintervjuerna genomförs av Taloustutkimus Oy. Du kommer inom kort att få ett samtal från ett telefonnummer som börjar med 010. Intervjuaren vid Taloustutkimus ger dig mer information om undersökningen under samtalet.

Du kan avbryta intervjun när som helst.

Spel om pengar bland vuxna finländare har undersökts tidigare år 2003 och 2007. Rapporten från år 2007 finns på webben på adressen: http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/82EFAC39-7AEC-4EA9-A3C4-BB57D35A07B7/0/Suomalaisten_rahapelaaminen_2007_tekstiraportti5046.pdf

Enkätens registerbeskrivning iakttar personuppgiftslagen och finns på adressen: http://www.taloustutkimus.fi/tuotteet_ja_palvelut/suomalaisten-rahapelaaminen-2011

Närmare upplysningar om undersökningen fås vid behov av Jukka Halme, forskare vid Institutet för hälsa och välfärd, tfn 020 610 72 71. Närmare upplysningar om telefonintervjuerna fås av Tuomo Turja, forskningschef vid Taloustutkimus, tfn (09) 758 512 08.

Med vänlig hälsning

Pekka Hakkarainen
avdelningsdirektör

Jukka Halme
ansvarig forskare

*Adresskälla: Befolkningsdatasystemet
Befolkningsregistercentralen
PL 70 00581 HELSINKI*

*Telefonnumerkälla: DirektMedia 121 Oy
Kumpulantie 3 00520 Helsinki*

Suomalaisten rahapelaaminen 2011 –kysely

Olen tutkimushaastattelija NN Taloustutkimuksesta, hyvää päivää/ilttaa. Olemme tekemässä Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitoksen toimeksiannosta tutkimusta suomalaisten rahapelaamisesta. Olette yksi tutkimukseen valituista vastaajista, kuten teille lähetetyssä tiedotteessa kerrottiin. Olisiko teillä nyt aikaa vastata tutkimukseen? Tutkimukseen vastaamiseen kuluu aikaa noin 20 minuuttia

Kyllä → Aloita haastattelu

Ei: Olisiko teillä aika vastaamiseen joskus myöhemmin?

Kyllä → Osaatteko sanoa, koska teille voisi soittaa uudestaan?

Ei → Sitten en vaivaa teitä pidempään. Hyvää päivän/illan jatkoa.

A. RAHAPELIT.

Kysyn ensimmäiseksi, mitä rahapelejä olette pelannut *koko elämänne aikana* ja mitä rahapelejä olette pelannut *viimeisen 12 kuukauden aikana*.

Rahapelejä ovat muun muassa arvontapelit kuten Lotto tai Keno, rahapeliautomaatit kuten hedelmäpeli, raaputusarvat, urheilu- ja raviveikkaus, vedonlyönti, kasinopelit sekä internetissä pelattavat rahapelit kuten nettipokeri

A1. Oletteko koskaan elämänne aikana pelannut jotain rahapeliä?

1 kyllä

2 ei -> SIIRRY B1

A2. Luettelen nyt teille joukon rahapelejä. Sanokaa jokaisen pelin kohdalla, oletteko pelannut peliä joskus, ja oletteko pelannut peliä viimeisen 12 kuukauden aikana, vai ettekö ole pelannut peliä koskaan. Laskekaa mukaan myös internetissä pelaamanne rahapelit. LUETELLAAN, MYÖS SULUISSA OLEVA TEKSTI, SINGLE

	Olen pelannut joskus elämäni aikana	olen pelannut viimeisen 12 kuukauden aika- na	En ole koskaan pelannut
Veikkauksen Lotto, Viking lotto tai Jokeri	☐	☐	☐
Veikkauksen päivittäiset arvontapelit (Keno, Syke, eBingo)	☐	☐	☐
Veikkauksen raaputusarvat (Ässä, Kasino jne.)	☐	☐	☐
Veikkauksen vakioveikkaus	☐	☐	☐
Veikkauksen vedonlyönti (pitkäveto, moniveto, tuloveto, Live-veto)	☐	☐	☐
Veikkauksen raviveikkaus (V-5, V-75)	☐	☐	☐
Rahapelit Suomessa kasinolla	☐	☐	☐
Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahapeliautomaatit muualla kuin kasinolla (hedelmäpelit, videopokeri, pajatso)	☐	☐	☐
Pelinhoitajan hoitama pöytäpeliä muu-	☐	☐	☐

alla kuin kasinolla (ruletti, black jack)			
Nettipokeri Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	☐	☐	☐
Muut pelit Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla	☐	☐	☐
Fintoton totopelit raveissa (myös internetissä) (Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo)	☐	☐	☐
Fintoton raviveikkaus (myös internetissä)(V-4)	☐	☐	☐
Yksityinen vedonlyönti ja/tai korttipeli rahapanoksin	☐	☐	☐
Nettipokeri Ahvenanmaalle (PAF)	☐	☐	☐
Muut pelit Ahvenanmaalle (PAF)	☐	☐	☐
Nettipokeri ulkomaille (Centrebet, Ladbrokes, Unibet)	☐	☐	☐
Muut pelit ulkomaille (Centrebet, Ladbrokes, Unibet)			

Kysyn vielä vähän lisää pelaamisestanne internetissä.

A3. Oletteko pelannut rahapelejä internetissä viimeisen 12 kuukauden aikana?

1 kyllä

2 ei

Jos vastaa ”ei”, siirrytään kysymykseen A 5.

A4. Millä seuraavista internetin sivuista olette pelannut rahapelejä

a . Veikkauksen sivut

1 kyllä

2 ei

b. Raha-automaattiyhdistyksen eli RAYn sivut

1 kyllä

2 ei

c. Fintoton sivut

1 kyllä

2 ei

d Ahvenanmaalaisen PAFin sivut

1 kyllä

2 ei

e ulkomaisten peliyhtiöiden sivut

1 kyllä

2 ei

Kysyn nyt hieman tarkemmin niistä peleistä, joita ilmoititte pelanneenne viimeisen 12 kuukauden aikana.

A5.KYSYTÄÄN KAIKISTA PELEISTÄ, JOITA PELATTU VIIMEISEN 12 KK:N AIKANA. Kuinka usein pelasitte ____ peliä viimeisen 12 kuukauden aikana? LUETTELE PELIEN NIMET JA VASTAUSASTEIKKO

- 1 päivittäin tai lähes päivittäin
- 2 useita kertoja viikossa
- 3 kerran viikossa
- 4 2-3 kertaa kuukaudessa
- 5 kerran kuukaudessa
- 6 harvemmin
- 7 EN OSAA SANOA

A6. Kuinka paljon AIKAA käytitte ____ pelin pelaamiseen viimeisen 30 päivän aikana? Laskekaa mukaan myös pelaamisen suunnitteluun ja tulosten tarkistamiseen kulunut aika-na. LUETTELE PELIEN NIMET JA VASTAUSASTEIKKO

- 1 vähemmän kuin 1 tunti
- 2 1-4 tuntia
- 3 5-10 tuntia
- 4 enemmän kuin 10 tuntia, kuinka monta tuntia _____ tuntia
- 5 EN OSAA SANOA

A7. Kuinka paljon RAHAA yhteensä käytitte [1] –pelin pelaamiseen viimeisen 30 päivän aikana? Laskekaa mukaan kaikki käyttämäne raha riippumatta siitä hävisittekö vai voitit-teko. LUETTELE PELIEN NIMET

____ euroa
EN OSAA SANOA

A8. Arvioikaa kuinka paljon tavallisesti käytätte rahaa rahapeleihin keskimäärin yhden viikon aikana?

____ euroa
EN OSAA SANOA

A9. Mitä rahapeliä pelaatte kaikista mieluiten? Valitkaa peli niiden pelien joukosta, joita kerroitte pelanneenne viimeisen 12 kuukauden aikana:

A10. Mikä oli suurin voittonne rahapeleissä viimeisen 12 kuukauden aikana? Kuinka paljon voititte euroissa?

____ euroa
EN OSAA SANOA
Ei halua kertoa

A11. Mikä oli suurin häviönne rahapeleissä viimeisen 12 kuukauden aikana? Kuinka paljon hävisitte euroissa?

_____ euroa
EN OSAA SANOA

Ei halua kertoa

A12. Minkä ikäinen olitte kun pelasitte ensimmäisen kerran rahasta?

_____ vuotta

A13. Mitä peliä pelasitte, kun pelasitte ensimmäisen kerran? EI LUETELLA

- 1 Veikkauksen Lotto, Viking lotto tai Jokeri
- 2 Veikkauksen päivittäiset arvontapelit (Keno, Syke, eBingo)
- 3 Veikkauksen raaputusarvat (Ässä, Casino jne.)
- 4 Veikkauksen vakioveikkaus
- 5 Veikkauksen vedonlyönti (pitkäveto, moniveto, tulosveto, Live-veto)
- 6 Veikkauksen raviveikkaus (V-5, V-75)
- 7 Rahapeli Suomessa kasinolla
- 8 Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahapeliautomaatit muualla kuin kasinolla (hedelmäpelit, videopokeri, pajatso)
- 9 Pelinhoitajan hoitama pöytäpeli muualla kuin kasinolla (ruletti, black jack)
- 10 Nettipokeri Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla
- 11 Muut pelit Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) nettikasinolla
- 12 Totopelit raveissa
- 13 Raviveikkaus
- 14 Yksityinen vedonlyönti ja/tai korttipeli rahapanoksin
- 15 Nettipokeri Ahvenanmaalle (PAF)
- 16 Muut pelit Ahvenanmaalle (PAF)
- 17 Nettipokeri ulkomaille (Centrebet, Ladbrokes, Unibet)
- 18 Joku muu peli, mikä _____

EN OSAA SANOA

B. MIELIPITEET RAHAPELAAMISESTA

Seuraavaksi kysyn mielipiteitänne rahapelaamiseen liittyvistä asioista.

KYSYTÄÄN KAIKILTA, RIIPPUMATTA SIITÄ ONKO PELANNUT KOSKAAN RAHAPELEJÄ.

B1. Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestänne vakava ongelma Suomessa?

1 kyllä

2 ei

3 en osaa sanoa

B2. Ovatko pelaamisongelmat mielestänne lisääntyneet, pysyneet ennallaan vai vähentyneet viime vuosina?

1 Lisääntyneet

2 Pysyneet ennallaan

3 Vähentyneet

4 EN OSAA SANOA

B3. Onko suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamana kolmen peliyhtiön (RAY, Veikkaus, Fintoto) yksinoikeudella, mielestänne hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittojen laajuutta?

1 kyllä

2 ei

3 en osaa sanoa

B4. Millä tavoin Raha-automaattiyhdistyksen ja Veikkauksen uudet nettipelit kuten nettipokeri ja nettibingo mielestänne vaikuttavat rahapelaamisesta aiheutuviin haittoihin? LUETTELE 1-5

1 lisäävät paljon

2 lisäävät jonkin verran

3 eivät lisää eivätkä vähennä

4 vähentävät jonkin verran

5 vähentävät paljon

6 en osaa sanoa

B5. Rahapelejä voi uuden lain mukaan pelata vasta, kun on täyttänyt 18 vuotta. Onko tämä ikäraja teidän mielestänne hyvä keino vähentää rahapelaamisen ongelmia Suomessa?

1 kyllä

2 ei

3 en osaa sanoa

Seuraavissa lauseissa on asioita, joita ihmiset ovat sanoneet rahapelien pelaamisesta. Olkaa hyvä ja kertokaa kuinka paljon olette samaa tai eri mieltä jokaisen lauseen kohdalla. Oletko lauseiden kanssa täysin samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, ei samaa eikä eri mieltä, jokseenkin eri mieltä vai täysin eri mieltä?

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa, ei eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
--	---------------------------	----------------------------	-------------------------------	--------------------------	----------------------

B6 Ihmisillä pitäisi olla oikeus pelata rahapelejä milloin vain haluavat.					
B7 Rahapelien pelaamiseen on nykyisin liikaa mahdollisuuksia.					
B8 Rahapelaamiseen ei pitäisi kannustaa.					
B9 Useimmat ihmisistä, jotka pelaavat rahapelejä, pelaavat maltillisesti.					
B10. Rahapelien pelaaminen on vaaraksi perhe-elämälle.					
B11. Rahapelien pelaaminen on kaiken kaikkiaan hyväksi yhteiskunnalle.					
B12 Rahapelien pelaaminen piristää ihmisten elämää.					
B13 Olisi parempi, jos rahapelien pelaaminen olisi kokonaan kielletty.					

C. INTERNETIN KÄYTTÖ JA MUU PELAAMINEN KUIN RAHAPELAAMINEN

Sitten kysymyksiä internetin käytöstä.

C1. Onko kotitaloudessanne internetiyhteys?

kyllä

ei

C2. Kuinka monta tuntia viimeisen 7 päivän aikana käytitte internetiä muihin kuin työasioihin (esim. sähköinen asiointi kuten laskujen maksu, tietojen haku, yhteydenpito ystäviin, viihde jne.)

_____ tuntia

En osaa sanoa

En käytä internetiä lainkaan

Seuraavat kysymykset koskevat video-, tietokone- ja mobiilipelejä. Näitä pelejä ei pelata rahasta.

C3. Oletteko pelannut mitään video- tai tietokonepeliä viimeisen 12 kuukauden aikana?

kyllä

ei

C4. JOS ON PELANNUT: Kuinka monta tuntia viimeisen 7 päivän aikana?

_____ tuntia

EN OSAA SANOA

C5. JOS ON PELANNUT: Entä kuinka monta tuntia viimeisen 30 päivän aikana?

D. SUHDE RAHAPELAAMISEEN

JOS EI OLE PELANNUT RAHAPELEJÄ VIIMEISEN 12 KUUKAUDEN AIKANA, SIIRRYTÄÄN KYS. D23

Seuraavaksi kysyn kysymyksiä suhteestanne rahapelaamiseen.

Vastatkaa seuraaviin kysymyksen sen mukaan mikä on ollut tilanne 12 viime kuukauden aikana.

D1. Kun pelaatte, kuinka usein palaatte jonain toisena päivänä pelaamaan yrittääksenne voittaa häviämänne rahat takaisin? Vastatkaa kuinka usein olette tehneet näin 12 viime kuukauden aikana. LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 en koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina

D2. Oletteko koskaan väittänyt muille voittaneenne rahapelissä, vaikka olette todellisuudessa hävinnyt? Kyse on 12 viime kuukaudesta. LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 en koskaan
- 2 kyllä, alle puolessa häviökerroista
- 3 kyllä, useimmiten

D4. Oletteko viimeisen 12 kuukauden aikana pelannut enemmän kuin mitä olette alun perin aikonut?

- 1 kyllä
- 2 ei

D5. Ovatto ihmiset viimeisen 12 kuukauden aikana arvostelleet rahapelien pelaamistanne tai väittäneet että Teillä on rahapelaamisen ongelma riippumatta siitä mitä itse ajattelette asiasta?

- 1 kyllä
- 2 ei

D7. Oletteko viimeisen 12 kuukauden aikana tuntenut syyllisyyttä rahapelejä pelatessanne?

- 1 kyllä
- 2 ei

D8. Oletteko viimeisen 12 kuukauden aikana tuntenut, että haluatte lopettaa rahapelien pelaamisen, mutta ette ole uskonut, että pystytte lopettamiseen?

- 1 kyllä
- 2 ei

D9. Oletteko viimeisen 12 kuukauden aikana piilottanut pelitositteita, pelirahaa, velkakirjoja tai muuta rahapelaamiseen liittyvää puolisoiltanne, lapsiltanne tai muilta läheisiltänne?

- 1 kyllä
- 2 ei

D10. Oletteko viimeisen 12 kuukauden aikana kiisteltyt läheistenne kanssa rahankäytöstänne?

- 1 kyllä
2 ei

D11. JOS VASTASI ”KYLLÄ” D10: Ovatko nämä kiistat rahasta koskaan koskeneet rahapeliin pelaamistanne?

- 1 kyllä
2 ei

D12. Oletteko viimeisen 12 kuukauden aikana lainannut rahaa joltain henkilöltä, ettekä ole pelaamisenne vuoksi maksanut hänelle takaisin?

- 1 kyllä
2 ei

D13. Oletteko viimeisen 12 kuukauden aikana menettänyt työ- tai opiskeluaikaanne rahapeliin pelaamisen vuoksi?

- 1 kyllä
2 ei
3 Ei työelämässä eikä opiskele

D14A. Oletteko lainannut rahaa rahapeliin pelaamista varten tai maksaaksenne pelivelkoja viimeisen 12 kuukauden aikana?

- a) Kyllä -> SIIRRY D 14B
b) Ei -> SIIRRY D 15
c) EOS-> SIIRRY D 15

D 14B Luettelen nyt joitain tahoja, ja pyydän teitä sanomaan jokaisen kohdalla, oletteko lainannut näiltä rahaa pelaamista varten tai maksaaksenne pelivelkoja viimeisen 12 kuukauden aikana. LUETTELE A-L

	Kyllä	Ei
a. Kotitalousvaroista		
b. Puolisolta		
c. Sukulaisilta tai appivanhemmilta		
d. Pankista tai muusta luottolaitoksesta		
e. Hankkinut rahaa luottokortilla		
f. Yksityisiltä rahanlainaajilta		
g. Myynyt osakkeita tai muita arvopapereita		

h. Myynyt omaa tai perheen omaisuutta		
i. Lainannut rahaa sekkitililtä (kirjoittanut katteet- tomia sekkejä)		
j. Panttilainaamosta		
k. Niin sanotuilla pikavipeillä		
l. pelannut luotolla		

D15. Kuinka usein viimeisen 12 kuukauden aikana Teistä on tuntunut, että rahapelaaminen saattaa olla Teille ongelma? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina

D16. Kun ajattelette viimeksi kulunutta 12 kuukautta, kuinka usein olette pelannut rahapelejäsuuremmilla summilla kuin teillä oikeastaan olisi varaa hävitä? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 en koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina

D17. Kun edelleen ajattelette viimeksi kulunutta 12 kuukautta, kuinka usein Teidän on pitänyt pelata rahapelejä aikaisempaa suuremmilla summilla saadaksenne pelaamisesta saman jännityksen tunteen? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina

D18. Kuinka usein viimeisen 12 kuukauden aikana olette lainannut rahaa tai myynyt jotakin saadaksenne rahaa pelaamista varten? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 en koskaan

- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina

D19. Kuinka usein viimeisen 12 kuukauden aikana rahapelaaminen on aiheuttanut Teille terveysongelmia, mukaan lukien stressiä tai ahdistusta? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina

D20. Kuinka usein viimeisen 12 kuukauden aikana Teitä on arvosteltu rahapelaamisestanne, tai teille on sanottu, että rahapelaaminen on teille ongelma, riippumatta siitä, mitä mieltä itse olette asiasta? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina

D21. Kuinka usein viimeisen 12 kuukauden aikana rahapelaamisenne on aiheuttanut taloudellisia ongelmia Teille tai kotitaloudellenne? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 ei koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina

D22. Kuinka usein viimeisen 12 kuukauden aikana olette tuntenut syyllisyyttä siitä, miten harrastatte rahapelaamista, tai siitä, mitä tapahtuu, kun pelaatte? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 en koskaan
- 2 joskus
- 3 useimmiten
- 4 lähes aina

D23. Oletteko etsinyt apua omaan rahapelaamisen ongelmaanne? LUETTELE 1-3

- 1 kyllä, kerran

- 2 kyllä, useita kertoja
- 3 en ole

D24. JOS D23= 1 TAI 2: Mistä etsitte apua?

- 1 internetistä
- 2 Peluurista (puhelinpalvelu)
- 3 sosiaalipalveluista
- 4 terveystieteiskeskuksesta
- 5 päihdehoitopaikasta (kuten A-klinikalta)
- 6 psykiatrian poliklinikalta
- 7 yksityiseltä terapeutilta
- 8 muualta, mistä? SPECIFY _____

D25. Onko jollakin seuraavista läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan?

- 1 isä
- 2 äiti
- 3 veli tai sisko
- 4 isovanhemmat
- 5 puoliso
- 6 oma lapsi/lapset
- 7 itsellenne tärkeä ystävä

Vastausvaihtoehdot kyllä/ei/eos

E. TERVEYS JA HYVINVOINTI

Seuraavaksi kysyn joitakin kysymyksiä terveydentilastanne.

E1. Millainen on yleinen terveydentilanne mielestänne nykyisin? onko se...

- 1 hyvä
- 2 melko hyvä
- 3 keskitasoinen
- 4 melko huono
- 5 huono

Seuraavat viisi (5) kysymystä koskevat sitä, miltä Teistä on tuntunut neljän (4) viime viikon aikana. Kysymyksiin vastataan numerolla. Numerot tarkoittavat:

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 en lainkaan.

Sanokaa kunkin kysymyksen kohdalla se numero, joka parhaiten kuvaa tuntemuksianne LUETELLAAN VAIHTOEHDOT JOS TARPEEN

E2. Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana ollut hyvin hermostunut? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 en lainkaan.

E3. (Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana) tuntenut mielialanne niin matalaksi, ettei mikään ole voinut piristää teitä? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 en lainkaan.

E4. (Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana) tuntenut itsenne tyyneksi ja rauhalliseksi? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 en lainkaan.

E5. (Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana) tuntenut itsenne alakuloiseksi ja apeaksi? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 en lainkaan.

E6. (Kuinka suuren osan ajasta olette 4 viime viikon aikana) ollut onnellinen? LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

- 1 koko ajan
- 2 suurimman osan aikaa
- 3 huomattavan osan aikaa
- 4 jonkin aikaa
- 5 vähän aikaa
- 6 en lainkaan.

E7. Onko Teillä 12 viime kuukauden aikana ollut vähintään kahden viikon jaksoa, jolloin olette suurimman osan aikaa...

Ollut mieli maassa, alakuloinen tai masentunut?

Kyllä
Ei

E8. Menettänyt kiinnostuksenne useimpiin asioihin kuten harrastuksiin, työhön tai muihin asioihin, joista yleensä koette mielihyvää?

Kyllä
Ei

E9. Tunnetteko itsenne yksinäiseksi.... LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

1. en koskaan
2. hyvin harvoin
3. joskus
4. melko usein

5.jatkuvasti

E10. Oletteko tupakoinut viimeisen 12 kuukauden aikana? LUETTELE

- 1 kyllä, päivittäin
- 2 kyllä, satunnaisesti
- 3 ei ollenkaan

E11. Kuinka usein olette viimeisen 12 kuukauden aikana juonut alkoholijuomia? Ottakaa mukaan myös ne kerrat, jolloin joitte vain pieniä määriä, esim. pullon keskiolutta tai tilkan viiniä.

Alkoholi tarkoittaa tässä mietoja alkoholijuomia kuten olutta, siideriä ja long drink juomia, mietoja ja väkeviä viinejä ja väkeviä alkoholijuomia. LUETTELE

- en koskaan
- noin kerran kuukaudessa tai harvemmin
- 2-4 kertaa kuussa
- 2-3 kertaa viikossa
- 4 kertaa viikossa tai useammin

E12. Kuinka monta annosta alkoholia yleensä olette juonut niinä päivinä, jolloin käytitte alkoholia?

Yksi alkoholiannos on pullo (33 cl) keskiolutta tai mietoa siideriä/ lasi (12 cl) mietoa viiniä/ pieni lasi (8 cl) väkevää viiniä/ ravintola-annos (4 cl) väkeviä LUETTELE

- 1-2 annosta
- 3-4 annosta
- 5-6 annosta
- 7-9 annosta
- 10 tai enemmän

E13. Kuinka usein olette juonut kerralla kuusi tai useampia annoksia? LUETTELE

- en koskaan
- harvemmin kuin kerran kuussa
- kerran kuussa
- kerran viikossa
- päivittäin tai lähes päivittäin

TAUSTATIEDOT

Lopuksi kysyn muutamia taustatietokysymyksiä tulosten tilastollista luokittelua varten.

T1. Merkitse vastaajan sukupuoli

- 1 mies
- 2 nainen

T2. Mikä on syntymävuotenne?

19 __

T3. Mikä on siviilisäätyenne? LUETTELE TARVITTAESSA 1-5

- 1 avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa
- 2 avoliitossa
- 3 asumuserossa tai eronnut
- 4 leski
- 5 naimaton
- Ei halua kertoa

T4. Kuinka monta vuotta olette yhteensä käynyt koulua tai opiskellut päätoimisesti? Pyydän teitä laskemaan mukaan myös kansa- tai peruskoulun.

__ vuotta
Ei halua kertoa

T5. Paljonko ovat teidän omat kuukausitulonne kun verot on vähennetty?

__ euroa
Ei halua kertoa

T6. Oletteko tällä hetkellä pääasiassa: LUETTELE 1-12

- 1. työssä
 - 2. osa-aikaeläkkeellä (osin työssä, osin eläkkeellä)
 - 3. eläkkeellä iän perusteella
 - 4. lomautettu
 - 5. työtön
 - 6. vuorotteluvapaalla
 - 7. opiskelija
 - 8. perhevapaalla, työsuhde voimassa
 - 9. kotiäiti tai -isä, ei voimassaolevaa työsuhdetta
 - 10. pitkäaikaisella (yli 6 kk) sairauslomalla
 - 11. työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuen saajana
 - 12. jokin muu, mikä? _____
- Ei halua kertoa

Tässä olivat kaikki kysymyksenne. Kiitämme teitä tutkimukseen osallistumisesta ja arvokkaasta tutkimusavusta. Tutkimuksen avulla saadaan tärkeää uutta tietoa suomalaisten ra-

hapelaamisesta. Teitä haastatteli tutkimushaastatteli NN Taloustutkimus Oy:stä. Hyvää päivän/illan jatkoa!

Enkäten Spel om pengar bland finländarna 2011

Jag är intervjuare NN från Taloustutkimus, goddag/god kväll. Vi genomför en undersökning om spel om pengar bland finländarna på uppdrag av Institutet för hälsa och välfärd. Du är en av dem som valts ut för undersökningen och du har tidigare informerats per brev. Har du tid att svara på frågorna nu? Det tar ungefär 20 minuter.

Ja -> Börja intervjun

Nej: Har du tid att besvara frågorna i ett senare skede?

Ja -> När kan jag ringa dig på nytt?

Nej -> Då ska jag inte besvara dig längre. God fortsättning på dagen/kvällen.

A. SPEL OM PENGAR.

Först vill jag veta vilka penningspel du spelat *någon gång i ditt liv* och vilka penningspel du spelat *under de senaste 12 månaderna*.

Till spel om pengar räknas bland annat lotterispel såsom Lotto eller Keno, spelautomater såsom fruktspel, skraplotter, sporttips och travtips, vadslagning, kasinospel och sådana penningspel som finns på webben, till exempel nätpoker.

A1. Har du någonsin i ditt liv spelat om pengar?

1 ja

2 nej -> GÅ TILL FRÅGA B1

A2. Jag räknar nu upp olika spel om pengar. Vid varje spel ska du säga om du har spelat spelet *någon gång i ditt liv* och om du har spelat det *under de senaste 12 månaderna* eller om du aldrig har spelat spelet. Räkna också med de penningspel som du spelat på internet. LÄS OCKSÅ UPP DEN TEXT SOM FINNS INOM PARENTES, SINGLE

	Jag har spelat någon gång i mitt liv	Jag har spelat under de senaste 12 månaderna	Jag har aldrig spelat
Veikkaus Lotto, Viking Lotto eller Joker	☐	☐	☐
Veikkaus dagliga lotterispel (Keno, Syke, eBingo)	☐	☐	☐
Veikkaus skraplotter (Ässä, Casino osv.)	☐	☐	☐
Veikkaus stryktips (på finska: vakio-veikkaus)	☐	☐	☐

Veikkaus vadslagning (Längen, Flervad Resultatvad, Live-vad) (på finska: Pitkäveto, Moniveto, Tulosveto, Liveveto)	☐	☐	☐
Veikkaus travtips (V5, V75)	☐	☐	☐
Spel om pengar på kasino i Finland	☐	☐	☐
Penningautomatföreningens (RAY) spelautomater på andra ställen än på kasino (fruktspel, videopoker, pajazzo)	☐	☐	☐
Spelbord med croupier annanstans än på kasino (rulett, black jack)	☐	☐	☐
Nätpoker på Penningautomatföreningens (RAY) nätkasino	☐	☐	☐
Andra spel på Penningautomatföreningens (RAY) nätkasino	☐	☐	☐
Fintotos totospel som gäller trav (också på webben) (Voittaja, Sija, Kaksari, Troikka, Päivän Duo)	☐	☐	☐
Fintotos travtips (också på webben) (V4)	☐	☐	☐
Privat vadslagning och/eller kortspel med penninginsatser	☐	☐	☐
Nätpoker på Åland (PAF)	☐	☐	☐
Andra spel på Åland (PAF)	☐	☐	☐
Nätpoker utomlands (Centrebet, Ladbrokes, Unibet)	☐	☐	☐
Andra spel utomlands (Centrebet, Ladbrokes, Unibet)			

Jag ställer ännu några frågor om hur du spelar på internet.

A3. Har du spelat om pengar på webben under de senaste 12 månaderna?

1 ja

2 nej

Om svaret är ”nej”, gå till fråga A5.

A4. På vilka av följande webbsidor har du spelat om pengar?

a. Veikkaus sidor

1 ja

2 nej

b. Penningautomatföreningens, det vill säga RAY:s sidor

1 ja

2 nej

c. Fintotos sidor

1 ja

2 nej

d. Åländska PAF:s sidor

1 ja

2 nej

e. utländska spelbolags sidor

1 ja

2 nej

Jag ställer nu fler frågor om de spel som du uppgav att du har spelat under de senaste 12 månaderna.

A5. STÄLL FRÅGOR OM ALLA DE SPEL SOM PERSONEN HAR SPELAT UNDER DE SENASTE 12 MÅNADERNA. Hur ofta har du spelat spelet _____ under de senaste 12 månaderna? RÄKNA UPP SPELENS NAMN OCH SVARSALTERNATIVEN

1 varje dag eller nästan varje dag

2 flera gånger per vecka

3 en gång i veckan

4 2–3 gånger per månad

5 en gång i månaden

6 mer sällan

7 VET INTE

A6. Hur mycket TID har du använt till att spela spelet _____ under de senaste 30 dagarna? Räkna också med den tid som gått åt till att planera spelet och granska resultatet. RÄKNA UPP SPELENS NAMN OCH SVARSALTERNATIVEN

1 mindre än 1 timme

2 1–4 timmar

3 5–10 timmar

4 mer än 10 timmar, antalet timmar _____

5 VET INTE

A7. Hur mycket PENGAR har du sammanlagt använt till att spela spelet ____ under de senaste 30 dagarna? Räkna med alla de pengar du använt oberoende av om du vunnit eller förlorat. RÄKNA UPP SPELENS NAMN

_____ euro

VET INTE

A8. Ge en uppskattning av hur mycket pengar du vanligen i genomsnitt använder för att spela under en vecka.

_____ euro
VET INTE

A9. Vilket penningspel spelar du allra helst? Välj något av de spel som du uppgett att du har spelat under de senaste 12 månaderna:

A10. Vilken är den största vinst du fått vid spel om pengar under de senaste 12 månaderna? Hur mycket vann du i euro?

_____ euro
VET INTE
Jag vill inte säga

A11. Vilken är den största summa du förlorat vid spel om pengar under de senaste 12 månaderna? Hur mycket förlorade du i euro?

_____ euro
VET INTE
Jag vill inte säga

A12. Hur gammal var du när du första gången spelade om pengar?

_____ år

A13. Vilket spel spelade du första gången? RÄKNAS INTE UPP

1. Veikkaus Lotto, Viking Lotto eller Joker
 2. Veikkaus dagliga lotterispel (Keno, Syke, eBingo)
 3. Veikkaus skraplotter (Ässä, Casino osv.)
 4. Veikkaus stryktips (på finska: vakioveikkaus)
 5. Veikkaus vadslagning (Lången, Flervad Resultatvad, Live-vad) (på finska: Pitkäveto, Moniveto, Tulosveto, Live-veto)
 6. Veikkaus travtips (V5, V75)
 7. Spel om pengar på kasino i Finland
 8. Penningautomatföreningens (RAY) spelautomater på andra ställen än på kasino (fruktspel, videopoker, pajazzo)
 9. Spelbord med croupier annanstans än på kasino (rulett, black jack)
 10. Nätpoker på Penningautomatföreningens (RAY) nätkasino
 11. Andra spel på Penningautomatföreningens (RAY) nätkasino
 12. Totospel på trav
 13. Travtips
 14. Privat vadslagning och/eller kortspel med penninginsatser
 15. Nätpoker på Åland (PAF)
 16. Andra spel på Åland (PAF)
 17. Nätpoker utomlands (Centrebet, Ladbrokes, Unibet)
 18. Annat spel, vilket _____
- VET INTE

B. ÅSIKTER OM SPEL OM PENGAR

Som följande ställer jag frågor om dina åsikter när det gäller spel om pengar.
FRÅGORNA STÄLLS TILL ALLA, OAVSETT OM DE HAR SPELAT OM PENGAR ELLER INTE.

B1. Tycker du att problem med spel om pengar är ett allvarligt problem i Finland?

- 1 ja
- 2 nej
- 3 vet inte

B2. Tycker du att spelproblemen har ökat, att de varit oförändrade eller att de har minskat under de senaste åren?

- 1 Har ökat
- 2 Är oförändrade
- 3 Har minskat
- 4 VET INTE

B3. Tycker du att den finländska modellen, där spel om pengar har organiserats genom ensamrätt vid tre statsstyrda spelbolag (RAY, Veikkaus, Fintoto), är ett bra sätt att begränsa problemen till följd av spel om pengar?

- 1 ja
- 2 nej
- 3 vet inte

B4. Hur tycker du att Penningautomatföreningens och Veikkaus nya spel på nätet, till exempel nätpoker och nätbingo, påverkar de problem som uppstår till följd av spel om pengar? RÄKNA UPP ALTERNATIVEN 1–5

- 1 ökar problemen i hög grad
- 2 ökar problemen i någon mån
- 3 varken ökar eller minskar problemen
- 4 minskar problemen i någon mån
- 5 minskar problemen i hög grad
- 6 vet inte

B5. Enligt den nya lagen får man spela penningspel först när man fyllt 18 år. Tycker du att denna åldersgräns är ett bra sätt att minska problemen med spel om pengar i Finland?

- 1 ja
- 2 nej

3 vet inte

Följande meningar består av påståenden som människor har sagt om spel om pengar. Vänligen ange i vilken mån du är av samma eller annan åsikt. Är du helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, varken av samma eller annan åsikt, delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt?

	helt av samma åsikt	delvis av samma åsikt	varken av samma eller annan åsikt	delvis av annan åsikt	helt av annan åsikt
B6 Människor borde ha rätt att spela om pengar när de vill göra det.					
B7 Det finns alldeles för många möjligheter till spel om pengar idag.					
B8 Man ska inte uppmuntra till spel om pengar.					
B9 De flesta människor som spelar om pengar spelar måttligt.					
B10 Spel om pengar är en risk för familjelivet.					
B11. Spel om pengar är sammantaget bra för samhället.					
B12 Spel om pengar piggar upp livet.					
B13 Det vore bättre att helt förbjuda spel om pengar.					

C. ANVÄNDNING AV INTERNET OCH ANDRA SPEL ÄN SÅDANA SOM GÄLLER PENGAR

Jag kommer nu att ställa några frågor om hur du använder internet.

C1. Finns det en internetförbindelse i ditt hushåll?

ja

nej

C2. Hur många timmar har du tillbringat på internet under de senaste 7 dagarna till annat än sådant som gäller ditt arbete (t.ex. e-tjänster, såsom att betala räkningar, söka information, hålla kontakt med vänner, underhållning osv.)

_____ timmar

Vet inte

Jag använder inte alls internet

Följande frågor gäller video-, dator- och mobilspel. Dessa spel är inte spel om pengar.

C3. Har du spelat video- eller datorspel under de senaste 12 månaderna?

ja

nej

C4. OM SVARET ÄR JA: Hur många timmar har du spelat under de senaste 7 dagarna?

_____ timmar

VET INTE

C5. OM SVARET ÄR JA: Hur många timmar har du spelat under de senaste 30 dagarna?

**D. FÖRHÅLLANDE TILL SPEL OM PENGAR
OM PERSONEN INTE HAR SPELAT OM PENGAR UNDER DE SENASTE 12
MÅNADERNA, GÅ VIDARE TILL FRÅGA D23.**

Som följande ställer jag några frågor om ditt förhållande till spel om pengar.

Besvara följande frågor enligt situationen under de senaste 12 månaderna.

D1. Om du förlorat på spel, brukar du återvända någon annan dag för att försöka vinna tillbaka det du förlorat? Hur ofta har detta hänt under de senaste 12 månaderna? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 aldrig
- 2 ibland
- 3 oftast
- 4 nästan alltid

D2. Har du någon gång låtit andra förstå att du har vunnit pengar på spel, fastän du i verkligheten har förlorat? Tänk på de senaste 12 månaderna. RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 nej, aldrig
- 2 ja, vid mindre än hälften av alla gånger jag förlorat
- 3 ja, oftast

D4. Har du under de senaste 12 månaderna spelat mer än vad du egentligen hade för avsikt?

- 1 ja
- 2 nej

D5. Har du under de senaste 12 månaderna blivit kritiserad för att du spelar om pengar eller har någon påstått att du har problem med spel om pengar, oavsett vad du själv anser?

- 1 ja
- 2 nej

D7. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna haft skuldkänslor när du spelat om pengar?

- 1 ja
- 2 nej

D8. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna känt att du vill sluta spela om pengar, men trott att du inte klarar av att sluta?

- 1 ja
- 2 nej

D9. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna gömt spelkvitton, spelpengar, skuldsedlar eller annat som anknyter till ditt spelande för din maka/make, dina barn eller andra närstående?

- 1 ja
- 2 nej

D10. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna grälat med dina närstående om hur du hanterar pengar?

- 1 ja
- 2 nej

D11. OM SVARET PÅ FRÅGA D10 ÄR ”JA”: Har dessa gräl om pengar gällt att du spelar om pengar?

- 1 ja
- 2 nej

D12. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna lånat pengar av någon och inte kunnat betala tillbaka på grund av att du spelat?

- 1 ja
- 2 nej

D13. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna spelat om pengar i stället för att sköta ditt arbete eller dina studier?

- 1 ja
- 2 nej
- 3 är inte i arbetslivet och studerar inte

D14A. Har du lånat pengar för att kunna spela eller för att betala spelskulder under de senaste 12 månaderna?

- d) Ja -> GÅ TILL FRÅGA D14B
- e) Nej -> GÅ TILL FRÅGA D15
- f) Vet inte -> GÅ TILL FRÅGA D15

D14B. Jag räknar nu upp olika alternativ och ber dig att vid varje alternativ säga om du har lånat pengar av dessa personer eller skaffat pengar på något av följande sätt för att spela eller betala spelskulder under de senaste 12 månaderna. RÄKNA UPP A–L

	Ja	Nej
a. Hushållskassan		
b. Maken/makan		
c. Släktingar eller svärföräldrar		
d. Bank eller annat kreditinstitut		
e. Skaffat pengar med kreditkort		
f. Privata långivare		
g. Sålgt aktier eller andra värdepapper		

h. Sält egna eller familjens ägodelar		
i. Lånat pengar från ett checkkonto (skrivit ut checker utan täckning)		
j. Pantlåneinrättning		
k. Så kallat snabblån (pikavippi)		
l. Spelat på kredit		

D15. Hur ofta under senaste 12 månaderna har du haft en känsla av att ditt spelande kanske är ett problem? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 aldrig
- 2 ibland
- 3 oftast
- 4 nästan alltid

D16. Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna spelat för mer pengar än vad du egentligen skulle ha haft råd att förlora? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 aldrig
- 2 ibland
- 3 oftast
- 4 nästan alltid

D17. Tänk fortfarande på de senaste 12 månaderna. Hur ofta har du varit tvungen att spela med allt större belopp än tidigare för att få samma känsla av spänning? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 aldrig
- 2 ibland
- 3 oftast
- 4 nästan alltid

D18. Hur ofta under de senaste 12 månaderna har du lånat pengar eller sålt något för att få pengar till att spela? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 aldrig

- 2 ibland
- 3 oftast
- 4 nästan alltid

D19. Hur ofta under de senaste 12 månaderna har spelandet orsakat hälsoproblem, inbegripet stress eller ångest? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 aldrig
- 2 ibland
- 3 oftast
- 4 nästan alltid

D20. Hur ofta under de senaste 12 månaderna har du blivit kritiserad för att du spelar om pengar eller hur ofta har någon sagt att spelandet är ett problem för dig, oavsett vad du själv anser? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 aldrig
- 2 ibland
- 3 oftast
- 4 nästan alltid

D21. Hur ofta under de senaste 12 månaderna har ditt spelande orsakat ekonomiska problem för dig eller ditt hushåll? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 aldrig
- 2 ibland
- 3 oftast
- 4 nästan alltid

D22. Hur ofta under de senaste 12 månaderna har du haft skuldkänslor för ditt sätt att spela om pengar eller vad som händer när du spelar? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 aldrig
- 2 ibland
- 3 oftast
- 4 nästan alltid

D23. Har du sökt hjälp för egna problem med spel om pengar? RÄKNA UPP ALTERNATIVEN 1–3

- 1 ja, en gång
- 2 ja, flera gånger
- 3 nej

D24. OM SVARET PÅ FRÅGA D23 ÄR 1 ELLER 2: Var sökte du hjälp?

- 1 internet
- 2 Peluuri (telefon tjänst)
- 3 social service
- 4 hälsocentralen
- 5 vårdplats
- 6 privat terapeut
- 7 annat ställe, var? SPECIFY _____

D25. Har någon av följande personer i din närmaste krets haft problem med spel om pengar?

- 1 pappa
- 2 mamma
- 3 bror eller syster
- 4 mor- eller farföräldrar
- 5 make/maka
- 6 ditt/dina barn
- 7 en nära vän till dig

Svarsalternativ ja/nej/vet inte

E. HÄLSA OCH VÄLFÄRD

Följande frågor gäller ditt hälsotillstånd.

E1. Hurdant är ditt allmänna hälsotillstånd?

- 1 bra
- 2 ganska bra
- 3 medelmåttigt
- 4 ganska dåligt
- 5 dåligt

Följande fem frågor gäller hur du har känt dig under de senaste fyra veckorna. Frågorna besvaras med siffror. Siffrorna betyder:

- 1 hela tiden
- 2 största delen av tiden
- 3 en stor del av tiden
- 4 en del av tiden
- 5 en liten del av tiden
- 6 inte alls

Besvara varje fråga med den siffra som bäst beskriver dina känslor.

RÄKNA UPP ALTERNATIVEN OM DET BEHÖVS

E2. Hur stor del av tiden har du varit mycket nervös under de senaste 4 veckorna? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 hela tiden
- 2 största delen av tiden
- 3 en stor del av tiden
- 4 en del av tiden
- 5 en liten del av tiden
- 6 inte alls

E3. Hur stor del av tiden under de senaste 4 veckorna har du känt dig så nere att inget har kunnat pigga upp dig? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 hela tiden
- 2 största delen av tiden
- 3 en stor del av tiden

- 4 en del av tiden
- 5 en liten del av tiden
- 6 inte alls

**E4. Hur stor del av tiden under de senaste 4 veckorna har du känt dig lugn och rofylld?
RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN**

- 1 hela tiden
- 2 största delen av tiden
- 3 en stor del av tiden
- 4 en del av tiden
- 5 en liten del av tiden
- 6 inte alls

E5. Hur stor del av tiden under de senaste 4 veckorna har du känt dig nedstämd och deprimerad? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 hela tiden
- 2 största delen av tiden
- 3 en stor del av tiden
- 4 en del av tiden
- 5 en liten del av tiden
- 6 inte alls

E6. Hur stor del av tiden under de senaste 4 veckorna har du varit lycklig? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 hela tiden
- 2 största delen av tiden
- 3 en stor del av tiden
- 4 en del av tiden
- 5 en liten del av tiden
- 6 inte alls

E7. Har du under de senaste 12 månaderna haft en period som varat åtminstone två veckor och då du under största delen av tiden har...

varit nedstämd, ledsen eller deprimerad?

- Ja
- Nej

E8. mist intresset för de flesta sakerna, såsom fritidsintressen, arbete eller andra saker som du i vanliga fall känner välbehag av?

- Ja
- Nej

E9. Känner du dig ensam? RÄKNA UPP SVARSALTERNATIVEN

1. aldrig
2. mycket sällan
3. ibland
4. ganska ofta
5. hela tiden

E10. Har du rökt under de senaste 12 månaderna? RÄKNA UPP

- 1 ja, dagligen
- 2 ja, ibland
- 3 nej, inte alls

E11. Hur ofta har du druckit alkohol under de senaste 12 månaderna? Räkna också med de gånger när du endast druckit små mängder, till exempel en flaska mellanöl eller lite vin. Alkohol avser här svaga alkoholdrycker, såsom öl, cider och long drink, svaga och starka viner och starka alkoholdrycker. RÄKNA UPP

- aldrig
- cirka en gång per månad eller mer sällan
- 2–4 gånger per månad
- 2–3 gånger per vecka
- 4 gånger i veckan eller oftare

E12. Hur många portioner alkohol har du i allmänhet druckit de dagar då du druckit alkohol?

En alkoholportion är en flaska (33 cl) mellanöl eller svag cider/ett glas (12 cl) svagt vin/ett litet glas (8 cl) starkt vin/en restaurangportion (4 cl) starksprit. RÄKNA UPP

- 1–2 portioner
- 3–4 portioner
- 5–6 portioner
- 7–9 portioner
- 10 eller fler

E13. Hur ofta har du druckit sex portioner eller fler på en gång? RÄKNA UPP

- aldrig
- mer sällan än en gång per månad
- en gång per månad
- en gång per vecka
- dagligen eller så gott som dagligen

BAKGRUNDSINFORMATION

Till sist ställer jag några frågor som gäller din bakgrundsinformation och som behövs för den statistiska klassificeringen av resultatet.

T1. Kön

- 1 man
- 2 kvinna

T2. Födelseår

19 __

T3. Civilstånd RÄKNA VID BEHOV UPP ALTERNATIVEN 1–5

- 1 gift eller i registrerat parförhållande
- 2 sambo
- 3 lever i hemskilnad eller franskild
- 4 änka/änkling
- 5 ogift
- Jag vill inte säga

T4. Hur många år har du sammanlagt gått i skola eller studerat på heltid? Räkna också med folk- eller grundskola.

____ år

Jag vill inte säga

T5. Hur stor är din månadsinkomst efter att skatten dragits av?

____ euro

Jag vill inte säga

T6. Vad gör du för närvarande i huvudsak? RÄKNA UPP ALTERNATIVEN 1–12

- 1. arbetar
- 2. deltidspensionerad (delvis i arbete, delvis pensionerad)
- 3. ålderspensionerad
- 4. permitterad
- 5. arbetslös
- 6. alterneringsledig
- 7. studerande
- 8. familjeledig, har ett gällande anställningsförhållande
- 9. hemmamamma eller hemmapappa, inget gällande anställningsförhållande
- 10. långvarig sjukledighet (mer än 6 månader)
- 11. invalidpensionerad eller mottagare av rehabiliteringsstöd
- 12. annat, vad? _____

Jag vill inte säga

Det var alla frågor. Tack för att du deltog i undersökningen och på så sätt bidrog med värdefull information för forskningen. Undersökningen ger viktig ny information om spel om pengar bland finländarna. Du har blivit intervjuad av NN som är intervjuare vid Taloustutkimus Oy. God fortsättning på dagen/kvällen!

LUOTETTAVUUSRAJATAULUKKO 95 %:N TASOLLE

VASTAAJAMÄÄRÄ																
	25	50	75	100	150	200	250	300	400	500	600	800	1000	2000	3000	5000
%-luku, joka tuli tulokseksi	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
2 tai 98	±5,6	±4,0	±3,2	±2,8	±2,3	±2,0	±1,8	±1,6	±1,4	±1,3	±1,1	±0,98	±0,9	±0,61	±0,51	±0,4
3 tai 97	±6,8	±4,9	±3,9	±3,4	±2,8	±2,4	±2,2	±2,0	±1,7	±1,5	±1,4	±1,2	±1,1	±0,75	±0,62	±0,49
4 tai 96	±7,8	±5,6	±4,5	±3,9	±3,2	±2,8	±2,5	±2,3	±2,0	±1,8	±1,6	±1,4	±1,3	±0,86	±0,71	±0,56
5 tai 95	±8,7	±6,2	±5,0	±4,4	±3,6	±3,1	±2,7	±2,5	±2,2	±2,0	±1,8	±1,5	±1,4	±0,96	±0,79	±0,62
6 tai 94	±9,5	±6,8	±5,5	±4,8	±3,9	±3,4	±3,0	±2,8	±2,4	±2,1	±2,0	±1,7	±1,5	±1,0	±0,87	±0,68
8 tai 92	±10,8	±7,7	±6,2	±5,4	±4,4	±3,8	±3,4	±3,1	±2,7	±2,4	±2,2	±1,9	±1,7	±1,2	±0,99	±0,77
10 tai 90	±12,0	±8,5	±6,9	±6,0	±4,9	±4,3	±3,8	±3,5	±3,0	±2,7	±2,5	±2,1	±1,9	±1,3	±1,1	±0,85
12 tai 88	±13,0	±9,2	±7,5	±6,5	±5,3	±4,6	±4,1	±3,8	±3,3	±2,9	±2,7	±2,3	±2,1	±1,4	±1,2	±0,92
15 tai 85	±14,3	±10,1	±8,2	±7,1	±5,9	±5,1	±4,5	±4,1	±3,6	±3,2	±2,9	±2,5	±2,3	±1,6	±1,3	±1,0
20 tai 80	±16,0	±11,4	±9,2	±8,0	±6,6	±5,7	±5,0	±4,6	±4,0	±3,6	±3,3	±2,8	±2,5	±1,8	±1,4	±1,1
25 tai 75	±17,3	±12,3	±10,0	±8,7	±7,1	±6,1	±5,5	±5,0	±4,3	±3,9	±3,6	±3,0	±2,8	±1,9	±1,6	±1,2
30 tai 70	±18,3	±13,0	±10,5	±9,2	±7,5	±6,5	±5,8	±5,3	±4,6	±4,1	±3,8	±3,2	±2,9	±2,0	±1,7	±1,3
35 tai 65	±19,1	±13,5	±11,0	±9,5	±7,8	±6,8	±6,0	±5,5	±4,8	±4,3	±3,9	±3,3	±3,1	±2,1	±1,7	±1,4
40 tai 60	±19,6	±13,9	±11,3	±9,8	±8,0	±7,0	±6,2	±5,7	±4,9	±4,4	±4,0	±3,4	±3,1	±2,2	±1,8	±1,4
45 tai 55	±19,8	±14,1	±11,4	±9,9	±8,1	±7,0	±6,2	±5,8	±5,0	±4,5	±4,1	±3,5	±3,2	±2,2	±1,8	±1,4
50 tai 50	±20,0	±14,2	±11,5	±10,0	±8,2	±7,1	±6,3	±5,8	±5,0	±4,5	±4,1	±3,5	±3,2	±2,2	±1,8	±1,4

Esimerkki 1

Jos tuhannesta vastaajasta 5 % on ostanut tuotetta, on virhemarginaali ±1,4 prosenttiyksikköä. Koko väestössä on siis 95 %:n luotettavuustason mukaan 3,6–6,4 % tuotetta ostaneita.

Esimerkki 2

Oletetaan ennen tutkimusta, että tuotteen markkinaosuus on noin 15 %. Halutaan selvittää asia ±1 prosenttiyksikön tarkkuudella. Tutkimukseen tarvitaan 5000 vastaajaa.

Esimerkki 3

- a) Tuhannen vastaajan joukossa 15–19-vuotiaita on 150, ja näistä 10 % ilmoittaa ostavansa säännöllisesti tuotetta X. Todellinen ostajien osuus 95 %:n luotettavuustasolla on 10 % ±4,9 eli 5,1–14,9 %.
- b) Jos otoskoko olisi puolta pienempi eli 500, 15–19-vuotiaita vastaajia olisi 75 ja todellinen ostajien osuus olisi 10 % ±6,9 eli 3,1–16,9 %.

**KAHDESTA ERI TUTKIMUKSESTA SAATUJEN TULOSTEN
VÄLISTEN EROJEN LUOTETTAVUUSTAULUKKO 95 %:N TASOLLE**

p = 50 prosenttia

Otos- koko, tutki- mus 2	Otoskoko, tutkimus 1						
	100	250	500	750	1000	1500	2000
	%	%	%	%	%	%	%
100	13,8						
250	11,6	8,8					
500	10,7	7,6	6,2				
750	10,4	7,2	5,7	5,1			
1000	10,3	6,9	5,4	4,7	4,4		
1500	10,1	6,7	5,1	4,4	4,0	3,6	
2000	10,0	6,6	4,9	4,2	3,8	3,4	3,1

p = 40 tai 60 prosenttia

Otos- koko, tutki- mus 2	Otoskoko, tutkimus 1						
	100	250	500	750	1000	1500	2000
	%	%	%	%	%	%	%
100	13,6						
250	11,4	8,6					
500	10,5	7,4	6,1				
750	10,2	7,0	5,5	5,0			
1000	10,1	6,8	5,2	4,6	4,3		
1500	9,9	6,6	5,0	4,3	3,9	3,5	
2000	9,8	6,4	4,8	4,1	3,7	3,3	3,0

p = 30 tai 70 prosenttia

Otos- koko, tutki- mus 2	Otoskoko, tutkimus 1						
	100	250	500	750	1000	1500	2000
	%	%	%	%	%	%	%
100	12,7						
250	10,6	8,0					
500	9,8	7,0	5,7				
750	9,6	6,6	5,2	4,6			
1000	9,4	6,3	4,9	4,3	4,0		
1500	9,3	6,1	4,6	4,0	3,7	3,3	
2000	9,2	6,0	4,5	3,8	3,5	3,1	2,8

p = 20 tai 80 prosenttia

Otos- koko, tutki- mus 2	Otoskoko, tutkimus 1						
	100	250	500	750	1000	1500	2000
	%	%	%	%	%	%	%
100	11,1						
250	9,3	7,0					
500	8,6	6,1	5,0				
750	8,3	5,7	4,5	4,1			
1000	8,2	5,6	4,3	3,8	3,5		
1500	8,1	5,3	4,1	3,5	3,2	2,9	
2000	8,0	5,3	3,9	3,4	3,0	2,7	2,5

p = 10 tai 90 prosenttia

Otos- koko, tutki- mus 2	Otoskoko, tutkimus 1						
	100	250	500	750	1000	1500	2000
	%	%	%	%	%	%	%
100	8,3						
250	7,0	5,3					
500	6,4	4,5	3,7				
750	6,3	4,3	3,4	3,0			
1000	6,2	4,2	3,2	2,8	2,6		
1500	6,1	4,0	3,0	2,6	2,4	2,2	
2000	6,0	3,9	2,9	2,5	2,3	2,0	1,9

Näiden taulukoiden avulla voidaan arvioida erisuuruisten otosten ja eri tutkimusten avulla saatujen prosenttilukujen erotusten merkitsevyyttä.

Taulukoista valitaan aina se, jossa p (=prosenttiluku) on lähinnä saatua tulosta/osuutta.

ESIMERKKI

Tehtiin kaksi eri tutkimusta eri aikoina. Toisessa oli 250 vastaajaa ja toisessa 1000. Tuotteen markkinaosuus oli pienemmässä tutkimuksessa 37 % ja suuremmassa 35 %.

Tarkasteluun valitaan taulukko p = 40 tai 60 %, koska saadut tulokset ovat kaikkein lähimpänä sitä. Taulukosta katsotaan luku otoskokojen 1000 ja 250 risteyskohdasta. Tässä tapauksessa tulosten eron merkitsevyyteen olisi vaadittu 6,8 prosenttiyksikön ero, joten tehtyjen tutkimusten tulosten ero (2 prosenttiyksikköä) ei ollut merkitsevä.